

Fjordbyen – En case om stedsidentitet

- *Hvordan vil fjordbyens fremtidige utvikling påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende området kjent som gamle lierstranda?*

GIORGO NIKOS PAPPAYLIOU

VEILEDER

Jørn Andreas Cruickshank

Universitetet i Agder, 2023

Fakultet for samfunnsvitenskap

Institutt for global utvikling og samfunnsplanlegging

Forord

Det første jeg har lyst å gjøre bemerket er at norsk ikke er morsmålet mitt, noe som kan påvirke oppgavens flyt og leseopplevelse. Årsaken for å ha valgt norsk som oppgavens skriftspråk er på bakgrunn av at alt av datamaterialet ble innhentet på norsk. Dette er noe jeg føler du som leser burde bli informert om fra starten av. Allikevel er jeg både fornøyd og stolt over det jeg har å vise til.

Oppgaveprosessen nærmer seg ferdig, og denne masteroppgaven markerer slutten på seks lærerike år som student, hvor de siste to årene har gått til dette masterprogrammet i samfunnsplanlegging ved UiA. Det har vært både utfordrende og spennende å skulle ta saken i egne hender gjennom arbeidet med denne oppgaven, men med støtte fra mange gode hjelpere har tiden de siste fem månedene vært for det meste hyggelig og fin, og det har trumfet selv de mest stressende fasene av prosjektet. I den forbindelse er det mange som jeg gjerne ønsker å takke.

Først vil jeg takke min veileder Jørn Cruickshank for gode faglige diskusjoner, gode innspill og oppløftende ord. Takk for at du alltid har vært tilgjengelig for en prat, spesielt ved oppgavens siste innspurt. Videre ønsker jeg å rette en stor takk til mine informanter for at dere tok tid til å være med på intervjuer. Uten deres kunnskap, tanker og opplevelser så hadde ikke denne oppgaven vært mulig.

Videre, så vil jeg takke mine foreldre, som har vært gode støttespillere i løpet av forskningsprosessen. Ved hjelp av deres råd har jeg kunnet forstå at jeg var på riktig kurs, og drøfte fremgangsmåter for å utvikle forståelse av tematikken. Avslutningsvis så vil jeg også takke mine medstudenter, som har gjort tiden ved UiA så utrolig fin. Takk for hyggelige lunsjer, støttende ord og gode samtaler. Dere har gjort denne oppgaveprosessen så ufattelig mye bedre enn fryktet, og vårt vennskap har blitt bare tettere på grunn av det.

Takk!

Giorgo Nikos Pappayliou, 1. juni, 2023.

Sammendrag

Denne masteroppgaven har som formål å undersøke hvordan fjordbyens fremtidige utvikling vil påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende området kjent som gamle Lierstranda. Oppgaven er strukturert ved at den tar utgangspunktet i gamle Lierstrandas historie, bygger på Agnews stedsteori for å kartlegge stedets nåværende trekk og følgelig stedsidentitet, og deretter å presentere hvordan fjordbyens fremtidige utvikling vil påvirke denne stedsidentiteten. Det vil si at gamle Lierstranda, og fjordbyens påvirkning på dette vil bli sett enten som noe gitt i seg selv «location», en tilnærming som må oppleves av de menneskene og tingene som fyller det «sense of place», eller som en integrert del av den sosiale interaksjon «locale». Målet med denne oppgaven har derfor vært å bidra med ny kunnskap på feltet, og gi en dypere forståelse av fjordbyens utvikling i konteksten av omgivelsene sine. Nyere forskning på feltet viser at en grundig analyse av fjordbyens planområde har allerede blitt gjort (Lier kommune, 2022), en påstand som ikke er tilsvarende i forbindelse med det arealet utenfor det regulert planområdet, altså gamle Lierstranda. Jeg ønsket derfor å kartlegge hvilke forutsetninger som måte på plass for at gamle Lierstranda og fjordbyen skulle bli integrert.

Dette er en kvalitativ studie som baserer seg på data innhentet gjennom deltakelse i semi-strukturerte intervjuer. Totalt er ti personer intervjuet med ulike bakgrunner og tilknytninger til gamle Lierstranda. Ut av de ti intervjuene ble åtte gjort en og en, mens det siste ble gjennomført som et gruppeintervju.

Oppgavens resultater antyder at gamle Lierstranda i dag befinner seg i en identitetskrise, hvor området kan argumenteres for å være i en slags mellomfase. På bakgrunn av hvordan gamle Lierstrandas nåværende stedsidentitet har blitt påvirket av tidligere utviklingsprosjekter, og vil bli videre forandret av et utviklingsprosjekt i fremtiden. Dette er en stedsutvikling som har ført til en mangel på felleskap og stedstilhørighet blant informantene, ved at deres nåværende oppfatninger av gamle Lierstrandas identitet ble universelt tolket som forvirrende. Fjordbyens fremtidige utvikling ble knyttet opp imot ideen om at fremtidig utvikling kan endre områdets nåværende stedsidentitet. Oppgaven konkluderer med at rekkefølgen og byggestilen til fjordbyens utvikling, samt områdets tilpassede fellestjenester og tilkoblinger til omgivelsene kan sees som de viktigste forutsetningene for hvorvidt gamle Lierstranda integreres eller adskilles fra fjordbyen. Disse årsakene vil spille en stor rolle i hvilken utviklingsretning gamle Lierstranda går, og følgelig hvordan områdets nåværende identitetskrise vil spilles ut.

Abstract

The purpose of this master's thesis is to investigate how the development project referred to as «fjordbyen» will affect the place identity of the adjacent area known as «gamle Lierstranda». This thesis is therefore structured in such a way that it builds on “gamle Lierstrandas” history, as well as Agnew's place theory to map the place's current features, and consequently place identity, and then how «fjordbyens» future development will alter this said identity. In this sense, «gamle Lierstranda» as well as «fjordbyens» influence will either be seen as something given in itself (location), an approach that must be experienced by the people and things that fill it (sense of place), or as an integral part of the social interaction (locale). The aim of this thesis is therefore to contribute a new understanding within the field of planning, one that aims to provide a deeper understanding of «fjordbyens» development in the context of its surroundings. Recent research shows that a thorough analysis of «fjordbyens» planning site has already been made, a claim that cannot be ratified in connection with the area outside of the regulated planning site, i.e., «gamle Lierstranda». I was therefore intrigued in identifying which prerequisites had to be in place so that the area known as «gamle Lierstranda» and the planning site of «fjordbyen» could be integrated together.

This is a qualitative study based on data obtained through participation in semi-structured interviews. A total of ten people were interviewed, with everyone having different backgrounds and ties to «gamle Lierstranda». Eight of the nine interviews were done individually, whilst the last interview was done as a group interview.

The results of this assignment present «gamle Lierstranda» as being currently in an identity crisis, where the area is argued to be in a sort of intermediate phase. The reasoning for this is that «gamle Lierstrandas» identity is seen to be stuck in limbo due to the area's previous development projects, and future development plans. Therefore, a lack of a sense of community or place of belonging was identified amongst the informants, as their current perceptions of «gamle Lierstranda» place-identity were universally interpreted as confusing. Hence, why «fjordbyens» future development plans were seen from the perspective of its potential to impact «gamle Lierstrandas» current identity. Where this assignment concluded that the sequence and building style of «fjordbyens» development, as well as the area's adapted public services and connections to its surroundings, can be seen as the most important preconditions for whether «gamle Lierstranda» is integrated or separated from «fjordbyens» development. These factors will determine the development direction in which «gamle Lierstranda» takes, and consequently how the area's current identity crisis will play out.

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON.....	1
1.1. Presentasjon av problemstilling	3
1.1.1. Oppgavens Formål	3
1.2. Bakgrunn og historisk utvikling	4
1.3. Gamle Lierstranda som case	7
1.4. Hvorfor fjordby.....	8
1.4.1. Ta elva og fjorden tilbake.....	9
1.4.2. Fra krevende til effektivt arealbruk.....	10
1.4.3. Transportløsninger.....	11
1.4.4. Befolkningsvekst.....	12
1.5. Oppbygning av oppgaven	14
2. OPPGAVENS TEORETISKE RAMMEVERK	16
2.1. Rombegrepet.....	16
2.2. Stedsteori	17
2.3. Hva er identitet.....	20
2.4. Hva er Stedsidentitet.....	21
2.4.1. Stedsoppfatning.....	22
2.4.2. Stedstilknytning.....	22
2.5. Mobilitet i stedsteori	23
2.6. Steds branding.....	24
2.7. Ny-urbanisering	25
3. METODISK GJENNOMGANG	27
3.1 Forskningsstrategi	27
3.1.1. Kvalitativ casestudie.....	27
3.1.2. Forhold mellom teori og empiri	29
3.2. Datainnsamling.....	29
3.2.1. Intervju	29
3.2.2. Utvalg og rekruttering av informanter.....	31
3.2.3. Intervjuguide	32
3.2.4. Gjennomføring av intervjuene.....	33
3.3. Analyse som metode.....	34
3.3.1. Tematisk analyse	35
3.4. Kvalitetsvurdering	36
3.5. Metodiske svakheter	39

3.6.	Etiske hensyn.....	40
4.	RESULTATER OG DISKUSJON.....	42
4.1.	Gamle Lierstrandas nåværende karakteristisk.....	42
4.1.1.	Informantenes stedstilknytning til gamle Lierstranda.....	43
4.1.2.	Gamle Lierstranda som lokasjon.....	45
4.1.3.	«Gamle Lierstranda som “sense of place”.....	48
4.1.4.	Gamle Lierstranda som «Locale».....	51
4.2.	Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda.....	54
4.2.1.	Hvordan forstår informantene fjordbyens utvikling.....	54
4.2.2.	Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en lokasjon perspektiv...	57
4.2.3.	Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en «sense of place»- perspektiv.....	60
4.2.4.	Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en «locale»-perspektiv...	63
4.3.	Overordnet diskusjon.....	66
4.3.1.	Gamle Lierstrandas identitetskrise.....	66
4.3.2.	Relasjonen mellom gamle Lierstranda og fjordbyen.....	70
4.4.	Oppsummering av resultater og diskusjon.....	74
5.	KONKLUSJON.....	78
5.1.	Veien videre.....	80
6.	REFERANSER.....	I
7.	VEDLEGG.....	I
7.1.	Samtykkeskjema.....	i
7.2.	NSD Godkjennelse.....	iii
7.3.	Intervjuguide: Utvalg 1 (lokale innbyggere).....	iv
7.4.	Intervjuguide: Utvalg 2 (politikere og planleggere).....	v

Figurliste:

Figur 1: Oppgavens strukturering.....	2
Figur 2: Geografisk kart som viser oppgavens fokusområde fremhevet i rød (Google Earth) .	4
Figur 3: Geografisk kart av Lierstranda (Kartverket).....	5
Figur 4: Lierstranda sett fra fjorden (Granum, 2022).....	7
Figur 5: Geografisk kart som viser planområdet til fjordbyen (Lier kommune, 2022, s. 9)	8
Figur 6: Steds diagram basert på Agnews tre hoved forståelser av sted (Cilliers & Timmermans, 2014)	18
Figur 7: Forholdet mellom «jeg» og «vi», og mellom «vi» og «andre» (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 177).....	20
Figur 8: Kvalitativt kontra kvantitativt forskningsdesign (Bryman, 2016, s. 401)	28
Figur 9: Deduktive og induktive tilnærminger til teori og forskning (Bryman, 2016, s. 23)..	29
Figur 10: Kart av gamle Lierstranda, hvor området er delt i 2 nabolag.....	47

Tabelliste:

Tabell 1: Informantoversikt av bakgrunn og falskt navn.	41
Tabell 2: Oversikt over informantenes stedstilknytning til gamle Lierstranda	44
Tabell 3: Oversikt over informantenes kjennskap til Fjordbyen.....	55

1. Introduksjon

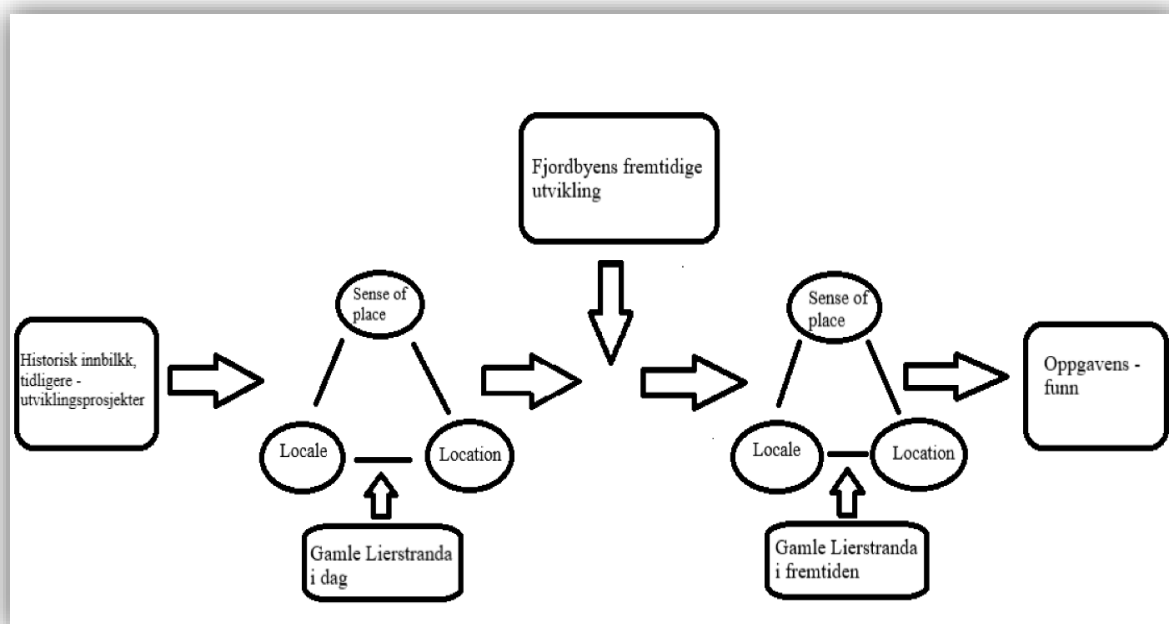
Spørsmålet rundt sted og dets romlige tolkning er noe mer enn bare dens fysiske utvikling over tid, ettersom sted ikke bare er noe absolutt. Sted og stedsutvikling har dermed ikke et ensidig permanent materielt utfall (Aarsæther, 2018, s. 27), en tankegang studiene mine har vektlagt, og er grunnlaget bak en stor del av dagens tankegang i samfunnsplanleggingen. Planleggingsprosjekter er derfor ikke fullført selv om den fysiske installasjonen er montert. For det er ikke før de sosiale prosessene og meningsdannelsene er etablert at man kan prate om en realisering, om så bare midlertidig og forbigående (Sweeney et al., 2018). Stedsutvikling kan derfor bli sett på som et pågående arbeid, hvor det fortsetter lenge etter at det første prosjektet blir installert. Dersom planlegging skal skape gode steder, så må det i korte trekk forstås som noe mer enn styring av arealbruken, der objektive, subjektive og intersubjektive oppfatninger av et sted er vesentlig for å forstå menneskers handling, tilhørighet, tilknytning og identitet til, eller ved stedet (Aarsæther, 2018, s. 27). Det vil derfor være interessant å se nærmere på hva som ligger i fjordbyens utvikling ved Lierstranda, og hvordan prosjektets planlegging vil påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende område kjent som gamle Lierstranda.

En stedsanalyse av fjordbyens planområde viser at en av hovedtilnærmingene rundt prosjektets utvikling er å integrere Drammensfjorden bedre med sine omgivelser, siden det nåværende planområdet benyttes til næring, industri og produksjon. Dagens næringsliv vil derfor endres i utviklingsprosessen, hvor stedsutviklingen av industri, lager og logistikk blir til en ny fjordby (Lier kommune, 2022, s. 68). Dette er en stedsutvikling som bygger på et slagord - der folk, fjord og fremtid møtes – til å skape en visualisering av planområdets fremtidige utvikling, og dermed områdets planlagte stedsidentitet (Eidos Eiendomsutvikling, u.å.). Det vil derfor være interessant å undersøke hvilken betydning fjordbyen vil ha på gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet, ved å se på hvordan fjordbyens nærmeste beboende omgivelse (gamle Lierstranda) vil bli påvirket av denne fremtidige utviklingen.

Gamle Lierstranda kan i dag karakteriseres som forvirrende på bakgrunn av at stedet opplever en form for identitetskrise, hvor tidligere stedsutviklingsbidrag har forandret områdets bruk, og derav områdets stedsforståelse. Denne stedsutviklingen har over tid påvirket stedets felleskap og følgelig satt gamle Lierstranda i en slags mellomfase. Området bærer preg av tidligere utviklingsprosjekter samtidig som den venter på fjordbyens fremtidige utvikling. I

denne sammenheng så kan ikke gamle Lierstranda bli sett som en gitt statisk ramme, men heller et rom som endrer seg kontinuerlig som følge av stedets fremtidige utvikling og bruk (Berg et al., 2004, s. 18).

Innledningsvis vil denne oppgaven gi et innblikk i Lierstrandas historie, ved å presentere tidligere utviklingsprosjekter som har påvirket området trekk og identitet over tid. Deretter vil gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet bli kartlagt av Agnews (1987) tre hovedforståelser av begrepet sted. Et sted er enten noe som er gitt i seg selv «location», en tilnærming som må oppleves av de menneskene og tingene som fyller det «sense of place», eller som en integrert del av den sosiale interaksjonen «locale» (Berg et al., 2004, s. 45). Disse tre hovedforståelsene danner det helhetlige teoretiske rammeverket av Agnew (1987) sin stedsteori, som flere av teoriene vil bygge videre på. Til slutt så vil en videre analyse av gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet bli sett i relasjon med fjordbyens fremtidige utvikling. For å svare på oppgavens problemstilling som omhandler å undersøke hvorvidt fjordbyen vil endre gamle Lierstrandans stedsidentitet. Her vil gamle Lierstrandans fremtidige utvikling igjen bli sett i lys av de tre sentrale forståelsene av sted. Av dette vil det stilles spørsmål om hvorvidt graden av stedstilhørighet til gamle Lierstranda kommer til å øke, samtidig som hvorvidt fjordbyen kan bli sett på som en redning for området identitet. Hva er dermed de viktigste forutsetningene for at gamle Lierstranda og fjordbyen skal bli integrert?

Figur 1: Oppgavens strukturering

- Oppgaven er strukturert sånn at det bygger på gamle Lierstrandans historie for å kartlegge stedets nåværende trekk og følgelig stedsidentitet, og deretter hvordan fjordbyens fremtidige utvikling vil påvirke denne kartlagt stedsidentitet. Begge delene er bygget på Agnews (1987) teoretiske rammeverk på sted.

1.1. Presentasjon av problemstilling

Etter endt litteratursøk på feltet kan en se at det er forsket lite på det tilgrensende området kjent som gammel Lierstranda i forbindelse med planområdet til fjordbyen, spesielt med en kvalitativ tilnærming. Det vil dermed være nyttig å ta i bruk dybdeintervjuer for å få en forståelse av utviklingsprosjekts innvirkning på omgivelsene sine, samtidig som det kan fungere som et supplement til tidligere kvantitativ og annen forskning. Dette forskningsprosjektet vil kunne bidra med en ny forståelse til fjordbyens påvirkning gjennom å analysere den fremtidige stedstransformasjonen fra et annet perspektiv, da mye av den tidligere forskningen er basert på planområdets fremtidige identitet, og ikke i forbindelse med omgivelsene sine.

Jeg har derfor formulert følgende problemstilling med tilhørende underproblemstillinger:

- *Hvordan vil fjordbyens fremtidige utvikling påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende område kjent som gamle Lierstranda?*
 - *Hvordan kan man beskrive gamle Lierstrandens nåværende identitet og fjordbyens påvirkning på dette, basert på Agnews tre hovedforståelser av sted?*
 - *Hva er de viktig forutsetninger for at gamle Lierstranda og fjordbyen skal bli integrert?*

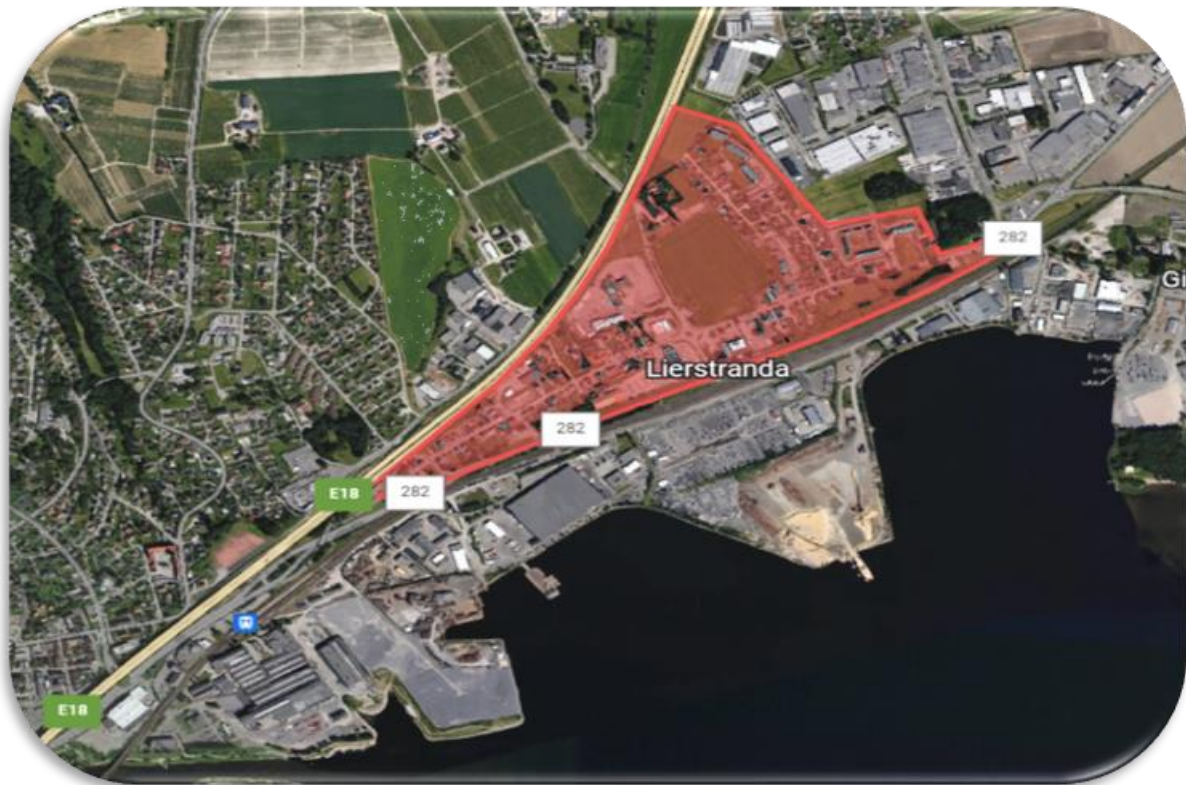
1.1.1. Oppgavens Formål

Oppgaven vil ha som formål å undersøke det tilgrensende området som ligger utenfor planområdet til fjordbyen. Det vil si nabolaget til gamle Lierstranda som ligger innklemmt mellom E-18 til sin nordlige del, og planområdet med jernbanen til sin sørlige del, som illustrert nedenfor i figur 2. Området i seg selv har vært omringet av konstant endring de siste ti årene (Lier kommune, 2022), og befinner seg sentralt plassert til å motta en av Norges største utviklingsprosjekter i fremtiden (Lier kommune, 2017, s. 3). Dette har ført til mye forskning på selve planområdet til fjordbyen på bakgrunn av sin fremtidige utvikling. Dette er en påstand som ikke er tilsvarende i forbindelse med arealet utenfor det regulerte planområdet, altså gamle Lierstranda som er merket i rød i figur 2.

Oppgavens formål kan dermed søke ut ny kunnskap som vil bidra til å gi en bedre forståelse av fjordbyens påvirkning, ikke bare i konteksten av selve planområdet, men også til sine omgivelser. En samling av private, samt andre offentlig aktører kan ta hensyn til for å skape et

vellykket og bærekraftig utviklingsprosjekt langs fjorden, spesielt med tanke på hvor stor innflytelse denne utviklingsprosjekt vil ha på Drammen- og Lier området som en helhet.

Figur 2: Geografisk kart som viser oppgavens fokusområde fremhevet i rød (Google Earth)

1.2. Bakgrunn og historisk utvikling

Som nevnt innledningsvis, vil denne oppgaven begynne med å gi et innblikk i gamle Lierstrandas historie, sånn at oppgaven kan gi kontekst bak hvordan de tidligere utviklingsprosjekter i lokal området spilte en stor rolle i gjenskapningen av gamle Lierstrandas nåværende trekk og stedsidentitet. Dette er en antagelse som vil bli diskutert videre i oppgavens analysedel.

Historien bak Lierstranda kan sees til å ha vært preget av flere utviklings prosjekter de siste tiårene, basert på samfunnets behov. Dette kan bli oppsummert av den geografiske lokasjon som området befinner seg i, både på et lokalt og regionalt nivå. I en geografisk kontekst så ligger landområdet i et knutepunkt, der Drammenselva og Lierelva renner ut i Drammensfjorden. Samtidig så kan området ved Lierstranda bli sett som starten av den vide og veldyrkede Lierdalen som går sentralt gjennom Lier kommune, som strekker seg fra Drammensfjorden, nordover til Holsfjorden (Thorsnæs & Lauritzen, 2023). Disse geografiske egenskapene har gjort området til et attraktivt sted å bo, hvor bolig-bebyggelser langs

Lierstranda har vært tilrettelagt siden 1700- og 1800 tallet. Ifølge (Wold), var Lierstranda i 1800-tallet en «liten by i byen hvor alle kjente alle, med arbeidsplasser og boliger, der de små butikkene lå side om side» (2021). I tillegg til dette så var områdets fysiske utforming hovedsakelig karakteristert av enkeltboliger med en spredt bebyggelse av store gårder (Lier Kommune, 2022, s. 11). Det var ikke før industrialisering på slutten av 1800-tallet, og planlegging av jernbanen at området begynte å transformere seg.

Figur 3: Geografisk kart av Lierstranda (Kartverket)

Industrialisering av Drammen begynte på slutten av 1800- tallet, men det var ikke før begynnelsen av 1900- tallet at en rekke større endringer i infrastruktur tok sted i Lierstranda (Lier Kommune, 2022, s. 12). Det var introduksjonen av næringsbedrifter som skapte store strukturelle endringer i Lierstranda, og gjorde området til et tett sammenvevet lokalsamfunn med høy aktivitet. Altså et lokalt næringsliv rikt på håndverk, detaljhandel og tjenester (Kleven et al., 2014, s. 14). I samme periode foregikk det en befolkningsvekst, samt fortetning av Drammen- og Lier. Denne industrialisering av området skiftet bebyggelsesstrukturene til å ta distinkte stiler, med parsellstrukturer i Lierstranda og kvartalssturkuter nærmere grensen til Brakerøya (Lier Kommune, 2022, s. 12). Disse trekkene er i dag med på å karakterisere områdets nåværende fasong.

I 1872 kom jernbanen til Brakerøya da Drammenbanen ble bygd, hvor et enkeltspor fra Oslo slynget seg om Spikkestad, over Gullaugkleiva og Reistad til Lierbyen og derfra til Brakerøya (Fjordbyen, a, u.å.). Dette tok plass selv om kjøpmennene i Drammen og Lier protesterte mot prosjektet i frykt av konkurranse fra hovedstaden. Utfallet av jernbanen kan dermed sees til å

ha endret regionens plassering av industri, ved at tyngdepunktet for industri hadde flyttet seg oppover Drammenselva (bybrua), samt til Lierstranda på bakgrunn av deres nære beliggenhet til jernbanestasjonene i Drammen og Brakerøya (Kleven et al., 2014, s. 12). Eksempler på dette kan sees gjennom utbygning av Nøsteboligen og Nationalbrakka i 1917. Dette var et stort leilighetskompleks bygget på grensen mellom Drammen og Lier (Lierstranda), og fungerte som arbeidsboliger for ansatte som arbeidet ved National Industri. Derfor kan formålet med bygget eller hele området bli karakterisert som en multifunksjonell bybebyggelse mot slutten av 60- tallet, hvor bolig og industri var sammensatt på mange måter (Lier Kommune, 2022, s. 12). Lierstrandas opprinnelige fasong kan dermed ha endret seg over tid, fra når det var karakterisert som et rent bofelleskap.

Lierstrandas transformasjon ble deretter videre fremhevet med introduksjonen av E-18 i 1967, som ble konstruert gjennom Lierstranda. Denne utvikling av motorveien førte til rivningen av flere hus i området, hvor bl.a. Nøsteboligen eller Nationalbrakka ble revet ned. Samtidig så ble adkomsten til fjorden adskilt på grunn av den nye Drammensbanen med dobbeltspor fra Asker, som gikk gjennom Lieråsen tunnelen til Brakerøya (Fjordbyen, a, u.å.). Denne utvikling av transportsystemet kan sees til å ha skapt en sammenhengende byregion mellom Drammen og Lier, men samtidig endret Lierstrandas identitet og funksjonalitet (Kleven et al., 2014, s. 14). Ifølge (Myklemyr), «Da motorveibrua kom i 1976, ble hele kvartaler revet på Brakerøya og Lierstranda. Både småbutikker og bolighus i området rundt ble jevnet med jorden» (1998). Etableringen av E-18 og ny jernbanetrase på 70-tallet kan dermed sees til å ha økt gamle Lierstrandas regionale mobilitet, men i motsetning skapt en lokal barriere mellom fjorden og de tilgrensende områdene (Lier Kommune, 2022, s. 14).

Med de historiske begivenhetene lagt til grunn, kan Lierstranda bli sett på som en del av en langt større funksjonalitet innenfor Drammen- og Lier kommune. En funksjonalitet basert på å gi forbedret tilgang til muligheter og ressurser gjennom å løse regionens helhetlige arealbruk rundt transportsystemet. Tilsvarende konsekvenser av dette har derimot vært en endring av Lierstrandas bruk og stedsidentitet (Kleven et al., 2014, s. 14), hvor det som står igjen av bebyggelse har blitt liggende mellom vei og jernbane, som markert i rød i figur 2.

Avslutningsvis så skjedde det flere store endringer på slutten av 70-tallet, hvor omfattende utfyllinger langs strandsonen ekspanderte Lierstrandas helhetlige areal. Dette skjedde sånn at plasseringen av nye industribygg og moderne storskala virksomheter kunne ta plass (Lier Kommune, 2022, s. 14). Det var på dette tidspunktet at Lierstranda ble fordelt mellom gamle Lierstranda, og Lierstranda.

1.3. Gamle Lierstranda som case

Gjennom et historisk innblikk til Lierstrandas utvikling, så er det verdt å merke seg at Lierstranda som et område ikke bare er en bebyggelse av næring og bolig som er markert i figur 2, men heller et større areal. Årsaken for dette er at Lierstrandas opprinnelige areal har blitt utvidet på, hvor menneskelig utfylling av strandlinja har økt området totale areal. Altså det gamle (bolig/næring bebyggelse) ble ekspandert med det nye (industri). Dette helhetlige bilde av området er referert til som Lierstranda i dag, men som nevnt i oppgavens formål så vil området referert til som gamle Lierstranda kun bli forsket på. Gamle Lierstranda kan i den forstand assosieres med den bolig- og næringsbebyggelse som ligger mellom motorveien og jernbanen, mens resten av Lierstranda vil være assosiert med det området sør for jernbanen, der utfylling av strandlinja tok plass over de siste tiårene (Lier Kommune, 2022, s. 14). Begrunnelsen for dette er at strandlinjen er nylig konstruert og har dermed lite stedshistorie når sett isolert, hvor dagens bruk og identitet er kun basert på industri, som sett nedenfor i figur 4.

Figur 4: Lierstranda sett fra fjorden (Granum, 2022)

Det området sør for jernbanen har dermed hatt veldig lite innflytelse fra omgivelsene sine, men samtidig påvirket omgivelsene sine til en stor grad. Et konsept som vil bli sett i mer detaljer i første delen av analysen, siden det har hatt en stor påvirkning på hvordan gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet er oppfattet på. Det som er interessant her er at denne prosessen av å ekspandere Lierstrandans areal kommer til å skje igjen, hvor området sør for jernbanen karakterisert som industri, lager og logistikk blir til en ny fjordby (Lier kommune, 2022, s. 68).

1.4. Hvorfor fjordby

Fjordbyen som et konsept har vært i arbeid siden 2010, da Lier- ordfører Ula Nævestad og Drammens- ordfører Tore Hansen ble enige om en avtale om plansamarbeid for Lierstranda og Brakerøya, og en felles utvikling av en fjordby. Formålet med plansamarbeidet er å få til god styring i et område av stor betydning for Lier og Drammen. Kommunene ble dermed enige om målene i samarbeidsavtalen om Buskerudbyen, ved at området skal transformeres og urbaniseres til en fjordby med næring, bolig og offentlig bebyggelse, der økonomiske, sosiale og miljømessige mål skal prioriteres (Fjordbyen, b, u.å.). Et vellykket grep som har akkumulert i en todeling av fjordbyens utvikling, hvor det nye sykehuset og helseparken vil ta sted i Brakerøya (Drammen), og bolig samt næringsporsjon av planområdet vil ta sted i Lierstranda (Lier). Sykehuset og helseparken er sett som starten av områdets transformasjon, og en generator for videre utvikling i Lierstranda som en separat, men parallell sak som sett i figur 5 nedenfor (Lier kommune, 2022, s. 68).

Figur 5: Geografisk kart som viser planområdet til fjordbyen (Lier kommune, 2022, s. 9)

- Det gule stiplet linje viser planområdet i Lier kommune, mens sykehuset og helseparken ligger ved siden av planområdet i Drammen kommune. Laget av WSP, LINK Arkitektur, Multiconsult.

Det er denne todeling av fjordbyen som gjør utviklingsprosjektet veldig stor i skala, og er årsaken bak hvorfor denne oppgavens formål skal avgrenses kun til planområdet som tar sted i Lier kommune. Dette er på grunn av kompleksiteten av å jobbe med en oppgave som tar sted over to kommuner, og for det andre at Brakerøya i dag har ikke en beboende populasjon før en passerer motorveien. Det vil derfor være av større interesse å undersøke området kjent som gamle Lierstranda, siden det vil være den nærmest bolig bebyggelse til prosjektet. Dette vil bli

videre diskutert i del to av analysen, hvor fokuset blir på hvordan fjordbyens fremtidige utvikling kan påvirke gamle Lierstrandens nåværende stedsidentitet.

Fjordbyen til nå er fortsatt i start fasen sin, noe som tilsvarer en stor grad av diskusjon rundt planområdets fremtidige utvikling. Konstruksjonen av sykehuset begynte i 2019 og er planlagt til å være ferdig i 2024/25, med følgelig start i 2025 for både helseparken i Brakerøya og planområdet i Lierstranda. Ifølge Lier kommune (2017), så er fjordbyens ambisjoner satt på å tiltrekke 16.000 arbeidsplasser, og 16.000 innbyggere med hjelpen av det nye skyhuset og helseparken (s. 3), på et totalt område av nesten 1000 dekar, og cirka 2,5km langt (Lier kommune, 2018, s. 3). Fredag 11. november 2022 ble forslaget til et områdeplan levert til Lier kommune av Eidos-eiendomsutvikling. En beslutning som markerte fremgangen av prosjektets realisering (Fjordbyen, c, u.å.). De største årsakene bak fjordbyens konseptualisering kan dermed bli knyttet til tre samfunnsproblemer: det å gå fra et krevende til et effektivt arealbruk, bærekraftige transportløsninger, og det å håndtere befolkningsveksten samt eldrebølgen i Drammenområdet. På andre siden, så må fjordbyens konseptualisering først bli sett i lys av Drammen og Liers ønske om å endre regionens inntrykk, hvor tidligere negative inntrykk av Drammenselva og fjordens bruk har spilt en stor rolle i fjordbyens fremtidige dannelse, og følgelig promoterte stedsidentitet. Dette er en tankegang som vil undersøkes videre.

1.4.1. Ta elva og fjorden tilbake

Industrialisering av gamle Lierstranda var ikke en isolert hendelse, men heller en del av en større transformasjon som tok plass langs fjorden og elven i Drammens regionen. Dette skapte en stor motvirkning i bypolitikken senere på 70- og 80 tallet, siden Drammen som en helhet fikk et negativt inntrykk på et regionalt og nasjonalt nivå. Ifølge Kleven et al. (2014), «ble byen preget av negative inntrykk av urensset kloakk ut i elva, bilkøer på hovedveiene og tung biltrafikk og forurensing i nedkjørte bygater» (s. 19). Denne forestillingen skapte en konsensus blant befolkningen om at Drammens byplanlegging måtte snu om på planen, noe byplansjefen på den tiden delte et resonnement med. Derfor gikk Drammen og Lier kommune med støtte fra miljøverndepartementet sammen om en miljøpakke på 80- tallet. En sammenslåing i hensikt om å rydde både kloakkutslippet og de alvorlige miljøproblemene som biltrafikken skapte. Videre ble det inngått en separat avtale mellom miljøvernmyndighetene og Drammen om et program som het «ren elv og fjord 1995». Her fikk kommunen støtte av staten med opptil 35 prosent av regningen dekket i oppryddingen av elv og fjord. Dette gjorde at elven i Drammen ble erklært som ren i 1995, etter å ha investert

rundt 500 millioner kroner over en tiårs periode fra midten av 80- til 90 tallet (Kleven et al., 2014, s. 20-21).

I etterkant av å erklære elva ren så har flere byfornyelse prosjekter tatt sted langs Drammenselva, som Papirbredden og Fjordparken. Papirbredden er et eksempel på hvordan Drammen kommune klarte å erstatte gammel industri langs elva ved å tiltrekke kompetansebedrifter, og ved å tilrettelegge arealet som et attraktivt byrom med tilsvarende uterom (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 26). I tillegg til dette så ble fjordpark-prosjektet realisert ved å frigjøre elvebreddene med gang- og sykkelstier, samt grønne rekreasjonsområder. Dette ga elven en tilsvarende urban karakter som bidro til byenes stedsidentitet på nye måter. Et utviklingsprosjekt som så at Drammen kommune fikk Bymiljøprisen i 2003, og er en anerkjennelse på hvordan kommunen prøver å ta elva og fjorden tilbake. Fjordparken i dag strekker seg inn i Lier kommune og stopper ved grensa til Lierstranda, med planer om å videreføre fjordparken langs strandlinja til Lierstranda gjennom fjordbyens fremtidige utvikling (Lier Kommune, 2022, s. 25). Fjordbyens utvikling kan dermed bli sett på som en fortsettelse av regionens mål om å endre områdets inntrykk. Det å motvirke de barrierene som har adskilt fjorden fra gamle Lierstranda, samt store deler av Drammen og Lier regionen for den slags grunn. Fjordbyens promotert slagutrykk i denne forstand kan knyttes godt med prosjektets stedsutvikling - der folk, fjord og fremtid møtes – for å skape en visualisering av planområdets fremtidige utvikling, og følgelig planlagte stedsidentitet (Eidos-Eiendomsutvikling, u.å.). Denne ønske om å endre områdets inntrykk kan kombineres med de tre hoved- samfunnsproblemer som har dannet grunnlaget bak fjordbyens konseptualisering.

1.4.2. Fra krevende til effektivt arealbruk

Det å beholde eller det å fornye er et dilemma i seg selv. Areal i utgangspunktet er begrenset i sin rene bruk og omfang, og må dermed planlegges i forbindelse med samfunnets nåværende, men også fremtidige behov (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 19). I denne forstand så kan Lierstrandens nåværende bruk og oppfatning sør for jernbanen sees i sammenheng med Lierkommunens ønske om endring, hvor dagens formål av lager, industri og logistikk vil erstattes med kompetansearbeidsplasser på bakgrunn av samfunnets behov for vekst (Lier kommune, 2017, s. 3). Det vil si at gjennom fjordbyens utvikling så vil de arealkrevende virksomheter lokalisert i Lierstranda bli erstattet med kontorbedrifter, nytt sykehus og helsepark, altså mer arealeffektiv næring (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 26). Lierstranda i denne sammenheng står foran en stor utviklings- og transformasjonsprosess langs fjorden, en fortsettelse av det som har funnet sted langs Drammenselva allerede (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 10).

I den forstand så kan den sørlige delen av Lierstranda bli sett i relasjon med Pikes et al. (2017) tankegang til næringsliv, det at næringslivet utvikles ulikt i ulike geografiske områder. Det at selve profilen til et steds næring kan dermed forandres dersom behovet til et lokalt samfunn endres (s. 71). En problemstilling sørlige delen av Lierstranda befinner seg i nå, mye på grunn av de eksterne faktorer som er knyttet til det å være i omfanget av hovedstanden, altså en høy etterspørsel av bolig og kompetansearbeidsplasser (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 7). En av årsakene bak fjordbyens konseptualisering kan dermed bli knyttet til Lier kommunes ønske om å skape et marked sentrert rundt et høyt kompetanse-næringsliv, og det å gå mot et mer effektiv bruk av arealet ved å transformere industri til kompetansebedrifter (Lier Kommune, 2022). Allikevel, jo lengere unna man kommer Oslo, desto svakere en kan forvente at næringsveksten innen kompetansearbeidsplasser vil være, med unntak av i større kollektiv knutepunkter. Et tilfelle Lierstranda befinner seg i, på bakgrunn av sin beliggenhet til jernbanen som stopper hos Brakerøya (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 7).

1.4.3. Transportløsninger

Videre kan fjordbyens utvikling også kobles til Lier kommunes ønske om å løse lokale areal- og transportutfordringer, ved å bruke fjordbyens investering og omfang til å skape en transportklynge i kommunen. Liers sentrale plassering mellom Drammen og Oslo gjør området attraktiv for både bolig- og næringsutvikling, siden jernbanen, E-18 og E-134 går gjennom kommunen (Lier kommune, 2017, s. 3). Denne sentrale plasseringen gjør at pendling inn og ut av kommunen blir en stor del av den daglig lokal mobilitet, med ca. 9.751 personer som pendler ut av kommunen og ca. 10.345 som pendler inn til kommunen hver dag (SSB, 2023). Dette skaper arealpress på kommunen siden Lier er en viktig hagebrukskommune nasjonalt. Derfor kan byutvikling knyttet til fjordbyens utvikling sees til å være en sentral drivkraft for å nå målet om nullvekst i personbiltrafikk, og et miljøvennlig transportsystem (Lier kommune, 2017, s. 3).

Dagens transportmønster viser at næring i form av arbeidstakere og høyt kompetente kontorbedrifter flytter nærmere de største knutepunktene i byene. Som for eksempel Bjørvika i Oslo, eller ved jernbanestasjonene ved Sandvika, Skøyen og Lysaker (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 8). Årsakene for dette er at folk i større grad aksepterer lengere avstand fra bolig til kollektiv enn fra kollektiv til arbeidsplassen. Dermed bør avstanden til arbeidsplassen være kort når en først har kommet frem til holdeplassen/stasjonen (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 9). Urbanisering av området rundt togstasjonen ved Brakerøya er dermed av stor interesse, siden

grunnlaget for et kollektivt knutepunkt er der fra før. Fjordbyens utvikling vil dermed prøve å gjøre området attraktive ved å tilby bolig og næringsutvikling i nærheten av jernbanen, sånn at høykompetanse kontormiljøer vil lokalisere seg i selve planområdet eller i nærheten (Toftdahl & Bruvoll, 2014, s. 9).

Ambisjonen rundt fjordbyens utvikling kan dermed bli sett i korrelasjon med områdets lokale transportløsninger, samt muligheten til å bli et kollektivt knutepunkt for pendlere inn og ut av kommunen (Multiconsult, 2019, s. 14). Disse tiltak vil ha som hensikt å nå målet om nullvekst i personbiltrafikk og et miljøvennlig transportsystem, ved å sette arealpresset mot en kompakt byutvikling der etterspørslene fra de meste arealeffektive virksomheter vil trolig øke, altså ved Brakerøya og Lierstranda. Dette vil skape muligheter for vekst ved å skape større interaksjon med andre kommuner og relevant arbeidskraft bosatt utenfor Drammensområdet (Lier kommune, 2017, s. 3).

1.4.4. Befolkningsvekst

Til slutt så kan fjordbyens utvikling sees med Lier kommunes ønske om å håndtere eldrebølgen, samt en økende befolkningsvekst. Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB), så vil Lier kommune oppleve en relativ høy befolkningsvekst over de neste ti årene, med en populasjons økning fra ca. 28, 094 i dag, til ca. 34,126 i 2050 (2023). Denne statistikken tar imidlertid ikke hensyn til at Lier ligger i nærheten av Drammen kommune, som kommer også til å oppleve en relativ høy befolkningsvekst over de neste ti årene (SSB, 2023). Et annet dilemma for Lier kommune er eldrebølgen, siden aldersgruppene som ser ut til å vokse mest over de neste ti årene er aldersgruppene over 50, spesielt i kategorien 70 og oppover (Multiconsult, 2019, s. 5). Kort fortalt, så vil ambisjonen for fjordbyens konstruksjon prøve å løse disse problemene ved å skape grunnlaget for betydelig innflytting til Lier. Dette er konsept basert på å kunne skape en sysselsetting på 15-20.000, gjennom skyhuset, helseparken og kontorarbeidsplasser, men samtidig legge til rette for en utbyggingssak som sørger for at det er tilgjengelig boliger når sykehuset og helseparken er klare for innflytting (Multiconsult, 2021, s. 5).

Fjordbyen vil dermed bli en bolig for mange av de ansatte i sykehuset og i helseparken, samtidig som det blir en bolig for personer i nærmarkedet til Drammen og Lier (Multiconsult, 2021, s. 9). Dette vil følgelig skje på grunn av, fjordbyens ønske om å være attraktive for både arbeidstakere og arbeidsgivere, og for det andre gjennom å tilby ulike bolig formål for å håndtere befolkningsveksten i Drammensområdet. Dette vil samtidig skape et bedre utgangspunkt for å tilby lokal innbyggerne tjenester av god kvalitet, og bidra til vesentlig

styrking av skattegrunnlaget for kommunen som en helhet, ved å etablere virksomheter som forventes å ha relativt høye inntekter og dermed bidra til et økt gjennomsnittlig lønnsnivå i Lier (Multiconsult, 2021, s. 13). Dette er en tankegang som vil bidra til en økt livskvalitet for de tilgrensende omgivelsene, men også for de eldre/enkelte innbyggere ved å tilrettelegge for mer sosialt liv, høyere aktivitetsnivå og en sterkere nettverk på grunn av fjordbyens utforming (Multiconsult, 2021, s. 7).

Det å tiltrekke flere barnefamilier er en annen måte på fjordbyens utvikling vil prøve å håndtere eldrebølgen i Lier kommune, siden den største befolkningsgruppe som flytter ut av Oslo i dag ser ut til å være barnefamilier. Deres ønske om større plass, hage og barnevennlige utearealer står høyt på ønskelista til barnefamilier. I tillegg viser det seg at den stor differanse i boligpriser mellom Oslo og omlandet driver særlig denne gruppen ut (Multiconsult, 2019. a. s. 8). Liers posisjon i nærheten av Oslo gir dermed kommunen et bedre utgangspunkt i å møte den kommende krisen enn de fleste andre. Lier i dag har en stor andel eneboliger som i begrenset grad er tilpasset til behovene av en eldre befolkning, men i motsetning hadde vært attraktive for barnefamilier dersom boligmarkedet sikrer at det finnes gode alternativer for en voksen målgruppe uten hjemmeboende barn (Multiconsult, 2021, s. 7).

En av fjordbyens formål er dermed det å etablere passende boliger som vil bli godt likt av nærmarkedet i Drammen og Lier, som består av voksne mennesker som ønsker å flytte fra enebolig til leilighet. Etablering av effektive høyproduktive kompetansebedrifter i helseparken og planområdet vil være en viktig forutsetning for utbygging av boligdelen av fjordbyen (Multiconsult, 2019, s. 7). Ifølge Multiconsult (2019), «vil det gi etterspørsel etter boliger i Fjordbyen fra en gruppe med høy betalingsevne, og det vil også gi økt etterspørsel etter eneboliger i regionen, noe som er viktig for dynamikken i boligmarkedet for dem som ønsker å flytte fra enebolig til leiligheter» (s. 7). Litt forenklet kan man si at jo flere arbeidsplasser det blir i Fjordbyen, jo lettere vil det bli for Lier kommune å håndtere eldrebølgen (Multiconsult, 2021, s. 9). Samtidig så må fjordbyens utvikling være observant på det ikke skape en homogen gruppe som blir bofast ved fjorden på bakgrunn av planområdets byggestil og tjenester. Dette er noe som vil bli videre diskutert i analyse delen av oppgaven.

1.5. Oppbygning av oppgaven

I dette delkapittelet skal oppgavens struktur og innhold gjennomgås. Dette gjøres for å gi leseren en bedre forståelse og oversikt over oppgavens innhold. Oppgaven er delt inn i fem hovedkapitler, med tilhørende underkapitler.

Kapittel 1 består av fire delkapitler. Hvor en presentasjon av oppgavens problemstilling og formål blir først gjort rede for. Videre tar oppgaven en historikk innblikk til Lierstranda, sånn at leseren kan få en oversikt over stedets tidligere transformeringer. Deretter blir gamle Lierstranda som en case diskutert, hvor avslutningsvis så blir fjordbyens fremtidige utvikling sett i lys av områdets tidligere inntrykk, samt de samfunnsproblemer som promoterte prosjektets dannelse, og følgelig transformasjon av Lierstranda.

Kapittel 2 presenterer oppgavens teoretiske rammeverk. Dette kapittelet går først gjennom generell stedsteori og deretter de ulike forhold ved det som er relevant for å forstå sammenhengen med fremvekst av stedsutviklingsbidrag og stedsforståelse. Det vil si at kapittelet begynner med å definere begrepet rom og Agnews sine tre hoved forståelser av sted, før den tar for seg begrepene som stedsidentitet, stedstilknytning og stedsoppfatning. Disse ulike dimensjonene og tilnærmingene av sted blir gjort rede for og er sett i lys av hvordan de kan påvirke eller være grunnlaget for stedsforståelser. Til slutt i oppgavens teorikapittel blir teori innom mobilitet, steds merkevaring og ny-urbanisering gjort rede for, med et spesielt fokus på stedsutvikling.

Kapittel 3 tar for seg oppgavens metodikk. Hvor gjennomføringen av innsamlet empiri blir gjennomgått og diskutert, de metodene som er brukt for å generere data samt refleksjon rundt bruk og betydning av disse. Valg av forskningsstrategi, datainnsamling, analyse av innsamlede data, kvalitetsvurdering, metodiske svakheter og etiske hensyn blir her presentert.

Kapittel 4 presenterer oppgavens empiriske funn og disse blir diskutert opp mot oppgavens teoretiske rammeverk. For å gjøre det lettere for leser har kapittelet en løpende veksling mellom empiri og diskusjon overfor en ren presentasjon av funnene og så en separat diskusjonsdel. Dette er gjort sånn at det blir lettere for en å se likheter og ulikheter mellom teori og empiri. Kapittelet er delt inn i fire underkapitler. Første delkapittel tar for seg andre del av problemstillingen og diskuterer gamle Lierstrandans nåværende karakteristikkk, altså hvordan informantene oppfatter områdets nåværende stedsidentitet. Delkapittel to tar videre for seg første delen av problemstillingen og diskuterer fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, hvordan den stedsidentiteten kartlagt i første delen av analysen vil muligens endres på grunn av fjordbyens fremtidige utvikling. Delkapittel tre består av en overordnet

diskusjon der de større linjene blir diskutert, og siste delkapittel oppsummerer de viktigste funnene.

Kapittel 5 er avsluttende kapittel der oppgavens konklusjon og avsluttende refleksjoner vil bli presentert. Kapittelet har som formål å oppsummere det jeg mener er de viktigste empiriske funnene og sammenhengene, samtidig som en kort diskusjon om veien videre.

2. Oppgavens teoretiske rammeverk

En redegjørelse av kjernebegrepene innenfor stedsteori kan bidra til å gi en bedre forståelse av samspillet mellom sted og utvikling (Aure et al., 2015, s. 27). I dette kapittelet vil det dermed bli presentert noen utvalgte syn på begrepene innen stedsteori fra ulike teoretikere. Formålet er ikke å gi en helhetlig oversikt over stedsteori da dette er et sammensatt og komplekst fagfelt, men heller fremheve noen overordnende tilnærminger og aspekter omkring stedsteori. Dette kapittelet vil argumentere for at begrepene rom, sted, identitet, stedsidentitet, mobilitet, stedets «branding» og ny-urbanisering er nærliggende å undersøke, om man skal forstå sammenhengen mellom utviklingen av Fjordbyen som et bidrag til stedsutvikling, og gamle Lierstrandens nåværende og fremtidige stedsforståelse.

2.1. Rombegrepet

Før en kan forstå rammen for stedsbegrepet, må en kunne forstå meningen av rommet der noe er lokalisert. I den forstand kan begrepet rom bli forstått på ulike måter. Jordhus & Stokke (2017) oppsummerer hvordan det er vanlig å differensiere mellom rom som henholdsvis absolutt, relativt og relasjonelt:

«enten (1) en objektivt definert overflate som grunnlag for fysisk lokalisering, (2) en overflate som er relativ til den som observerer og der lokalisering av elementer i rommet er relativ til andre objekter i rommet, eller (3) et rom som er definert av relasjonene som er innebygd i objekter, aktører og praksiser i rommet» (s. 47).

I alminnelig forstand er det nærliggende å knytte rom til dens objektive/materielle egenskaper. Innenfor planleggingsfaget er den absolutte forståelsen av rom derfor knyttet til prinsipper som funksjonalitet og instrumentell rasjonalitet. Dermed vil rommets fysiske egenskaper gi sterke føringer for hvilke verdi rommet har for mennesket og samfunnet. Dette er i sterk kontrast til rom som relativt eller relasjonelt, som i større grad setter subjektet i sentrum (Berg et al., 2004, s. 17).

Der absolutt rom sees i sammenheng med dens objektive lokasjon og fysiske egenskaper, kan det relative rom sees på i henhold til differanse. Utgangspunktet med dette formålet er at sted er substansielt forskjellige, både i materiell og immateriell forstand. Det relative rom trer frem om man anerkjenner det faktum at sosiale prosesser får ulike resultater og varierer alt etter hvor de utspiller seg. Selv om forutsetningen for utvikling kan finnes i en materiell infrastruktur, er det ikke infrastrukturen i seg selv som skaper utvikling. Forhold som

bostedspreferanse, kompetanse, næringspolitikk osv. spiller dermed en vel så viktig rolle (Berg et al., 2004, s. 18).

Den tredje og siste romforståelsen betegnes som relasjonelt rom, og kan knyttes opp imot sosial handling. Det vil si at rom er både konstituert av og konstituerende for sosial praksis. Berg et al. (2004) uttrykker det slik: «Rom kan ikke reduseres til fysiske objekter og materialisert form på de ene siden eller menneskets bevissthet og mental design på den andre siden, men må sees som produsert gjennom sosial handling» (s. 18). Sagt på en annen måte er rom en integrert del av de sosiale handlinger som omfatter både rommets fysiske, mentale og sosiale dimensjon, og kan i den forstand forstås som relasjonell (Berg et al., 2004, s. 18).

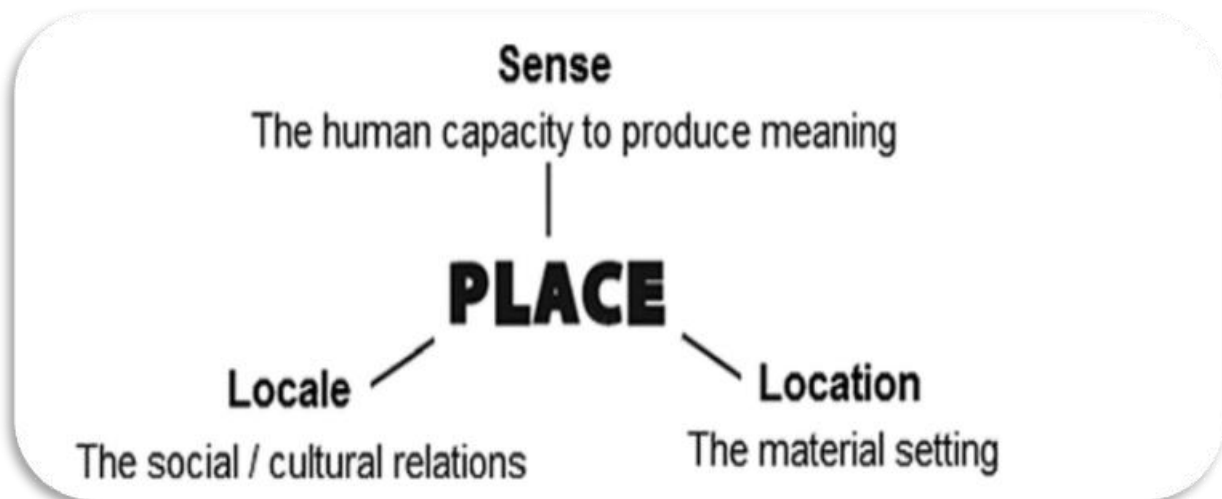
Det neste delkapittelet vil vise hvordan rom, når det blir tillagt mening, kan forstås som sted. Steder som ikke er løsrevet fra menneskelig erfaring og forståelse, men er en sentral del av menneskets oppfattelse, opplevelse og meningssystem (Berg et al., 2004, s. 42).

2.2. Stedsteori

Sted er et ord de fleste bruker, og kan assosieres med et «fint sted», et «hjemsted» eller arbeidsted», da ofte referert som en lokasjon (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 49). Allikevel er det vanskelig å gi en klar og kort definisjon av begrepet, og de som prøver ender ofte opp med å definere hvilke dimensjoner stedsbegrepet inneholder (Aure et al., 2015). Dette kan bli sett gjennom Giddens (1984) tilnærming til begrepet sted. Han påpeker at steder ikke bare er en setting for aktivitet og sosial interaksjon, eller noe som midlertidig observeres på landskapet. Det er også noe som foregår kontinuerlig, og som bidrar til historien i en spesifikk kontekst gjennom skapelse og utnyttelse av en fysisk setting. Giddens (1984, s. 71) definerer dette som de mellommenneskelige relasjonene i et sted. Agnew (1987, s. 27) argumenterer derimot for at Giddens sin tolkning nedtoner viktigheten av lokalisering, hvor reproduksjonen og transformasjonen av sosiale relasjoner må finne sted, og at sted ikke bare kan sees som en opplevelse. Disse forskjellige tilnærmingene av stedsbegrepet viser bare hvor kompleks fagfeltet er.

Selv om det kan være vanskelig å definere stedsbegrepet, så har tre hovedforståelser blitt tatt i bruk og anerkjent som kjernen for stedsteori. Agnew (1987) introduserte de tre hovedforståelsene av sted; location (lokalisering), sense of place (opplevelse), og locale (praksis) (Førde et al., 2013, s.13). Disse tre hovedforståelsene kommer til uttrykk i figur 6 og danner til sammen den helheten sted er.

Figur 6: Steds diagram basert på Agnews tre hoved forståelser av sted (Cilliers & Timmermans, 2014)

«Location» i denne sammenheng kan bli sett på som det geografiske området som omfatter innstillingene for sosial interaksjon, ofte definert av sosialøkonomiske prosesser som opererer i et makroperspektiv (Agnew, 1987, s. 28). Dette vil si at steder hovedsakelig vurderes ut fra hvilke lokaliseringfordeler de har for næringsvirksomhet, og kan kobles til den absolutte forståelsen av rom som nevnt ovenfor. Folk etterstreber den mest «objektive» beskrivelsen av stedet, for på den måten forklare eksisterende lokaliseringmønstre eller gjennomføre lokalitetsanalyse for lokasjon av potensielt ny virksomhet. Et sted kan dermed betraktes utenfra, hvor hovedvekten ligger på kvantifiserbare egenskaper ved stedet (Berg et al., 2004, s. 41). Det vil si at hvert sted har sin egen distinkte karakter av topografi, geologi og klima. Disse tre grunnpilarene danner grunnlaget for et sted, hvor hen på toppen av det kommer den menneskelige utnyttelse og oppfatning av disse forholdene (Berg et al., 2004, s. 42).

«Sense of place» handler om den lokale strukturefølelsen, hvor menneskelige aktiviteter sirkulerer rundt og i sin helhet skaper en følelse av sted, både geografisk og sosialt. Sted i denne sammenheng refererer derfor til diskrete ellers flyktige områder der grunnlaget for konstitusjonen av sosiale relasjoner er lokalisert og som folk kan identifisere seg med (Agnew, 1987, s. 28). I motsetning til «location» innebærer «sense of place» at man i større grad søker menneskets forståelse og tenkning omkring et sted. Denne forståelsen legger vekt på den indre, subjektive og opplevelsesmessige dimensjonen ved stedet. Videre er det en tett relasjon mellom mennesker og det stedet de lever sine liv. Det vil si at stedet gir menneskene identitet og på samme måte som mennesket utøver påvirkning på stedet (Berg et al., 2004, s. 43). Dette kan forstås i sammenheng med den relative tolkingen av rom, ved at rom ikke kan reduseres til fysiske objekter og en materialisert form, men heller gjennom

en subjektiv tolkning (opplevelse), som gjør geografisk rom til et sted (Berg et al., 2004, s. 42).

På den andre siden refererer «locale» til bruken av rom for å gi rammen for interaksjon. Dermed blir «locale» innstillingen der sosiale relasjoner konstitueres (Agnew, 1987, s. 28). En slik forståelse av sted må derfor forstås som en slags møteplass eller node hvor forskjellig individers hverdagsaktiviteter krysser hverandre i tid og rom, og formes gjennom sosial praksis. Med sosial praksis menes de rutinepregete aktivitetene som kjennetegner hverdagslivet både i arbeidsliv, skole, hjemme osv. ... (Berg et al., 2004, s. 44). Med det sagt så er ikke steder bare en gitt, statisk ramme for sosial interaksjon, men noe som endrer seg kontinuerlig som følge av menneskers aktiviteter, samtidig som stedet også påvirker disse aktivitetene. Det vil si at mennesker og steder påvirker hverandre gjensidig, og er derfor relasjonell i en romlig forståelse (Berg et al., 2004, s. 18). Mennesker som bor på samme sted, kan derfor antas å utvikle tilnærmet like måter å oppleve stedet på. Stedstilknytning blir et kollektivt fenomen basert på hvordan sted får betydning gjennom de menneskene som lever der, institusjoner og ideer, og deres aktiviteter. «Locale» betegner altså det romlige med utgangspunkt i bruk og praksis, og bygger på forståelsen av rom som sosial handling (Berg et al., 2004, s. 18).

Samlet sett kan diskusjonen om stedsbegrepet tolkes enten som noe gitt i seg selv «location», en tilnærming som må oppleves av de menneskene og tingene som fyller det «sense of place», eller som en integrert del av den sosiale interaksjon «locale» (Berg et al., 2004, s. 45). Ifølge Berg et al., (2004); «Ut fra hvilken holdning en har til dette spørsmålet, kan det identifiseres tre hovedforståelser av stedsbegrepet, en objektiv/materiell (location), en subjektiv/eksistensiell (sense of place), og en intersubjektiv/kontekstuell (locale)» (s. 45). Disse tre tilnærminger av stedsbegrepet vil danne grunnlaget for å forstå stedsidentiteten av gamle Lierstranda, og gi et helhetlig bilde rundt oppgavens analytiske del.

2.3. Hva er identitet

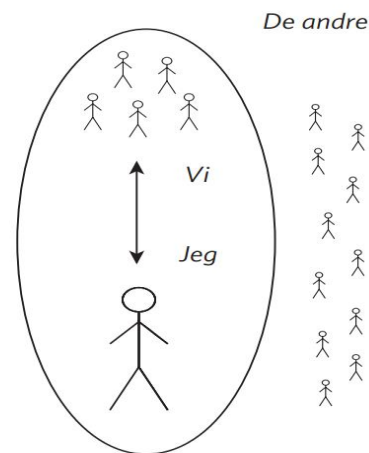
Identitet kan bli sett på som et sosialt konstruert fenomen som skapes gjennom samhandling og i relasjon til andre. Generelt kan en si at identitet er et uttrykk for vår personlighet. På den ene siden er identitet en del av oss selv, den vi erkjenner, reflekterer over og som vi kommuniserer til andre. På den andre siden handler identitet om å søke fellesskap og mening (Berg et al., 2004, s. 121). Begrepet identitet er både individuelt og kollektivt, og fokuserer mye på spørsmålet om tilhørighet for å gi steder dere mening. Selve ordet identitet kommer fra det latinske ordet (*identitas*) og betyr «den samme som seg selv». Det vil si noe som er likt (identisk) (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 176). Det kan også bety «den samme som visse andre», og er derfor en definisjon med to motsetninger da det peker på et «jeg»- og et «vi»-fenomen (Thuen, 2001, s.79).

Ifølge Jordhus-Lier og Stokke (2017), dreier individuell identitet om hva som er særlig sentralt og typisk for en persons selvforståelse, mens kollektiv identitet, eller gruppeidentitet refererer til det sosiale, kulturelle, politiske og geografiske fellesskapet som et individ tilhører (s. 175).

De som identifiserer seg med fellesskapet ser på seg selv som annerledes enn de utenfor, og antas også å være det av andre.

Gruppeidentitet er dermed etablert på likheter innenfor en gruppe (vi), og de forutsetningene som danner den ulikheten som skiller en gruppe fra en annen (de andre), som uttrykt i figur 7 (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 176).

Ifølge Thune (2001) anses steder og personer som unike og enestående fordi de har egennavn og er individuelle. Det er også slik begrepet identitet kan forstås. Steder og mennesker har dermed begge en statisk plassering i tid og rom, selv om ens holdning kan endres over tid (s. 79). Det å identifisere substansielle ting samtidig som å gi det en plassering i tid og rom, står dermed sentralt i den sosiale konstruksjonen av ens identitet til et sted. Fordi et sted alltid er brukt med hensikt i noe eller for noen, er et sted alltid forbundet med mening (Berg et al., 2004, s. 122). I den forstand kan et sted noe dynamisk, hvor individers fysiske kropper bevarer en kontinuitet til stedet, til tross for biologisk, fysisk og sosial endring (Thune, 2001, s. 79).

Figur 7: Forholdet mellom «jeg» og «vi», og mellom «vi» og «andre» (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 177)

2.4. Hva er Stedsidentitet

Stedsidentitet innenfor by- og stedsutvikling er sjeldent en enestående tolkning. Dette er fordi utvikling har en tendens til å være åpent for flere stedsforståelser som ikke ligger kun i de fysiske komponentene og observerbare aktivitetene, men også i menneskelige oppfatninger (Berg et al., 2004). Det er dermed ingen tvil om at bygningsmiljøet spiller en viktig rolle i ens forhold til stedsidentitet, siden folk definerer eller identifiserer seg selv gjennom en slags hengivenhet til stedet. Menneskers interaksjon med stedet bidrar til dets mening og verdi. Derfor blir rom til sted når det brukes og bebos (Kristersson, 2016, s. 3). I den forstand så kan identitet bli sett på som relasjonell i at det utvikles kontinuerlig i samspill med individer og deres omgivelser. Identitet er dermed relasjonell og foranderlig, og er dermed noe vi ikke har, men noe som skapes kontinuerlig i en gjentakende prosess. Stedsidentitet er følgelig ikke et begrep som handler om hvordan menneskers identiteter er romlig bestemt, men heller hvordan steders identiteter er relatert til de rutinepregete aktivitetene som kjennetegner hverdagslivet (Førde et al., 2013, s. 25).

Relph (1976) hevder at stedsidentitet er en premiss vi mennesker kontinuerlig forholder oss til, enten ved å snakke om stedets identitet («identity of a place»), eller gjennom vår identifisering av stedet («identity with a place») (Førde et al., 2013, s. 27). Videre kan dette tolkes i henhold til konseptene «insideness» og «outsideness». Konseptene setter søkelyset på hvordan mennesker opplever. Det å være innenfor et sted er å tilhøre det og identifisere seg med det. Ofte er det slik at jo lengere en bor på et sted, jo sterkere blir denne identiteten med stedet. Med andre ord, «insideness» definerer graden av ens opplevd tilhørighet eller fellesskap til et sted (Relph, 1976, s. 49). «Outsideness» derimot beskriver opplevelser av løsrivelse, adskillelse, eller en annen form for splittelse mellom «jeg» og stedet. Derfor kan steder ha forskjellige betydninger som et resultat av at folk opplever mer eller mindre «insideness» (Relph, 1976). Dette forklarer skillet mellom det å snakke om stedets identitet og en persons identifisering av stedet. Dette er et sentralt poeng i henhold til oppgavens analyse av fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda. En slik måte å se på stedsidentitet er mye tatt i bruk i norsk planlegging, hvor Carlsson (2001) oversatte «identity of a place» til stedsoppfatning, og «identity with a place» til stedstilknytning (Carlsson, 2001, s.19).

2.4.1. Stedsoppfatning

Stedsoppfatninger er regelmessig subjektivt ut ifra at de omhandler en persons opplevelse av et sted (erfaringer, kunnskap osv.). Samtidig kan stedsoppfatninger forstås som et intersubjektivt fenomen på bakgrunn av disse oppfattelsene konstitueres på bakgrunn av andre personers opplevelser. Det vil si at i teori så finnes det like mange stedsoppfatninger som det finnes mennesker, allikevel i praksis så oppdages det fellestrekk mellom menneskers stedsoppfatninger. Dette kalles for en viss intersubjektiv enighet (Carlsson, 2001, s. 19) i den forstand at en betegner det romlige med utgangspunkt i sin egen bruk og praksis, men også på bakgrunn av hvordan andre bruker rommet og deretter hvordan dette blir kommunisert (Berg et al., 2004, s. 44). Stedsoppfatning handler dermed like mye om et steds alminnelig inntrykk som en persons egen tolkning av det stedet.

Det er i denne sammenheng at Norberg – Schulz (1996) introduserer begrepet «stedets ånd». Begrepet beskriver hvordan menneskelig identitet skapes i relasjon med stedsidentitet. Det vil si hvordan områdets fysiske egenskaper og stil påvirker personens oppfatninger av stedets karakter. Slik sett er ikke oppfatningen av sted noe som følger menneskelig atferd, men snarere egenskapene til stedsåndens karakter (s. 19). Denne tankegang har blitt mottatt med kritikk, der motstandere hevder at stedets ånd ikke bare er gitt i sammenheng med sosial praksis, men i større grad avhengig av den tiden en befinner seg i og hvem som ser stedet (Røe, 2002, s.77). Dette perspektivet kommer tydelig til uttrykk i nyere stedsteori. Teoriene reflekterer ofte hvordan et sted ikke er statisk med en fast identitet, men snarere dynamisk, og bestående av en skiftende identitet på bakgrunn av at stedet i seg selv er i konstant utvikling (Berg et al., 2004, s. 18). Et konsept som vektlegger hvordan fremtidige stedsoppfatninger, er like viktig som dagens oppfatninger i tolkingen av en stedsidentitet (Røe, 2002, s.76). Denne tilnærming vil bli videre diskutert i oppgavens analytiske del i sammenheng med gamle Lierstranda og fjordbyens fremtidige utvikling. Siden det ikke er bare de historiske og nåværende hendelser som påvirker personens stedsoppfatninger, men også områdets fremtidige muligheter, altså hva kan det bli, og hva det bør bli i framtiden.

2.4.2. Stedstilknytning

Hva et sted er og hvordan det oppfattes, er også knyttet til levd erfaring og opplevelser. Stedstilknytning refererer til den følelsesmessige binding man har til et sted. For eksempel kan et sted være det det vi betrakter som «hjemme», der vi har våre «røtter», eller et sted for opplevd trygghet og omsorg (Carlsson, 2001, s. 19). I den forstand har sosiale tilhørighet og kroppsliggjorte stedsminner stor betydning for om man føler seg hjemme på et sted, eller ikke

føler seg hjemme (Aure et al., 2015, s. 21). Stedstilknytningen vil derfor ha en sterk innvirkning på hvordan vi oppfatter et sted. Stedets fysiske og symbolske verdier, og de sosiale relasjoner som utspiller seg der, former både deg og din tilknytning til stedet. (Carlsson, 2001, s. 19).

Til tross for at mennesker i en postmoderne æra kan erfare en rekke steder gjennom livsløpet, er det likevel få steder man føler en sterk tilhørighet til. Mange er sterkt knyttet til stedet man har tilbrakt sine barndomsår. Den innfødtes tilknytning til stedet vil basere seg på en kombinasjon av hans egen biografi og stedets biografi, skrevet gjennom hans ulike livsfaser (Carlsson, 2001, s. 19). Derimot viser nyere forskning at mange opparbeider seg en sterk stedstilknytning til nåværende bosted, uavhengig om dette var stedet han vokste opp (Førde et al. 2013 s. 28). Utover dette kan begrepet «insideness» relateres til stedstilknytning ved at graden av «insideness» til et sted øker i takt med ens stedstilknytningen (Relph, 1976, s. 49). Videre er det åpenbart stor forskjell om man er fastboende, eller om man opplever stedet som turist. Ei fastboende stedstilknytning til et sted er basert på en kombinasjon av individets egen biografi og stedets biografi skrevet gjennom ulike livsfaser (Carlsson, 2001, s. 19), mens en turists stedstilknytning er en av splittelse mellom individet og stedets biografi (Relph, 1976, s. 49).

2.5. Mobilitet i stedsteori

Fjordbyens nåværende planområde er lokalisert på et område som karakteriseres av tradisjonell industri, uten fastboende. Fjordbyens fremtidige utvikling og dens formål, er knyttet til det å tiltrekke nye mennesker til planområdet. Dette vil gi økt grad av menneskelig mobilitet og tilstedeværelse i lokalsamfunnet omkring. Det vil si Fjordbyens omgivelser. I dagligtalen refereres mobilitet ofte til noe som er i bevegelse. Ifølge Aure et al. (2015), det hevdes at mange fortsatt tenker på sted og bevegelser som motsetninger. Derimot kan det vise seg at mobilitet og ens tilknytning til et sted, i realiteten er en sammensatt prosess (s. 22-23). Mobilitet kan derfor bli satt i sammenheng med menneskelig bevegelse og hvordan disse bevegelsene kan gi betydning for stedsforståelse (Aure et al., 2015, s. 22).

Ifølge Aure et al. (2015) er menneskers flyttevalg «dels motivert av en emosjonell biografisk tilknytning til hjemstedet, eller steder som minner om hjemstedet, men også hvordan steder er sosialt og kulturelt posisjonert i forhold til ens identitetsmessige habitus (elective belonging)» (s. 21). Dette vil si at tilhørighet opprettholdes gjennom kontinuiteten i bo-opplevelsen, uavhengig av ens flyttevalg, eller hvor stedstilhørighet oppstår gjennom sin identifikasjon med en bestemt type boligmiljø. Videre ser man at erfaringer fra tidligere boligmiljøer skaper

en viss preferanse for fremtidige flyttevalg, og hvilken mening beboerne legger i det (Benson, 2014, s. 3101). Dette viser at kontinuitet i mobilitet har betydning, spesielt i sammenheng med personers flyttevalg. Det som derimot ikke blir vektlagt i en slik forståelse, er hvilke skala flyttevalget skjer på. Hvorvidt endring av bosted skjer på gate-, nabolags- eller by-nivå, vil ha stor betydning for individets tilhørighet til området (Benson, 2014, s. 3101). Dette er en tilnærming som videre blir drøftet i analysedelen, særlig i forbindelse med hvordan fjordbyens utvikling kan føre til en overflødisk påvirkning - «spillover effect» - på de tilgrensende områdene, og hvordan dette kan endre områdets flyttemønster.

2.6. Steds branding

Begrepet «branding» kan forbindes med stedsbegrepet i den forstand at steder i økende grad blir knyttet med markedsføringsstrategier som ser på steder som et produkt. Markedsføringsstrategier blir i dermed brukt for å markere steder som tjenester eller forbruksvarer for å kunne tiltrekke nye, samtidig som å beholde stedets nåværende innbyggere (Caldwell & Friere, 2004, s. 50). Menneskers bevegelse og flyttevalg kan dermed kobles med hvordan steder bruker merkevarestrategier for å skille en destinasjon fra resten, og følgelig tiltrekke oppmerksomhet i en stadig mer homogen verden (Caldwell & Friere, 2004, s. 52).

Kort fortalt, stedsmerkevaring representerer et steds identitet (det vi ser av arkitektur og det bygde miljø) og dens bilde/rykte (folks oppfatning av stedet), altså et steds definerte DNA. Stedsmerkevare-bygging handler dermed om å skape en positiv identitet for et sted, for å kunne deretter skille det fra andre steder (Kaefer, 2021, s. 7-8). Stedspromotering kan derfor bli sett som samfunnsentrert, ved at det krever en viss forståelse av de betydninger som folk forbinder med et sted for å kunne deretter uttrykke områdets stedsforståelse videre, og derav promotere en felles oppfatning av det stedet (Kavaratzis et al., 2015, s. 51). Disse betydninger av et sted er bundet i menneskers stedstilknytning og stedsoppfatninger, både via nåværende interaksjoner og opplevde historisk bånd (Kavaratzis et al., 2015). Steder er dermed ikke anerkjent kun på de brukbare aspekter og tjenester unikt til et sted (materielle), men også gjennom de fordelene som folk mener vil tilfredsstille deres spesielle behov for selvuttrykk (immaterielle). Dette skaper en situasjon hvor de immaterielle egenskaper -som for eksempel stedstilknytning og stedsoppfatning- har en reell innvirkning på samfunnet på likt nivå som de materielle (Caldwell & Friere, 2004, s. 52).

Videre kan stedsmerkevaring bli sett i relasjon med strategisk-kommunikasjon, hvor stedsidentitet er innholdet og resultatet av denne strategisk-kommunikasjon. Det vil si at stedsidentitet er produsert og distribuert, både formelt og uformelt i sammenheng med

beboerne av et sted, ved at de er selve produsentene av det stedsproduktet og har dermed innflytelse på nevnte stedsprodukt (Kavaratzis et al., 2015, s. 65). Dette vil si at Fjordbyens fremtidige utvikling og følelig promotert stedsidentitet kan bli kommunisert og merket som et visst stedsprodukt, men hvis selve stedsproduktet ikke er replikert og kommunisert i samsvar med de beboende, både på selve planområdet og de tilgrensede områdene, så vil stedsidentiteten ta en annen form en promotert. Dette innebærer at steders identitet er samprodusert med menneskers stedsoppfatninger. Ifølge Relph (1976), krever sted i motsetning til rom menneskelig interaksjon. For å illustrere dette, så er en utendørs volleyballbane i sin enkleste form bare en sandplate, men når folk bruker selve plassen så blir det et sted for sport og sosialisering. Stedsidentitet i den forstand dannes gjennom kommunikative prosesser, mellom sted og mennesker, samt mellom mennesker og sted. Stedsidentitet er dermed sosialt og eksisterer like mye i «opplevelsen, øyet, sinnet og intensjonen til beholderen som i byens eller landskapets fysiske utsende» (s. 5).

2.7. Ny-urbanisering

Avslutningsvis så blir teorien til ny-urbanisering sett på. Dette er et konsept sentrert rundt den urbaniseringen som oppsto under industrialisering av byer. Det at en omformering av nabolag materialiserte seg ved introduksjonen av biler og motorvei, hvor biler i den forstand ble sett på som kaosets agent, byens utbryter (Katz, 1994, s. 221). Dette førte til at flere områder innenfor bykjernen ble revet for å tillate fri passasje gjennom sentrene deres. Denne byutvikling skulle i teori revitalisere områdene med liv og handel, men gjorde det motsatte i realiteten. Bilen i denne sammenheng skapte kjøpesentre som sugde livet ut av de gamle by-lokalsentrene, hvor flere lokalsamfunn ble fysisk revet fra hverandre med ingen mulighet til å danne nye relasjoner i lokalområdet (Katz, 1994, s. 222). Dette kan bli sett på som grunnlaget bak begrepets konseptualisering, hvor samfunnsplanlegging samt utforming må fastslå viktigheten av offentlige fremfor private verdier.

Ny-urbanisering kan dermed bli sett i sammenheng med de ideene som søker å endre - på en bred skala - det bygde miljøet og prosessen som byer og tettsteder skapes rundt. Nødvendigheten for disse ideene ligger følgelig i hvordan det er en mangel av mange aspekter ved det bygde miljøet (Steuteville, 2018). Dette er en tilnærming som ser på 20. århundres arv på arealbrukstrender og beslutninger – som involverer gater og deres nettverk, offentlige rom, boliger, landutvikling, separasjon av bruksområder, utforming av nabolag og byer, samt mange flere aspekter. Nye urbane ideer blir dermed skapt for å omforme og transformere måten vi bygger våre byer og tettsteder på, samtidig som hvordan vi navigere hverdagen vår i

de skapte rom (Steuteville, 2018, s. 9). Det vil si at bygninger burde ikke oppfattes som gjenstander isolert fra omgivelsene sine, men heller bidra til den romlige definisjonen av gater, parker og andre åpne områder for å skape en form for lokalt felleskap, hvor utvikling bør svare til de lokale strukturene og tradisjoner i det tid og rom (Katz, 1994, s. 15).

Det er denne ønske om retten til byen som har videre utviklet to underteorier i sammenheng med begrepet ny-urbanisering. Den første kan bli sett som retten til deltakelse. Her er det en anerkjennelse at vanlig innbyggere burde ha retten til å spille en aktiv rolle i de demokratiske produksjonene av byrom, men hindres i å gjøre det på bakgrunn av dominerende krefter (Jonas, McCann & Thomas, 2015). Det vil si privat eierskap og produksjon, eller komplekse politiske instrumenter gjør det vanskelig for vellykt medvirkning å ta sted. Ny-urbanisering i denne sammenheng beskriver ønsket bak hvorfor lokale innbyggere vil ha større kontroll over hvordan lokal plassen sin brukes, for å følgelig skape en større grad av felleskap og stedstilhørighet til området sitt (Jonas et al., 2015, s. 257-258). En aspekt av planlegging mange mener har blitt fraværende etter andre verdens krigen.

Retten til offentlighet kan sees som den andre underteori (Jonas et al., 2015). Dette innebærer en kamp om å kreve byen tilbake, hvor lokale innbyggere ser byen som en ressurs som må holdes felles av folket overfor noen få. Begrepet ny-urbanisering i denne sammenheng danner en teoretisk diskurs rundt det å forstå den økende motstanden mot mangfoldig ekskludering knyttet til dagens ombygging praksiser (Jonas et al., 2015, s. 260). Det vil si at utviklingsmønsteret av å privatisere områder hovedsakelig for bolig har kommet under press de siste ti-årene, på bakgrunn av at det ikke integreres former for offentligrom som hjelper lokale innbyggere med å skape et felleskap og stedstilhørighet til området. Dette er en tilnærming som sitter sentralt innafor ny-urbanisering på basisen at det prøver å motvirke forestillingen at planlegging avkobler folk fra steder (Steuteville, 2018).

For å se nærmere på disse komplekse prosessene, så må en først skaffe et godt bakgrunnsbilde over stedet en skal utforske. Dette er en tankegang som innebærer at en søker ut områdets egenskaper og utvikling (kontekstuell informasjon), og deretter prøve å identifisere hvilke maktstrukturer aktørene henviser som stedets karakter (teoretisk informasjon) (Førde et al., 2013, s. 36). I denne oppgaven så vil det innebære å danne et godt bakgrunnsbilde av gamle Lierstrandens historiske utvikling, samt områdets nåværende kvaliteter, og deretter undersøke hvilken årsaker som er i plass til å endre områdets fremtidige stedsidentitet/stedsforståelse i forbindelse med fjordbyens utvikling og oppgavens teoretiske rammeverk.

3. Metodisk gjennomgang

Formålet med denne oppgaven er ikke kun å gi en objektiv tilnærming til stedsforståelse, men heller et helhetlig bilde av hvordan aktører beskriver, oppfatter og tolker gamle Lierstranda. Det vil si at et subjektivt og intersubjektivt tilnærming til gamle Lierstranda må også inkluderes for å få den helhetlig stedsforståelse. Ut ifra denne forståelsen så må menneskers sosiale interaksjoner og opplevelser studeres hvis en skal kunne forstå hvordan folk forholder seg til gamle Lierstranda, både de som er lokale innbyggere og de som bor utenfor. Samtidig så spiller opplevelsene av politikerne i Lier kommune samt planleggerne av fjordbyenes utvikling en stor del i den fremtidige transformasjon av gamle Lierstranda. Dette er fordi fremtidig utvikling er basert på ens forståelse av et områdes nåværende status, altså hvordan stedet egentlig er, og hvordan det vil bli brukt i fremtiden. Alt dette tider på den faktum at for å fange opp de objektive, subjektive og intersubjektive opplevelsene, så må det legges et innenfra-syn til grunn. Dette ifølge Førde et al (2013), krever fortolkende, kvalitative metoder som forskningsstrategi (s. 30), noe denne oppgaven har tatt i bruk av.

3.1 Forskningsstrategi

Denne delen av oppgaven har til hensikt å belyse hvilke metodiske valg som er gjort i denne oppgaven. Som en del av en studie kan man som forsker velge ulike forskningsmetoder å forske på, som vil følgelig ha betydning for hvordan studien vil ta form underveis og for det endelige resultatet. Det er ingen enkelt grunn til hvorfor man gjør sosial forskning, men i kjernen er det gjort fordi det er et aspekt ved vår forståelse av hva som foregår i samfunnet som er uløst. Samfunnsforskning i denne forstand er viktig for å utvikle ny forståelse og kunnskap, og for å utfordre det vi allerede vet (Bryman, 2016, s. 23).

3.1.1. Kvalitativ casestudie

Som nevnt ovenfor er dette en kvalitativ casestudie. Kort definert, så vil kvalitative metoder la deg utforske konsepter og erfaringer mer detaljert. En kvalitativ studie vil derfor gi deg et dypere innblikk i valgt tematikk, hvor ord, bilder, og objekter er brukt for å fortelle samt fange inn meninger og betydninger (Bryman, 2016, s. 375). Dette kan sees i motsetning til en kvantitativ studie hvor en baserer oppgaven på tall og statistikk, der metoden lar deg systematisk måle variabler og teste hypoteser (Bryman, 2016, s. 149). Flere forskjeller mellom det å ha en kvalitativ og kvantitativ studie kan bli sett i figur 8 nedenfor. Et av eksemplene kan sees som kontrasten mellom det å ha en statisk vs. dynamisk relasjon til forskning sin. Ifølge Bryman (2016), kvantitativ forskning er ofte fremstilt ved å presentere et statisk bilde av de sosiale forholdene mellom variablene, mens kvalitativ forskning blir

derimot fremstilt som den utviklingen av hendelser over tid hvor sammenhengene mellom handlingene til deltakerne i sosiale miljøer studeres (s. 401). Et annet kontrast kan bli sett mellom begrepene Makro vs. Micro. I forskning så blir det ene koblet med kvantitative metoder i den forstand at det avdekker de store sosiale trender og sammenhenger mellom variabler, mens den andre blir koblet til kvalitative metoder ved at det er mer opptatt av de småskalaspesker av sosial virkeligheten, som interaksjon (Bryman, 2016, s. 401). Disse ulikheter i fremgang utgjør bare noen av forskjellene som dannet grunnlaget for denne oppgavens kvalitative tilnærming, på bakgrunn av oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål.

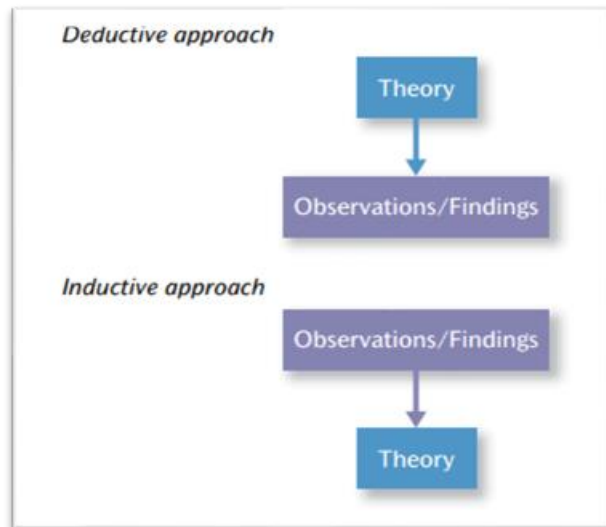
Quantitative	Qualitative
Numbers	Words
Point of view of researcher	Points of view of participants
Researcher distant	Researcher close
Theory testing	Theory emergent
Static	Process
Structured	Unstructured
Generalization	Contextual understanding
Hard, reliable data	Rich, deep data
Macro	Micro
Behaviour	Meaning
Artificial settings	Natural settings

Figur 8: Kvalitativt kontra kvantitativt forskningsdesign (Bryman, 2016, s. 401)

Opgavens formål kan dermed bli sett til å passe en kvalitativ casestudie i sin helhet. En casestudie i denne forstand kan bli sett på som en avgrenset kontekst, som å undersøke et samfunn, organisasjon eller sted. Kort fortalt, så er det en mer detaljert og intensive undersøkelse av et enkelt område, som i denne sammenheng blir gamle Lierstranda (Bryman, 2016, s. 60). Det skiller mellom ulike typer av case ifølge Bryman (2016), hvorav dette tilfellet faller inn under kategoriene, representativ/eksemplifiserende og langsgående case. Dette vil si at begrunnelsen for å velge en eksemplifiserende case er fordi det lar forskeren å undersøke sentrale sosiale prosesser, samt omfatte omstendighetene og betingelsene ved en hverdagslig eller vanlig situasjon (s. 62). Begrunnelsen for å velge en langsgående case derimot er for å kunne gi muligheten for senere forskning på to eller flere tidspunkter. Fjordbyens utvikling i dag er bare i start fasen sin, noe som tilsier at denne oppgavens rammer er hensiktsmessig for forskningsspørsmålene i dagens kontekst, og er dermed en problemstilling som kan studeres over tid (Bryman, 2016, s. 63). Grunnlaget for dette er at planområdets utvikling vil være i konstant endring og vil ta ti år før planen står ferdigstilt. Totalt sett så har det vært en god tilnærming å benytte case i dette tilfellet, da det har vist seg å få frem kompleksiteten, ikke bare ved omstendighetene, men via et borgerinitiativ.

3.1.2. Forhold mellom teori og empiri

Ettersom dette er en kvalitativ studie, er det mest vanlig med en induktiv tilnærming til hvordan man ser på forholdet mellom teori og forskningsfeltet, men i denne sammenheng så har tilfellet vært det motsatte. Det vil si at oppgaven har tatt en deduktiv tilnærming. Dette betyr at det teoretiske perspektivet har definert forskningsfeltet, og ikke motsatt vei som sett i figuren til høyre. Ifølge Bryman (2016), må forskeren kunne spesifisere hvordan data samles inn i forhold til de begrepene som utgjør hypotesen i en deduktiv tilnærming. Altså teori og tidligere forskning utgjør utledet som driver prosessen bak det å samle inn data/empiri (s. 21). I denne oppgaven ble følgende gjort ved at data innsamlingen ble basert på et utvalgs stedsteorier, samt

Figur 9: Deduktive og induktive tilnærminger til teori og forskning (Bryman, 2016, s. 23)

tilegnelsen av en grundig forståelse for hvorfor utviklingen av fjordbyen skal ta sted. Grunnlaget bak denne oppgavens interesse for å forske på fjordbyens fremtidige utvikling ligger i hvordan dette vil påvirke gamle Lierstrandass stedsidentitet.

Det siste trinnet i en deduktiv tilnærming er ifølge Bryman (2016), en revisjon av teori, som involverer at forskeren trekker ut implikasjonene av funnene sine i hendelse med teoriene/forskningen som fremmet hele oppgaven. Det vil si at funnene er trukket tilbake til beholdningen av teori og forskningsfunn, og deretter reflektert i analyse delen av oppgaven (s. 23). Noe som vil bli gjort senere i oppgaven.

3.2. Datainnsamling

I denne delen av kapittelet så vil oppgavens empiri bli gjort rede for og drøftes. Kapittelet vil gjennomgå gjennomført datainnsamling, analysemetode, metodiske svakheter og etiske overveielser.

3.2.1. Intervju

Som nevnt tidligere, tyder oppgavens formål på det faktum at for å fange opp de subjektive/intersubjektive opplevelsene, er det nødvendig med et sentrert eller innenfra-syn til grunn. Dette krever en fortolkende, kvalitativ metode, altså intervjuer. Derfor ble bruken av intervju ansett som en nyttig metode for å samle inn informasjon som kunne svare på oppgavens problemstilling. I utgangspunktet så var det ønskelig å gjennomføre intervjuene

kun én og én, men gjennom selve datainnsamlingen så dannet det en hendelse hvor en fokusgruppe var mer naturlig å bruke overfor enn en og en intervjuformat. Dette vil bli diskutert mer utfyllende i kapittel 3.2.4. Fokusgrupper blir ifølge Bryman (2016), sett på som en intervjumetode der det er flere deltagere som diskuterer eller vektlegger et spesifikt tema som utforskes i dybden (s. 501).

Med kvalitative intervjuer er man i stand til å utvide sin forståelse av et spesifikt sosialt konsept, eller forskningsspørsmål, gjennom personlige beskrivelser og gjenfortellinger (Weiss, 1994, s. 3). Dette formatet legger til rette for at informantenes følelser, tanker og refleksjoner er i fokus, i motsetning til en kvantitativ spørreundersøkelse som inneholder lukkede spørsmål. Det gjør det lettere å håndtere spontane spørsmål, samt samtaler innenfor samtaler. Denne metoden tilrettelegger for muligheten til å grave dypt og utforske temaer som kanskje ikke er forhåndsbestemt, men som tilbyr flere analytiske perspektiver (Bryman, 2016, s. 468). Det ble i denne sammenheng valgt å ta i bruk en semistrukturert intervjuformat, på bakgrunn av den fleksible intervjuform som kommer ved sin bruk, karakterisert av at en forbereder flere spørsmål på forhånd som er stilt i et åpent format. Det vil si at en kan endre på spørsmål og formulering underveis basert på intervjuobjektens svar (Bryman, 2016, s. 468). Med andre ord er det ikke ønskelig med «ja» og «nei» spørsmål, men heller «hvilke tanker gjør du deg om ...», «kan du si noe om ...», oppfølgingsspørsmål som gir rom for dypere diskusjon.

Som nevnt, er dette intervjuformatet veldig fleksibelt. Derfor må en ha et godt overblikk på både tematikk og teoretisk rammeverk, slik at intervjuet ikke avviker for mye og de svarene en får ikke blir analyserbare. For å unngå dette så er det viktig at en forbereder seg godt, og at man har en liste av temaer og spørsmål klar, altså en intervjuguide (Bryman, 2016). Dette vil gi intervjueren ifølge Bryman (2016), en oversikt og kontroll over spørsmål som kan stilles hvis samtalen stopper opp, samt muligheten til å spørre utdypningsspørsmål knyttet til den liste av temaer en ønsker å ta opp (s. 469). Dette var et verktøy som ble brukt i alle intervjuene, i tråd med denne oppgavens empirisk datainnsamling. En tilnærming som var nyttig ettersom denne oppgaven var bygget på en deduktiv fremgangsmåte. Det vil si at det var avgjørende å kunne knytte teori og forskningen som fremmet hele oppgaven, med de spørsmålene stilt under intervjuene. Dette la grunnlaget for at selve funnene kunne bli trukket tilbake til de teoretiske perspektivene, og deretter reflektert i analyse delen av oppgaven i forbindelse med oppgavens problemstilling (Bryman, 2016, s. 23).

3.2.2. Utvalg og rekruttering av informanter

En normal utvelgning (sampling) av informanter består av tre faser. Den første består av å definere målpopulasjonen en ønsker å forske på, det andre handler om å velge sin utvelgingsramme for rekruttering, og det tredje omfatter de spesifikke enhetene (mennesker) man velger ut for observasjon (Bhattacharjee, 2012, s. 65-66). Innen kvalitativ metode brukes ofte det man kaller for betinget utvelgning (purposive sampling) av informanter. Dette blir gjort for å finne informanter som er relevante for problemområdet sitt (Bryman, 2016, s. 410), og en tilnærming som ble brukt i relasjon med denne oppgaven. Siden formålet med problemstilling var å definere gamle Lierstranda som målpopulasjonen. Det vil si at gamle Lierstranda er problemområdet som skal forskes i sammenheng med fjordbyens utvikling. Dette står i motsetning til tilfeldig utvelgning på grunnlaget at informantene ble valgt ut på bakgrunn av at de er en del av gruppen som er relevant for oppgavens problemstilling, og er dermed ikke for eksempel tilfeldigvis valgt ut av Liers totalpopulasjon (Bryman, 2016, s. 176). En slik type utvelgning gjør det vanskelig å kunne generalisere fra utvalg til den øvrige populasjon, siden betinget utvelgning tillater ikke estimering av utvelgings-feil (sampling-errors), og kan dermed bli utsatt for utvelgning bias (Bhattacharjee, 2012, s. 69). En svakhet ved kvalitative metoder, spesielt når en har få informanter.

Når det gjelder oppgavens utvelgingsramme, så er det flere underkategorier knyttet til betinget utvelgning. Det vil si rammer som brukes for å presisere enda tydeligere utvelgelsen av informantene. I sammenheng med denne oppgaven så har to av disse underkategorier blitt brukt. Disse er bekvemmelighetsutvalg (convenience sampling) og ekspertutvalg (Bryman, 2016). Årsaken for at det blir brukt to forskjellige former for utvelgning er fordi oppgavens formål er å få perspektivene av lokale innbyggerne, politikerne og planleggerne, i hendelse med gamle Lierstrands fremtidige utvikling. En fremgangsmåte som krever ulike måter å rekruttere relevante informanter på, siden alle informantene vil ha varierende kunnskapsnivåer til fjordbyens utvikling. Det er siers i seg selv at politikerne og planleggerne i Lier kommune skal ha en viss grad av kunnskap knyttet til denne problemområdet, men det er ikke gitt at lokale innbyggere skal ha det, uavhengig om fjordbyens utvikling vil ta sted rett ved der de bor. Derfor kan rekrutteringen av lokale innbyggere bli knyttet til bekvemmelighetsutvalg, siden målet vil være på å rekruttere folk med en nåværende stedstilknytning til gamle Lierstranda, samtidig som de har en viss grad av kunnskap til fjordbyens utvikling. Ifølge Bhattacharjee (2012), så vil lokal utvelgning referere til hvordan utvalg av informanter er basert på den delen av befolkningen som er nær problemområdet, lett tilgjengelig eller praktisk (s. 69). Kort sagt, man rekrutter basert på bekvemmelighet.

Ulempen med denne formen for utvalg er at resultatene ikke vil gi et representativt svar på problemstillingen, siden man ikke tar en holistisk tilnærming. Ekspertutvalg i motsetning var brukt for å rekruttere politikere og planleggere, på bakgrunn av deres ekspertise til fagfeltet (Fjordbyen) og deres ulike perspektiver på gamle Lierstrandens fremtidige utvikling (Bhattacharjee, 2012, s. 69).

Denne studien baserer seg på totalt 9 intervjuer, med 10 informanter. Fire av informantene er lokale innbyggere som bor i gamle Lierstranda i dag, to er lokale innbyggere som bor utenfor gamle Lierstranda i tilgrensende nabolag, to er politikere fra forskjellig partier i Lier, og de siste to er eiendomsmeglere fra forskjellig firma i Drammen området. Når det gjelder rekrutteringen av lokale innbyggere så klarte utvalgs fasen å skifte seg fra et bekvemmelighetsutvalg, til det man kaller for en «snowball» utvalg. Ved at tre av de seks informantene ble foreslått via de første som ble intervjuet, også videre (Bryman, 2016, s. 415). Dette skjedde på bakgrunn av at de første informantene kjente kandidater som passet oppgavens utvelgingsrammer. En fremgangsmåte som ble tatt i bruk for få tak i relevante informanter som passet oppgavens kriterier, siden det var en pågående utfordring i den tidlige fasen av rekrutteringen av lokale innbyggere. Rekruttering av denne gruppa ble dermed gjort via bekvemmelighet, og deretter nettverksbygging. Rekruttering av politikere og planleggere derimot var rett fram, ved at de ble utvalgt på bakgrunn av sin ekspertise promotert gjennom digitalt verktøy, som kontaktinfo til Lier kommunes nettside. Alt i alt så var folk positive til å delta, og ønsket å bidra med sine opplevelser og tanker.

3.2.3. Intervjuguide

En intervjuguide har sin hensikt i å være en veileder under intervjuet. Et konsept som krever at en forbereder seg godt med en liste av temaer og spørsmål sånn at man får mest mulig ut av tiden sin (Bryman, 2016). I forkant av intervjuene ble det dermed laget to intervjuguider. Disse var formulert ulikt ut ifra hvem som skulle intervjues, på bakgrunn av at mange av de spørsmålene som ble stilt i forbindelse med politikerne og planleggerne var ikke relevant i sammenheng med de lokale innbyggerne, og vice versa. Sammenlagt så kan man si at det er krevende å utarbeide en intervjuguide da man skal ha en god oversikt over relevant teori, problemfelt og hva man ønsker å vite. Guiden ble ikke fulgt slavisk under intervjuene, og det ble lagt til enkelte oppfølgingsspørsmål underveis som ikke sto i guiden. En tilnærming som hjalp med å holde samtalen på spor.

3.2.4. Gjennomføring av intervjuene

Som nevnt tidligere i metode kapitlet, så var det ønskelig å utføre de dybde intervjuene i en én til én setting. En tilnærming som ble gjennomført i henhold til planen med unntak av et intervju som endte opp med å bli en gruppe intervju. Dette skjedde ved at selve intervjuet fant sted på en kafe hvor en av informantene skulle intervjues. Før selve intervjuet kunne ta sted så kom en nærkontakt til informantene inn på kaféen, noe som førte til en kort diskusjon.

Oppsummert, denne nærkontakten passet oppgavens kriterier som lokal innbygger og hadde anledningen til å delta i intervjuet der og da. Dette førte til dannelsen av en fokusgruppe der på kafeen, hvor de to informantene deltok i et intervju. Et godt eksempel på hvordan en form for «snowball» utvalg kan oppstå (Bryman, 2016, s. 415). Resten av intervjuene ble derimot gjort én til én og ble holdt fysisk, enten på jobb fasilitetene til informantene eller på offentlige plasser som en kafe, med unntak av en som ble holdt via zoom.

I utgangspunktet var det ikke ønskelig å gjennomføre intervjuet digitalt. Mye på grunn av de samme begrensingene som Bryman (2016) viser til, som dårlig internettforbindelser, teknisk problemer og mangel på det å se en person i øynene og ha en mer direkte kontakt (s. 492).

Årsaker som var tydelig i intervjuet ved at lyd kvaliteten var hakkete, samt at det var vanskelig å forklare problemområdet til informantene uten de fysiske dokumenter som ble skrevet ut, siden det viste gamle Lierstrandens grenser som sett i figur 2. I motsetning, så var det også noen fordeler med å intervjuer digitalt. Blant annet at det gir rom for endringer i siste liten, altså fleksibilitet, men også på grunn av det pålegger ikke kostnader for noen, samt at det kan senke terskelen for at informantene faktisk sier ja til å stille opp (Bryman, 2016, s. 492). Alt i alt trumfer ikke de beskrevne fordelene det å gjennomføre intervjuene fysisk, men det har vært fint å teste det ut og gjøre opp en mening om det til eventuelt senere bruk.

Når det gjelder rekkefølgen av intervjuene så ble det lagt vekt på at lokal innbyggerne skulle intervjues først, og deretter politikerne og planleggerne. Årsaken for dette var at det hadde vært interessant å ta en nedenfra og opp tilnærming rundt problemområdet. En fremgangsmåte som i teori ville gi det beste grunnlaget for å kunne diskutere gamle Lierstrands utvikling med de som har mest makt over selve utviklingsprosessen. Det vi si at for å kunne forske mest mulig om hvordan fjordbyens utvikling vil påvirke gamle Lierstranda, så må en først forstå den lokal innbyggeres perspektiv. Dette er fordi stemmene av de som blir hardest rammet av fremtidige utviklingsprosjekter (lokal innbygger) blir vanligvis involvert i politisk og planleggings utforminger, men samtidige ekskludert av de faktiske beslutningene som tas. Derfor skulle de lokale innbyggerne i denne oppgaven bli lyttet til først, sånn at de

følgelig diskusjonene med politikerne og planleggerne ble mer utdypete og helhetlig rundt de forskjellige perspektivene av fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda (Pike et al., 2017). Et konsept som ble fullført.

For å klare og få med alt av relevant informasjon, følge med på hva som blir sagt og stille oppfølgingsspørsmål, så måtte en lydopptaker bli brukt under intervjuene. Dette ble gjort i henhold til UiA og NSD sine retningslinjer, hvor alle informantene fikk et informasjon- og samtykkeskjema på forhånd, der opptak og data behandling ble informert og godkjent ved signatur. Ulempen med lydopptak kan være at informantene blir veldig bevisste på hva de sier, og at en ikke får dermed like utdypende svar, siden de holder seg tilbake (Bryman, 2016, s. 480). Dette var ikke tilfellet i denne oppgaven, siden ingen hadde problemer med å dele samt utdype sine meninger og oppfatninger. Senere ble alle intervjuene transkribert. Selve prosessen var lang men nyttig, i og med at det gjorde det mye lettere å huske og tolke hva informantene hadde sagt under intervjuene, og i dette tilfellet førte til endring og tilrettelegging av intervjuguidene for de fremtidige intervjuene.

Det var satt av rundt 20-30 minutter per intervju. Faktiske lengder varierte fra kortest 21 minutter, til lengste 52 minutter. Gjennomsnittlig tid på alle 9 intervjuene falt på cirka 29 minutter. Lengden på intervjuene med lokal innbyggeren var i stor grad mye kortere enn med planleggerne og politikerne. Dette var forventet og er årsaken bak hvorfor det ble utvalgt 6 lokale innbyggere i motsetning til to politikere og planleggere. Alt i alt så var det en god øvelse på å gjennomføre intervjuer, og som forsker opplevde man en merkbar endring fra første til siste intervju. Blant annet at man følte seg mye mer selvsikker utover i rekken av intervjuer, og mest av alt var det en utrolig gøy opplevelse.

3.3. Analyse som metode

Analysen av datamaterialet er en svært sentral del av masteroppgaven, og har som hovedmål å finne svar på problem/forskningsspørsmålene, ved å grundig undersøke og tolke datamaterialet. Det er i denne sammenheng at tematisk analyse blitt valgt som oppgavens praktiske metode, for å kunne systematisk identifisere, organisere og gi innsikt i de overordnede temaer som finnes i det samlet datamaterialet (Braun & Clarke, 2012, s. 57). Med andre ord, målet bak bruken av tematisk analyse er for å kunne identifisere de viktigste temaer som kan besvare oppgavens valgte forskningsspørsmål. Dette vil bli gjort ved å kombinere tematiske analysens oppskrift med de interesseområder fra teori kapittelet, for å kunne følgelig identifisere de ulike typer av diskurs som er knyttet til oppgavens problemstilling (Johannessen et al., 2020, s. 281).

3.3.1. Tematisk analyse

Som navnet tilsier, innebærer tematisk analyse det at en ser etter temaer i datamaterialet.

Tema i den forstand kan bli definert som en gruppering av data med viktige fellestrekk.

Nærmere bestemt er hvert team en kategori, hvor data med viktige fellestrekk er gruppert.

Målet med en tematisk analyse er dermed ifølge Johannessen et al. (2020), «å gruppere disse «små» svarene i mer generelle kategorier – i temaer – som til sammen svarer på

forskningsspørsmål vårt» (s. 279). Ved å gruppere svarene i kategorier på denne måten skaper en orden i datamaterialet, samtidig som en vil også identifiserer sammenhenger i dem. Altså det blir lettere å skjønne og rapportere sitt eget funn, samtidig som en vil skape tilkoblinger mellom funnene sine, enn om en hadde bare rapportert svarene enkeltvis (Johannessen et al., 2020, s. 280). Derfor ble datamaterialet fra intervjuene først kodet inn i mindre setninger, og deretter satt i tematiske kategoriseringer for å klargjøre og systematisere kunnskapen som ble fremmet av informantene.

Forberedelsen til denne prosessen var først basert på å få en oversikt over sin egen data. Dette ble gjort ved å transkribere intervjuene og deretter markere alt som ble tolket som viktig eller nyttig i henhold til oppgavens problem/forskningsspørsmålene. En gunstig tilnærming med tanke på at transkriberingen av intervjuene tilsvarte rundt 100 sider med datamateriale. Videre så var kodingsfasen basert på å fremheve, og sette ord på de viktige poengene som var tidligere markert i forberedelsen fasen. På denne måten så gikk kodingsfasen fra å være veldig generelt (grovkoding), til å bli mer og mer presis og sammenhengende. Dette skjedde ved å notere de assosiasjoner, innfall og ideer innhentet fra datamaterialet, og videre analysere det flere ganger. Tematisk koding i denne sammenheng kan ses som et spørsmål drevet prosess, der en fokuserer først på å få en oversikt over innholdet sitt, og deretter generere nye og dypere innsikter i datamaterialet, hvor en avslutningsvis tilrettelegger data sin for den påfølgende kategoriseringsfasen (Johannessen et al., 2020, s. 284-285)

Markeringsprosessen ble dermed gjort ved å dele datamaterialet i tre kategorier, data som var ikke relevant, data som var relevant og data som potensielt kunne ha vært relevant. Problemet her var at hele avsnitter ble markert overfor formuleringer som fanget oppgavens små og store poenger. Dette gjorde det vanskelig å kunne identifisere de distinkte poengene i teksten når en senere skulle lage stikkord assosiert med de markerte utdrag (Johannessen et al., 2020, s. 289). Det som hjalp derimot, var at oppgavens deduktive oppbygging basert på teori og forskningsspørsmålene, ga kodingsfasen en vis ramme. Det vil si at kategoriene i oppgaven var teoretisk fundert, hvor kategoriene blir kalt for koder på bakgrunn av sine størrelse og

overordnede omfang. Dette vil si at grunnlaget bak oppgavens kodefase er teoristyrte, hvor man har tatt en deduktiv tilnærming til koding (Anker, 2020, s. 79). Videre i kodingsfasen så oppsto det lite rom for utdypelse av materialet på bakgrunn av den deduktive oppbygning tatt, noe som tilså at man måtte gå tettere inn på datamaterialet med en mer induktiv koding. Det vil si at oppgaven fulgte en deduktiv form for koding, men endte opp med en vis abduktiv tilnærming. Dette er en påstand Braun og Clark (2012) hevder er en naturlig prosess innfor tematisk analyse, ved at en ikke kan unngå å bruke en kombinasjon av deduktive og induktive tilnærminger. Dette er fordi en vil alltid ta med sine egne tolkninger i en analysering av datamaterialet (s. 58). Derfor er oppgavens overordnet kategorier basert på studiets problemstilling og teorikapittel, mens de underordnede koder er basert på egne tolkninger av datamaterialet, som videre utvidet de kategoriene.

Kategorisering av datamaterialet er dermed basert på å sette det kodede datamaterialet i mer generelle temaer. Kodefase hadde målet om å se de detaljene i datamaterialet, mens kategorisering fasen hadde målet om å se hvordan datamaterialet kunne settes sammen i en større helhet. Ifølge Johannessen et al. (2020), «Kategorisering innebærer å sortere data i mer overhodene kategorier, og det er som sagt disse kategoriene vi kaller analysenes temaer. Kategoriene eller temaene er funnen, og det er disse en rapporterer i resultatdelen av oppgaven» (s. 294). Det vil si at oppgavens forskningsspørsmål har spilt en stor rolle i studiets koding, og følgelig produksjon av kategorier. Dette var fornuftig siden det var lettere å starte med noen tydelig spørsmål (problem/ forskningsspørsmålene), og deretter lage kategorier med en intern konsistens som svarte disse spørsmålene. Det vil si at man gruppere like med likt, og ikke blander temaer med hverandre. Dette er en tilnærming som tilsvarer konseptet at det er alltid bedre å si mye om lite, enn lite om mye (Johannessen et al., 2020, s. 297). Denne bruk av tematisk analyse vil dermed bli sett i delkapittelet 4, hvor en grundig og nyanser presentasjon av hvert tema vil bli videre presentert, basert på datamaterialet hentet fra intervjuene.

3.4. Kvalitetsvurdering

Som kvalitativ forsker bør en demonstrere en faglig bevissthet rundt konsekvensene av de metodologiske valgene en har tatt under forskningsprosessen. Disse konsekvensene kan følgelig bli sett i sammenheng med forskningskriterier, hvor det finnes ulike kriterier basert på hvordan en skal vurdere kvaliteten på forskningen sin. De mest vanlige kriterier innenfor forskning kan bli sett på som indikatorene reliabilitet og validitet. Disse er imidlertid assosiert og brukt innen kvantitative forskning, men kan også brukes til kvalitativ forskning i noen

tilfeller (Bryman, 2016). Ifølge Guba og Lincoln 1994, disse hoved kriteriene må vurderes på en annen måte når sett i kvalitative forskning, da kriteriene innen reliabilitet og validitet ikke kan brukes til å beskrive den absolutt sannhet om den virkeligheten vi lever i (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2021, s. 255). Derfor vil denne oppgaven se på alternative kriterier som er mer tilpasset til kvalitative forskning, disse er pålitelighet, troverdighet, overførbarhet og bekreftbarhet. Disse begrepene vil nå bli gjort rede for og drøftes i forbindelse med metodevalgene tatt (Johannessen et al., 2021).

Den første av de fire kriteriene kan bli sett som pålitelighet. Denne kriterium kan ses som en parallell til reliabilitet, hvor en må teste datas virkelige situasjon og deretter i hvilken grad resultatene kan etterprøves. Det vil si hvordan datamaterialet var samlet inn og hvordan det kan bearbeides (Bryman, 2016). Ifølge Johannessen et al. (2021), så vil det være umulig for en annen forsker å duplisere en annen forskers kvalitativ forskning, på bakgrunn av at det er ofte samtalen som styrer datainnsamlingen, og for det andre at det er ingen andre som har samme erfaringsbakgrunn som forskeren. Dette er en tankegang som tilsvarer at ingen andre kan tolke datainnsamlingen på samme måte, på grunnlaget at forskeren i seg selv er instrumentet for selve datainnsamling (s. 256). Forskeren kan dermed styrke påliteligheten ved å gi leseren en inngående beskrivelse av konteksten, og en åpen og detaljert beskrivelse av fremgangsmåten (Johannessen et al., 2021, s. 256). For å sikre pålitelighet i denne oppgaven har det derfor vært et fokus på å skrive gjennomføringen av metode kapittelet tydelig og detaljert, sånn at leseren kan få en grundig forståelse av hvordan forskningen har blitt gjennomført. Samtidig så har det blitt gjort rede for hva som er direkte resultater og hva som er egne tolkninger i analyse delen av oppgaven.

Troverdighet kriteriene bygger derimot på den forstand at en må kritisere det en måler, noe som kan sees i sammenheng med intern validitet. Videre kan intern validitet sees som relasjonen mellom det som undersøkes og det innsamlende datamaterialet, for å deretter skape en troverdighet rundt ens arbeid. Troverdighet ifølge Johannessen et al. (2021) handler dermed, «i hvilken grad forskerens fremgangsmåter og funn på riktig måte reflekterer formålet med studien og representerer virkeligheten (s. 256). Det vil si gjennom det å utarbeide en intervjuguide så har denne oppgaven tatt en intern validitet i sin betraktning. Intervjuguide i denne kontekst har som hensikt i å være en veileder under intervjuet, sånn at en er bevisst på hva en undersøker og hva en ønsker svar på. Ytterlig så har fordelingen av informantene i ulike kategorier økt den interne validiteten ved at man prøver å representere

virkeligheten så godt som mulig, siden rekruttering av ulike informanter var avgjørende for å svare på oppgavens problemstilling fra en helhetlig tilnærming.

Den tredje av de fire kriteriene kan dermed bli sett som overførbarhet. Dette omhandler forskningsprosjektets resultater og hvis de kan overføres til liknende fenomener. Ifølge Johannessen et al. (2021), «kan en undersøkelses overførbarhet dreie seg som om hvorvidt man lykkes med å etablere beskrivelser, begreper, fortolkninger og forklaringer som er nyttige på andre områder enn det som studeres» (s. 258). Et konsept som krever ekstern validitet i den forstand at oppgaven må ha en god beskrivelse av de detaljene som omhandler oppgavens problemstilling, slikt at andre kan vurdere om forsknings resultater kan overføres til andre kontekster (Johannessen et al., 2021). Derfor har denne oppgaven prøvd å gi gode beskrivelser av både caseområdet, og hvordan informantens oppfatninger og tolkninger av fjordbyens fremtidige stedsutvikling kan sees i sammenheng med Lier kommunes videre relasjon til prosjektet.

Til slutt så omhandler bekreftbarhet kriteriet det at forskeren skal være nøytral og upartisk, altså objektiv. Allikevel ifølge Johannessen et al. (2021), er det umulig å skrive fullstendig objektivitet i kvalitativ forskning. Forskeren må dermed være selvkritisk, ved å kommentere sine egne erfaringer, skjevheter, avvik, fordommer og oppfatninger. Dette krever at forskeren må legge fram alle de beslutninger som fant plass i forskningsprosessen, slik at leseren kan selv følge og vurdere disse beslutninger (s. 258-259). Denne oppgaven har dermed prøvd å ta en nøytral tilnærming til problemstillingen og datamaterialet ved å være beviset over rollen som forskeren har. Det vil si at oppgavens utvalg og rekrutteringsfase, som hadde målet om å rekruttere ulike informanter med forskjellig bakgrunner, ble gjort med hensikten om å skape en mer helhetlig tolkning av forskningsspørsmålene, overfor en ensidig enighet. Videre så var det et fokus på å forbli nøytral i spørsmålstillingen under intervjuene, både i form av tale og kroppsspråk, sånn at informantene ikke fikk noe indikasjon på hva de mente forskeren tolket som galt eller bra. Til slutt så vil forskernes forståelseshorisont alltid være en del av oppgavens sluttresultat, men forskeren kan minske sin objektivitet ved å presentere sin fremgangsmåte og beslutninger, sånn at andre kan vurdere sine konklusjoner.

3.5. Metodiske svakheter

Som ved andre forsknings opplegg vil det også her finnes metodiske svakheter som kan ha påvirkning på resultatet. Det er spesielt to metodiske svakheter som har påvirket oppgavens posisjonering og strukturering. Det er utvelging og rekruttering av informanter, samt tolkning av resultater.

Rekruttering av informanter ble halvveis gjort gjennom en «snowball» utvalg. Det vil si at tre av de siste seks informantene som ble kontaktet i rekrutteringsfasen ble foreslått via de første som ble intervjuet. Problemet som oppstår her, er at representativiteten til utvalget er ikke garantert. Dette kan føre til en utvalgs bias, hvor frykten er at de innledende informantene nominerer personer de kjenner godt. Dette vil si at sannsynligheten for at de nominerte informantene deler mange av de samme meninger og tolkninger som de innledende informantene er mye høyere, enn om de var ukjente. Dette kan føre til at utvalget som en forsker prøver oppnå er i realiteten kun en liten undergruppe av hele befolkningen (Bryman, 2016). En annen problem som kan knyttes til oppgavens utvalg og rekruttering fase, er hvordan studiet ikke kan være representativ utover da det er begrenset til å omhandle en konkret case. Samtidig så har ikke alle stemmer blitt hørt, deriblant personer med utenlandsk bakgrunn. Dette er en tilnærming som er viktig å ha med når en skal lage en generalisering over gamle Lierstrandens nåværende stedsidentitet og hvordan området som en helhet vil bli påvirket av fjordbyens utvikling. I tillegg til dette så kan det være, og er mest sannsynlig flere andre stemmer som ikke kommer frem i denne studien, siden det ble bare valgt ti informanter.

Når det gjelder tolkning av resultatene, så kan de sees til å være i stor grad påvirket av forskerens egne forståelseshorisont, erfaring og forutsetninger. Dette er fordi kvalitative forskning på samfunnet krever alltid en viss egen tolkning av resultatene som nevnt tidligere i oppgavens kvalitetsvurdering. Det vil si at oppgavens tolkninger av resultatene hadde mest sannsynlige variert fra en annen persons tolkning av det samme datamaterialet, på bakgrunn av hvordan personers erfaringer og forsteninger er annerledes fra hverandre (Bryman, 2016).

3.6. Ethiske hensyn

Et av de viktigste prinsipper ved en studie som involverer mennesker, er hensyn til personvern (Bryman, 2016). Det betyr at forskeren må ta stilling til noen etiske betraktninger ved det som skal forskes på. Dette vil si at forskningen gjort i forbindelse med denne oppgaven er i henhold til de retningslinjer som foreligger i det å innhente personlig hensyn og informasjon av informantene. I forkant av studiet ble det dermed sendt inn et meldeskjema for behandling av personvernsopplysninger til det Norsk-Samfunnsvitenskapelige-Datatjeneste (NSD), der forskeren blant annet må sende inn formål, fremstilling av intervjuguides og beskrivelse av studiets omfang. Etter noen endringer med hjelp av de som jobber hos NSD, ble søknaden godkjent. Denne søknaden måtte godkjennes før en kunne komme i gang med selve innhenting av data.

Da søknaden til NSD ble godkjent, så gikk planleggingsfasen over til hvordan og hvilke informanter skulle kontaktes. De fleste ble kontaktet via telefon hvor samtalen medfulgte relevant informasjon som omhandlet formålet med studien samt det å være informant. Det samme blir gjort i de tilfellene hvor informanten ble kontaktet via epost. I forkant av intervjuene, ble alle informantene presentert et samtykkeerklærings skjema som alle måtte lese og signere, hvor de dermed godkjente deltakelsen sin i studien og at intervjuet kunne bli tatt opp og deretter transkribert. I tillegg til dette, så ble alt av personvern, anonymisering og hva som skjer dersom en informant ønsker å trekke sitt samtykk forklart i mer dybde.

Dette ble gjennomført i henhold til NSD og UiA sine retningslinjer, der lydopptak ble tatt opp via en diktafon tildelt av skolen, og senere transskribert og lagret på UiA sin OneDrive. Etter at oppgaven er ferdigstilt skal alle lydopptakene slettes. Dette er gjort slik at informantene sikres anonymitet, og at det ikke vil være opplysninger som kan knytte informantene til deres virkelige identitet. Dette er en tilnærming som har vært viktig å kommunisere til alle informantene, siden denne studien har ikke som hensikt å henge ut eller kritisere verken enkeltpersoner, politikere eller planleggere. Det vil selvfølgelig reises noen kritiske spørsmål og gjøres noen refleksjoner i henhold til fjordbyens utvikling, men i all hovedsak søkes det mot en forståelse av tematikken. Derfor har det blitt bestemt å anonymisere informanten helhetlig. Det er ingen hensikt med å inkludere navn og annen personaldata, da det har ingen effekt for studiens art. Som et resultat av dette så blir falske navn gitt til hver informant, samt en generalisering av bakgrunn som sett nedenfor i tabell 1.

Tabell 1: Informantoversikt av bakgrunn og falskt navn.

Navn	Bakgrunn
Gruppe 1: Lokal innbyggere fra gamle Lierstranda	
Anita	Lokal innbygger
Bente	Lokal innbygger
Christian	Lokal innbygger
David	Lokal innbygger
Gruppe 2: Innbyggere fra nærområdet	
Emma	Innbygger
Frida	Innbygger
Gruppe 3: Planleggere	
Georg	Eiendomsmegler
Henrik	Eiendomsmegler
Gruppe 4: Politikere fra Lier Kommune	
Ingrid	Politiker
Julie	Politiker

4. Resultater og diskusjon

Kapittel 4 vil presentere oppgavens empiriske funn og diskutere disse opp mot det teoretiske rammeverket som ligger til grunn for oppgaven. Målet med kapittelet er dermed å drøfte hvordan oppgavens funn kan bidra å besvare oppgavens problemstilling, og påfølgende forskningsspørsmål:

- *Hvordan vil fjordbyens fremtidige utvikling påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende område kjent som gamle Lierstranda?*
 - *Hvordan kan man beskrive gamle Lierstrandans nåværende identitet og fjordbyens påvirkning på dette, basert på Agnews tre hovedforståelser av sted?*
 - *Hva er de viktig forutsetninger for at gamle Lierstranda og fjordbyen skal bli integrert?*

For å skape en helhetlig og oversiktlig struktur, er kapittelet delt inn i fire underkapitler. Kapitlene tar utgangspunkt i oppgavens forskningsspørsmål. Det vil si at delkapittel 4.1 tar for seg en analyse og diskusjon rundt hva gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet er, mens delkapittel 4.2 vil ta for seg hvordan den nåværende stedsidentiteten kommer til å endre seg i forbindelse med fjordbyens fremtidige utvikling. Begge disse delkapitlene vil basere seg på Agnews tre hoved forståelser av sted. Til slutt, inneholder delkapittel 4.3 en overordnet diskusjon som tar for seg de større linjene mellom empiri og teori, og drøfter hva som er de viktigste forutsetningene for at gamle Lierstranda og fjordbyen skal integreres. Delkapittel 4.4 forsøker å samle trådene og gir en kortfattet oppsummering av relevante funn.

4.1. Gamle Lierstrandans nåværende karakteristisk

Dette delkapittelet vil ta utgangspunkt i forskningsspørsmål «Hvordan kan man beskrive gamle Lierstrandans nåværende identitet, basert på Agnews tre hoved forståelser av sted?». Gjennom overnevnte forskningsspørsmål vil oppgaven presentere informantenes stedstilknytningsgrad til gamle Lierstranda, og deretter deres stedsoppfatninger. Det vil si i hvilken grad informantene forbinder seg til gamle Lierstranda, og følgelig hvordan det kan påvirke deres tolking av området, sett fra Agnews tre hoved forståelser av sted. Måten dette vil bli presentert på er ved å bruke korte og lengre sitater hentet fra oppgavens data-innsamlingsfase. Dette er fordi jeg ønsker å få frem det ufiltrerte perspektivet, og til dels følelsene som ligger bak intervjuene, særlig i møte med å analysere gamle Lierstrandans nåværende og fremtidige karakteristiske trekk.

4.1.1. Informantenes stedstilknytning til gamle Lierstranda

Det første som vil bli presentert nå er de ulike stedstilknytninger informantene har til gamle Lierstranda. Årsaken til dette er med hensikten å gi en forståelse av hvordan stedsoppfatningen til gamle Lierstranda kan variere på bakgrunn av ens nåværende bo status, enten ved at en bor eller ikke bor i det avgrenset området som sett i figur 2.

Som diskutert i teorikapittelet, vil stedsidentitet og tilhørighet til et område kunne påvirkes av hvor lenge en har bodd et sted. Teorien argumentere for at stedsidentiteten vil øke i takt med hvor lenge en har deltatt i det lokale samfunnet (Relph, 1976). Et fravær fra stedet kan i motsetning beskrive opplevelser av løsrivelse, adskillelse, eller en annen form for splittelse mellom personen og stedet. Det er i denne sammenheng at steder får forskjellige oppfatninger, som et resultat av at folk opplever mer eller mindre «insideness» (Relph, 1976, s. 49-50). Det vil derfor være interessant å kunne se forskjellen mellom hvordan en lokal innbygger fra gamle Lierstranda beskriver områdets fysiske, sosiale og praktiske karakteristikker, i kontrast til en politiker eller planlegger. Ifølge Berg et al. (2004), vil mennesker som bor på samme sted anatas til å utvikle tilnærmet like måter å opplevet stedet på. Stedstilknytning blir derfor et kollektivt fenomen basert på hvordan sted får betydning gjennom de mennesker som lever der, institusjoner og ideer, og deres aktiviteter (s. 18). Med denne tankegang som utgangspunkt, så vil dette del kapittelet vise frem de forskjellige perspektivene i hvordan folk av forskjellig bakgrunn tolker og beskriver gamle Lierstrands nåværende stedsidentitet.

Før disse funnene blir presentert, vil informantenes grad av stedstilknytning bli presentert, som sett nedenfor i tabell 2. Dette er gjort ved å vise til et sitat fra når hver informant ble spurt; «har du noe stedstilknytning til Lierstranda, for eksempel via bolig, jobb, familie eller venner?» under intervjuene. Hvert svar har deretter blitt korrelert til en tilknytningsgrad, som i denne sammenheng korresponderer til verdiene av «insideness» og «outsideness». Det som er viktig å påpeke her er at det blir gjort en stor generalisering av disse verdiene i denne oppgaven, siden i realiteten så er det ikke så svart og hvit mellom disse verdiene. Dette er fordi alle informantene i denne oppgaven har en vis stedstilknytning til gamle Lierstranda, enten ved at flere bruker området for handling og tjenester, kjenner venner eller kolleger som bor i området, eller har bodd eller bor i området i dag. Derfor for å skille informantene, samt gi de en verdi så måte oppgaven generalisere hva de verdiene står for. Siden «Insideness» i denne sammenheng vil referere til kontinuerlig bruk av gamle Lierstranda, altså det å jobbe eller bo i området sett i figur 2, mens «outsideness» vil referere til sporadisk bruk av området, altså det å bruke stedet for handling, sosialisering eller tjenester.

Tabell 2: Oversikt over informantenes stedstilknytning til gamle Lierstranda

Informant	Tilknytningsgrad	Begrunnelse
Gruppe 1: Lokal innbyggere fra gamle Lierstranda		
Anita	«insideness»	«Vi har bodd her og vi jobber her selvfølgelig, og fjordbyens utvikling er jo en av grunnene til at vi hadde lyst til å flytte butikken væres ned hit til gamle Lierstranda» (<i>Gruppe-intervju</i>).
Bente	«Insideness»	-//- (<i>Gruppe-intervju</i>).
Christian	«Insideness»	«Jeg har bolig. Jeg holdt på med eiendom her i 30 år med utvikling og rehabilitering i 30 år. Så jeg har en veldig høy steds tilknytning til området ja»
David	«Insideness»	«Jeg bor der! Ellers så er det et veldig fint miljø, altså det er ganske sånn det jeg vil si homogen, altså det er familier med barn i aldersgruppa som jeg har barn, så det begynner på en måte å bli et sånt miljø for bamefamilier der. Det er det eneste jeg kan se, liksom at jeg får en tilhørighet sånn sett».
Gruppe 2: Innbyggere fra nærområdet		
Emma	«Outsideness»	«Ja, jeg har vært der en del altså både for å handle og fordi jeg hadde en lege som jeg dro til der nede for en god stund, ikke minst når jeg gikk på ungdomsskole så hadde jeg noen venner som bodde der nede»
Frida	«Outsideness»	«Jeg har ikke noe stedstilknytning, bortsett fra at det var jo mye penere der når jeg vokste opp. Jeg er jo fra Lier, og på 70 og 80 tallet, så var jo Lierstranda og nedre del av Brakerøya fine boligområder egentlig. Det var jo ikke industri i stor grad»
Gruppe 3: Planleggere		
Georg	«Outsideness»	«For meg personlig nei, men jeg har jobbet i drammensregionen i hvert fall 25år, så det største profesjonelle nettverket mitt og deler av vennenettverket er faktisk i drammensregionen. På Lierstranda, akkurat innenfor det området som du har avmerket her, så har jeg vel et par relasjoner som jeg har hatt noe med å gjøre, men jeg har ingen som jeg kjenner nært der»
Henrik	«Outsideness»	«Nei, altså. Jeg kjenner faktisk ikke sånn veldig mange som bor akkurat der, men jeg bor jo i et nærområde. Så jeg bruker Lierstranda mye gjennom blant annet trening på akropolis, som er i midt i der, og så bruker jeg Rema 1000 butikken. Så jeg bruker jo området, men jeg har ingen sånn direkte tilknytning»
Gruppe 4: Politikere fra Lier Kommune		
Ingrid	«Outsideness»	«Jeg bruker jo området litt fordi at jeg bor i nærområdet der, så jeg er jo godt kjent i området i dag. Jeg bodde i nærheten der nå i. 16 år cirka og gått mye tur der og sånn. Men ellers så kjenner jeg ikke så mange som bor på Lierstranda i dag»
Julie	«Outsideness»	«Jeg er jo der ganske mye, så jeg har jo fartet i området der, men jeg har ikke noen venner eller familie som bor der. Vi har jo også vårt parti hus, forsamlingslokale på Lierstranda, så vi har jo blitt litt kjent med historikken der»

4.1.2. Gamle Lierstranda som lokasjon

Nå som et bakgrunnsbilde har blitt dannet rundt informantenes stedstilknytning til gamle Lierstranda, så vil fokuset bli skiftet over til de tre forskjellige stedsforståelser til Agnew. Det vil si hvordan informantene oppfatter gamle Lierstranda som noe gitt i seg selv «location», en tilnærming som må oppleves av de menneskene og tingene som fyller det «sense of place», eller som en integrert del av den sosiale interaksjon «locale» (Berg et al., 2004). Den første av de tre hoved forståelser som vil bli sett på er gamle Lierstranda som en lokasjon. Denne formen for stedsoppfatning ligger nærmest en folkelig forståelse av rom og innebærer en objektiv tolkning av stedet. En tolkning opptatt av stedets eksisterende materiellstruktur. Et eksempel av dette er når informant David (lokal innbygger) blir spurt; «med egne ord, hvordan hadde du beskrevet gamle Lierstranda basert på områdets fysiske egenskaper, infrastruktur og geografi?».

«Nei altså det er jo lav bebyggelse. Det er ikke noen blokker, veldig lite, så det er jo på en måte en eldre bebyggelse der med noe infrastruktur. Du har jo matbutikk, du har et lite nærsenter og så videre, så du har på en måte det mest nødvendige du trenger med tanke på at du bor ganske nærme en by da. Men egentlig er det en veldig lite utviklet bydel, veldig lite.»

Her ble området beskrevet fra et objektivt perspektiv, der informanten legger vekt på hvordan gamle Lierstranda har det meste av nødvendig infrastruktur, men samtidig er preget av manglende tilbud. Dette er en påstand som ble også jevnlig gjentatt av de andre lokale innbyggerne i forbindelse med at mye av den tidligere næringsvirksomheten som har vært i området har blitt borte. Et tilfelle informant Frida (innbygger fra nærområdet) påpeker til når hun sier;

«Det er litt bolig, litt næring og så har det vært billige lokaler. Så det er mange som har startet opp og kjøpt seg kontorlokaler der. Det er ikke spesielt sjarmerende der per i dag. Jeg synes det bare er en samlepost for mye rart egentlig. Jeg reiser ikke dit av noen annen grunn enn at det er noe jeg trenger som bare ligger der, og det er det nesten ikke lenger.»

Informanten i denne sammenheng antyder at områdets stedsidentitet er forvirrende på bakgrunn av hvordan gamle Lierstranda i dag er en blanding av alt og ingenting, når det gjelder områdets fysiske egenskaper. Dette kan kobles til teorien om «stedets ånd», i og med at en beskriver hvordan menneskelig oppfatning av identitet skapes gjennom stedets identitet. Slik sett er ikke oppfatningen av sted noe som følger menneskelig atferd, men snarere egenskapene til stedets karakter (Norberg – Schulz, 1996, s. 19). Ifølge flere av informantene så har gamle Lierstrandas fysiske karakter endret seg mye over årene, noe som støtter den forvirrende påstanden. Dette kan kobles til hvordan gamle Lierstranda som et

område har opplevd store endringer siden 60-70 tallet, hvor områdets fysiske karakteristik har hatt drastiske endringer (Lier Kommune, 2022, s. 14). Informant Christian (Lokal innbygger) beskriver dette når han forteller om områdets tidligere attraksjon, og hvordan området i dag blir oppfattet negativt på bakgrunn av stedets nåværende innhold;

«Jeg synes beliggenheten her er helt super og nærhet til Drammen og tog, selv om folk tenker at det er en sånn ghetto liksom. Så tenker ikke jeg det. Og dette her var jo en kjempe perle for typ 50-60 år siden med badeplasser, så det er liksom å ta den tiden litt tilbake før de store endringer kom.»

Områdets nåværende innhold i denne forstand kan bli sett til å være preget av sine tidligere arealbruk og utvikling, hvor flere av informantene påpekte at gamle Lierstrandens eksisterende materiellstrukturendret seg på bakgrunn av implementeringen av motorveien, samt områdets adskillelse fra Drammensfjorden. Utvikling har ført til at gamle Lierstranda i dag er karakterisert som et blandingsformål av næringsbygg og bolig, inneklemt mellom E-18 på en side, og jernbanen med plasskrevende industri på andre siden (Lier Kommune, 2022, s. 14). Ifølge informant Henrik (planlegger), har dette karakterisert området på et negativt måte;

«Dette området som du skisserer en trekant her har jo vært et litt belastet område. Det har vært mye sosialt, altså sosialklienter, utleieboliger, så å si veldig lav status på både bygninger, og de som har bodd der har hatt utfordringer da. Så denne delen av Lierstranda har jo vært noe av det med lavest pris i Lier hvis du ser bort ifra indre Lier sånn type Sjøstad og innover, så i ytre Lier så har jo dette området akkurat der vært en lavere status og noe av det rimeligste området å kjøpe bolig.»

Denne utviklingen av omgivelsene rundt gamle Lierstranda har dermed hatt en påvirkning på områdets innhold til en viss grad. Introduksjonen av store transportprosjekter samt et logistikk industriområde utover 60-70 tallet har gjort området mer lukket og mindre integrert i forhold til resten av Lier og Drammen regionen, fra en utviklings/arealbruk perspektiv. Områdets objektive plassering kan i motsetning bli sett på som stedets beste kvalitet, hvor stedets nærhet til både Drammen og Lierbyen gjør at området er veldig sentralt plassert, med god tilgang inn og ut av arealet fra en transportbruks perspektiv. Konsekvensen av dette har følgelig vært økte nivåer av støy og slitasje, hvor flere av informantene har nevnt at gamle Lierstranda i dag er et område preget av mye biltrafikk, både innenfor selve bolig/nærings områdene, men også ved omgivelsene sine. En antagelse som støtter teorien av Berg et al. (2014), i den forstand at det er oftere sterkere fokus på funksjonalitet, tilgjengelighet og fysisk tilrettelegging enn på opplevelse, tilhørighet og identitet når en tenker over steders kvaliteter (s. 17). Det vil si at de menneskelige egenskapene som gir steder deres opplevelse og bruk blir ofte oversett av de fysiske egenskaper som bestemmer et steds innhold og dermed identitet. Dette er en påstand som blir videre sett på senere i analysen.

Et annet interessant funn kom frem gjennom hvordan oppfatningen av gamle Lierstranda fremstod todelt, spesielt av de informantene som ikke var klassifisert som lokale innbyggere. Det var jevnlig nevnt blant de fleste informantene at den vestlige delen av gamle Lierstranda er mer utsatt for støy og trafikk, og at stedets karakter og innhold følgelig reflekterte denne påstand. Dette ble forklart av informant Julie (politiker i Lier), hvor hun forteller at;

«Det er jo kanskje en del av vår kommune som bærer preg av slitasje. Det er mye gamle hus. Ja litt sånn dårlig vedlikehold og litt sånn. Det er litt slitent. Vi har jo litt av det andre steder i bygda, men kanskje langs Lierstranda, så er det jo veldig konsentrert. Men det er jo klart at med alt denne vei byggingen rundt så har området blitt påvirket. Det var nok mer likt for sånt, men når du kommer bort til Drammen sant, det blir jo smalere og smalere. Du har motorveien på oversiden, du har Strømmeveien på nedsiden og så kommer du opp mot rundkjøringen der. Det er jo en trafikk støy, sånn ting også har kanskje bidratt til at den delen av gamle Lierstranda har blitt mindre attraktiv.»

Her refererer hun til området sett i oransje i figur 10 nedenfor. Det er tydelig fra både Google-Earth og fra informantenes antagelser at den østlige delen av gamle Lierstranda er mer utviklet som et homogent nabolagsområde, mens vestlige delen kan bli sett på som en «samlepost for mye» som nevnt av informant Frida. Denne forskjell i utforming påvirker gamle Lierstrandass stedsidentitet ved at enhver persons stedsoppfatning vil variere, siden det finnes ikke noe form for fysisk alminnelig i området. Dette vil si at enhver persons steds-tilknytning vil være mer subjektiv enn objektiv i teori (Carlsson, 2001, s. 19).

Figur 10: Kart av gamle Lierstranda, hvor området er delt i 2 nabolag

- oransje fargen refererer til arealet som er mangfoldig utformet, mens rød fargen refererer til et mer homogent nabolag byggestil.

4.1.3. «Gamle Lierstranda som “sense of place”

En objektiv forståelse av gamle Lierstranda har nå blitt kartlagt, men som presentert over, har områdets utforming og nåværende fysiske karakter skapt en forvirrende tilnærming rundt stedets oppfatning. Det vil si at på bakgrunn av en mangel på samhørighet (objektiv sett/arealbruk) innenfor gamle Lierstranda, samt med omgivelsene sine, så vil ulike oppfatninger av området bli oppnådd. Dette tyder på at en subjektiv (menneskelig) tilnærming til stedsidentitet må også sees på, sånn at gamle Lierstrandans nåværende stedsforståelse kan bli kartlagt gjennom menneskers opplevelser av stedet (Berg et al., 2004).

«Sense of place» i denne sammenheng refererer til de statiske ellers dynamiske områdene hvor grunnlaget for konstitusjonen av sosiale relasjoner er lokalisert. Med andre ord, kan det forstås gjennom opplevelser som er unikt til stedet som folk kan identifisere seg med (Agnew, 1987, s. 28). I motsetning til lokasjon, innebærer «sense of place» dermed at man i stedet for en beskrivelse av et sted søker forståelse av hvordan mennesker tenker om stedet. Denne forståelsen legger vekt på den subjektive og opplevelsesmessige dimensjonen ved sted, hvor steds-kvaliteter og menneskelig opplevelser går hånd i hånd (Berg et al., 2004, s. 43).

Det er på bakgrunn av dette at det ble spurt; «Hvilke aktiviteter opplever du som unikt til Lierstranda som gir stedet sin karakter. Og hva hadde du sagt er den nåværende kulturen i Lierstranda?» til alle informantene under intervjuene. Nesten alle hadde en lignende respons med at de svarte mer objektive enn subjektiv på starten, hvor områdets sentrale beliggenhet var universelt beskrevet som gamle Lierstrandans unike karakter. Dette var beskrevet best av informant Bente (Lokal innbygger);

«Det må jo være tilgjengeligheten til infrastrukturen, men det er jo ikke noe sjarm. Det er faktisk ganske mange som kjører igjennom i løpet av en dag. Folk tror det ikke. De trodde kanskje at det var mye mer aktivitet i Lierbyen, men det er jo mer aktivitet her fordi den rema 1000 butikken som er jo en av Norges beste ligger her, og på grunn av skolene og boligfeltet, så det er jo utrolig masse trafikk som går ut til hovedveien via den rundkjøringen her, så sånn sett så er det jo egentlig mye som skjer til å ligge midt imellom motorveien.»

Dette var noe informant Julie (poltikker) resonnererte med, men samtidig bygget videre på når hun sa at; «det er jo mest bare handel og aktivitet», ikke noe som gir området en slags kultur. Etter flere utfyllende spørsmål med informantene gikk diskusjonene naturlig mer i dybde rundt denne tematikken, hvor informantenes subjektive opplevelser av området skilte seg på noen måter, men forble veldig like, noe som var overraskende. Alle lokale innbyggerne nevnte områdets nåværende karakter er en av et boligstrøk, hvor dagens kultur er sentret rundt

barnefamilier. Dette er en påstand informant David (lokal innbygger) resonerte med når han forteller;

«Veldig enkelt, det blir en sånn suburb på en måte. Altså det er egentlig Stoppen, Nøste område som man sogner litt til da når det kommer til aktivitet og sånn, så det er ikke noe direkte aktivitet akkurat på Lierstranda. Det er veldig blandet. Det er et generasjonsskifte her, men det er også en del nye innflyttere, så det er liksom et skifte nå da på de som er liksom født rett før krigen og rundt krigsårene da. Det er et veldig fint miljø. Det er ganske sånn det jeg vil si homogen, altså det er familier med barn i aldersgruppa som jeg har barn, så det begynner på en måte å bli et sånt miljø for barnefamilier her. Men så ser du på gamle bilder altså. Det var nok en annen bruk av området enn det det er i dag.»

Her er det en annerkjennelse av at gamle Lierstranda er noe mer enn bare et boligstrøk, at selve området har dannet en identitet rundt barnefamilier. Denne stedsforståelse kan påvirke personers stedstilknytning til gamle Lierstranda ved at deres assosiasjon og relasjon med stedet er basert på områdets nåværende sosiale og kulturelle posisjon, som i denne sammenheng hadde vært en bolig/familie strøk med spredt næring (Aure et al, 2015). Dette kan forstås i sammenheng med den relative tolking av rom, ved at rom ikke kan reduseres til fysiske objekter og en materialisert form, men heller gjennom en subjektiv tolkning (opplevelse) (Berg et al., 2004, s. 42). Det vi si at gamle Lierstranda karakteristikk som en bolig/familie strøk kan sees som områdets relative mening for mange av informantene.

Videre så har gamle Lierstrandas bruk ikke vært en kun basert på barnefamilier, som også nevnt på slutten av sitatet over. Påstand tyder på at en subjektiv endring har tatt plass over tid, i hvordan folk opplevde området som en ting før i tiden og noe annet i dag. Denne tankegangen kan knyttes til de fleste informantene i den forstand at det var jevnlig nevnt at gamle Lierstranda var tidligere opplevd som et samfunn innenfor et samfunn. En antagelse beskrevet best av informant Julie (politiker i Lier);

«Hvis du ser på gamle bilder derfra sant, det var eget 17. Mai tog. Det var butikker i annethvert hus. Altså det var en liten by. Du fikk alt du trengte deg sant. Det var små butikker for alt, det var verksted der, det var bensinstasjonen»

Dette sitatet beskriver til en viss grad en global trend innenfor byutvikling som har funnet sted etter andre verdenskrig. Det at en sentralisering av tjenester, næring og mennesker har gjort at den lokale skala ikke lenger kan skilles fra den regionale skalaen, hvor tidligere lokale samfunn har blitt erstattet med større overordnede samfunn i dag, og i den prosessen endret bruken av store deler av byer samt omgivelsene sine til å støtte denne transformering (Katz, 1994, s. 222). Et eksempel er implementering av motorveien og jernbanen ved gamle Lierstranda, samt adskillelsen av fjorden for industribruk (Lier Kommune, 2022, s. 14).

Informantene fremtoner denne utvikling som sentralt for endringen av gamle Lierstrandas identitet.

Stedsoppfattinger kan i denne sammenheng bli knyttet til å være bygget opp av våre tidligere inntrykk av et sted (Røe, 2002, s. 77). En slik påstand kan knyttes til gamle Lierstranda i den forstand at det er en felles enighet blant informantene om at området hadde en unik kultur før i tiden, og at den identiteten har følgelig endret seg over tid. Det er i denne forstand at informant Frida (innbygger i nærheten) beskriver opplevelsene sine i forhold til gamle Lierstranda;

«Så egentlig, så føler jeg vel at Lierstranda har mistet sin identitet. Altså, den har ikke noen. Sånn samlet sted for ting som ikke ligger andre steder, egentlig. Ja sånn litt av hvert og ikke noe spesielt. Ikke noe kultur som er med i nærliggende. Jeg tror det har kanskje sin egen kultur som har vokst fram og har blitt mer dominert.»

Informanten anerkjenner her at de som bor i gamle Lierstranda har beholdt eller tilpasset sin stedstilknytning til området over tid, mens de som bor utenfor området har mistet lokasjonens «sense of place» etter de store fysiske endringene. Dette er en tankegang som kan bli sett i relasjon med konseptet til Berg et al. (2004), ved at steder ikke er statiske med faste identiteter, men snarere dynamiske med skiftende identiteter, ettersom stedene i seg selv er i konstant utvikling (s. 18). Dette beskriver hvorfor de informanten som fikk verdien av «insideness» i tabell 2 ser ut til å ha en tilpasset stedsforståelse til gamle Lierstranda på tvers av områdets endringer, mens de som bor utenfor området tolket stedets identitet som fraværende.

Etter en videre analyseringen av intervjuene så ble det identifisert et felles mønster blant informantene. Det fremstod tydelig at en opplevelse av en mangel av en identitet eller en felles kultur i gamle Lierstranda kunne forbindes med de utenforstående lokale informantene, mens lokal innbyggeren mente at stedets karakter hadde istedenfor tilpasset seg en typisk barnefamilie/ boligstrøk. Begge gruppene var derimot enig i at området hadde mistet sin sjarm, på bakgrunn av den fysiske utviklingen som tok plass på 60-70- tallet (Lier Kommune, 2022, s. 14). En utvikling som tydelig stemplet gamle Lierstranda som mindre attraktiv når sammenlignet med andre steder i Lier og Drammen kommune. Informant Emma (innbygger fra nærheten) utdyper selv rundt dette, når hun forteller om hvordan hun tolker beboelse- mønstre;

«Du flytter ikke dit for en spesiell grunn, annet enn at kanskje det har vært rimelige boliger der.»

Denne kommentaren bygger på områdets nåværende «sense of place» i den forstand at gamle Lierstrandas mest tiltrekkende karakteristik ifølge informantene er stedets sentrale beliggenhet. Påstanden bygger videre på antakelsen om at områdets verdi og kultur er knyttet til dens fysiske beliggenhet til Drammen og Lier kommunene. I den forstand kan det tolkes dithen at området er enten brukt av innbyggere fra tilgrensede steder for handling og visse aktiviteter, eller at man flytter eller blir beboende i et rimelig bolig/barnefamiliestrøk, siden det er sentralt plassert til det som finner sted utenfor gamle Lierstrandas grenser.

4.1.4. Gamle Lierstranda som «Locale»

Til nå så har en objektiv og subjektiv forståelse av gamle Lierstranda blitt presentert, hvor gamle Lierstranda sett fra en lokasjon og «sense of place» perspektiv har fremmet tankegangen om at områdets tidligere endringer i infrastruktur har påvirket områdets stedsforståelse over tid. En stedsforståelse av rommet som har oppstått ved å ha fokusert på informantenes opplevelser så langt, og ikke praktisk bruk. Derfor vil den siste av de tre hovedperspektivene sette søkelys på hvordan informantene tolker bruken av gamle Lierstranda til å utvide og bedre forstå områdets nåværende stedsidentitet.

Gamle Lierstranda sett fra et «locale»-perspektiv vil referere til den praktiske bruken av rommet, og kan bli sett på som de innstillingene hvor sosiale relasjoner konstitueres (Agnew, 1987, s. 28). «Locale» i denne sammenheng må forstås som en slags møteplass hvor forskjellige individers hverdagsaktiviteter krysser hverandre i tid og rom, og formes gjennom sosial praksis. Med sosial praksis menes de rutinepregete aktivitetene som kjennetegner hverdagslivet, altså arbeidslivet, skole, bosted osv. (Berg et al., 2004, s. 44). På bakgrunn av dette ble alle informantene spurt; «Hva slags form for felleskap har du til Lierstranda, i form av møteplasser, grupper eller dagligaktivitet?» under intervjuene. Formuleringen av spørsmålet er gjort på en slik måte at de intersubjektive og kollektive meningene om hvordan området er brukt kan bli forstått. Informant Christian (lokal innbygger) begynner diskusjonen med å presentere en tolking rundt områdets nåværende bruk;

«Dette har blitt et veldig knutepunkt ... (kafeen)... Ellers så har jeg ikke noe, dette er liksom det største møtepunktet på Lierstranda. Det har jo med størrelsen her å gjøre altså, det må jo være en viss populasjon for at det skal være marked for det. Så ja man savner noe, men jeg tror ikke det er marked for noe sånn som det er i dag.»

Informanten anerkjenner her at lokal kaféen «2 søstre» er gamle Lierstrandas knutepunkt, og at det er stedet hvor folk møtes og samles i daglivet. Samtidig så påpeker informanten at området som en helhet mangler flere møteplasser og sosiale tilbud på bakgrunn av sin

størrelse, og at det i dag ikke er noe markert for det i gamle Lierstranda. Dette er en påstand de andre informantene var enig med ved at alle opplevde og anerkjente lokal området i forbindelse med noen få møteplasser, som for eksempel kaféen «2 søstre», treningssentret og mat-butikken. Det var også en enighet blant informantene at gamle Lierstranda som en helhet er preget av en manglende struktur for flere møteplasser, som følgelig påvirker områdets sosiale praksis negativt. Dette ble videre forklart på en god måte av informant Henrik (planlegger) når han forteller;

«Som sagt så tror jeg det handler litt sånn på måten ting er bygd på. At det er veldig lite lagt opp, veldig lite lekeplass, altså det er veldig få samfunnsrelatert bebyggelse her på gamle Lierstranda. Så det er liksom ikke noe. Det er ikke noe som du naturligvis tar med barna dine på. Det er ikke noe fotballbaner. Det er ikke noen ting som gjør at du har et felles møterom da, men det er litt vanskelig på grunn av måten Lierstranda er bygd på. Mye små, altså lav bebyggelse som også ikke gir mulighet for det, du må rive hus, ikke sant? For å få plass til ting, og det gjør man ikke sånn helt uten videre.»

Dette sitat kan knyttes til stedsutviklings teori ved at forståelsen av «locale» innebærer også det å se på hvordan steders bruk formes ut ifra deres sammenheng med lokal strukturen, siden strukturer gir betingelser for handling. Det vil si at et steds struktur vil både muliggjøre og begrense menneskelig aktivitet, samtidig som den er formet av menneskelig aktivitet. Mennesker og steder kan i den forstand sees til å påvirke hverandre gjensidig (Berg et al., 2004, s. 44). På bakgrunn av dette ble informantene enig om at strukturen i gamle Lierstranda ikke er lagt opp for å kunne skape de rutinepregete aktivitetene som flere assosierer med et sentrums eller tettstedsformål, eller typisk nabolag. Det vil si de sosiale aspektene som danner et felleskap og en stedstilhørighet. Ifølge informantene så har lokal strukturen i gamle Lierstranda derimot utviklet seg mer i retningen av bedriftsnæring og et lukket boligstrøk. Dette er noe informant Julie (politiker fra Lier) påpeker når hun sier;

«Jeg vil jo si at det er jo veldig sentralt. Men samtidig så er det jo ikke et sted man legger søndagsturen sin. Jeg er veldig usikkert. Fordi man ikke har de naturlige samlingsstedene sant, som man kanskje har andre steder. Altså, jeg tenker liksom de som bor på Stoppen sant, da henger jo alle foreldrene rundt på fotballbanen på kvelden. Man har et sted man møter. Barn møtes på trening hvor foreldrene møtes. Så man har jo ingenting sånt her, da må man liksom ut av gamle Lierstranda sant. Ja, og det er ikke noen park eller noe lignende i nærheten.»

Flere av informantene i denne sammenheng har nevnt at gamle Lierstranda i sin helhet er segmentert. Ikke på basisen av befolkningen som er bosatt i området, men heller basert på oppsettet av infrastrukturen i gamle Lierstranda og nærområdene. Det vil si at en mangel på felleskap kan stemme fra gamle Lierstrandens industrielle urbanisering (Keller, 2003, s. 9-10), som fant plass på 1960-tallet (Lier Kommune, 2022, s. 14). Dette er en tilnærming som ser ut

til å ha endret områdets forståelse av fellesskap, ikke bare blant de informantene som bor utenfor området, men også blant de lokale innbyggerne til en stor grad. Informant Bente (Lokal innbygger) oppsummer dette når hun forteller;

«Ja, jeg ser ikke at det er noe fellesskap der nede, jeg ser det som veldig segmentert. Du har altså et nytt kompleks der nede som ble bygget for kanskje 13-14 år siden, hvor jeg tror de har et godt samhold. Jeg husker ikke hva de heter for noe, men det er disse her rekkehusene. Så er det noen gamle villaer som det bor, hva skal jeg si familier i. Og så er det en del sånne gamle rekkehus og gamle hus der nede som det bor en del innvandrere, som har sitt miljø. Og så er det næringsdrift av mange forskjellige slag. Jeg synes det er veldig mye sånn forskjellig, og så hvis du har en bil, så kan du alltid komme deg til Lierstranda, så det er greit å legge noen ting her nede fra bedriftens side fordi folk kommer dit, Europris ja, folk trenger en bil, du kjører på Lierstranda hvis du skal handle der! Men ikke noe andre former for fellesskap enn det.»

Gamle Lierstranda blir anerkjent her som segmentert på basisen av sin nåværende struktur, hvor dagens lokale fellesskap er sett på som fraværende eller redusert på bakgrunn av stedets tidligere arealbruks endringer. Dette er en observasjon som understreker hvordan informantens nåværende sosiale praksis tar hovedsakelig sted utenfor gamle Lierstrandas grenser, uavhengig av ens stedstilknytning til stedet, det vil si graden av ens «insideness» til området (Relph, 1976, s. 49). Med det sagt, så er ikke steder bare en gitt statisk ramme for sosial interaksjon, men noe som endrer seg kontinuerlig som følge av menneskers aktiviteter, samtidig som steders fremtidige utvikling. Det vil si at mennesker og steder påvirker hverandre gjensidig og er derfor relasjonell i en romlig forståelse (Berg et al., 2004, s. 18). Derfor vil neste del-kapittelet sette søkelys på fjordbyens fremtidige utvikling og hvordan det kan påvirke gamle Lierstrandas nåværende steds karakteristikk, som har blitt lagt frem gjennom oppgavens første delkapittel.

4.2. Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda

Dette delkapittelet vil ta utgangspunkt i underproblemstillingen; «hvordan vil de nåværende stedskarakteristikk av gamle Lierstranda bli endret på grunn av fjordbyens fremtidige utvikling».

Gjennom overnevnte problemstilling vil oppgaven presentere informantenes tolkninger og oppfatninger knyttet til fjordbyens utvikling, og hvordan prosjektets fremtidige forandringer vil i teori kunne påvirke gamle Lierstranda nåværende stedsidentitet. Dette vil bli gjort ved å bygge videre på de tre perspektivene som delkapittel 4.1 fokuserte på, hvor de steds-karakteristikkene kartlagt av informantene i forbindelse med gamle Lierstranda vil bli utvidet. Før oppgaven går videre, så vil disse steds-karakteristikkene fra del-kapittel 4.1 først bli oppsummert.

Gamle Lierstranda sett som en lokasjon (objektiv) har fremmet områdets infrastruktur og innhold som forvirrende og sliten, samt at det mangler en form for lokal samhørighet både innefra og med omgivelsene sine. Området sett fra en «sense of place»-perspektiv har fremmet tankegangen at gamle Lierstranda som et sted er opplevd i relasjon med handel inne visse næringer, eller som en bolig og barnefamiliestrøk av andre, hvor i begge tilfeller så er områdets sentrale beliggenhet sett på som grunnlaget bak stedets forståelse og bruk, enten med tanke på handel eller bolig. Til slutt så ble gamle Lierstranda sett fra en «locale»-perspektiv, hvor områdets nåværende struktur fremstår som en hindring for sosiale handling, med unntak av noen små lokale møteplasser. En form for felleskap er dermed redusert eller fraværende på bakgrunn av områdets fysiske utforming. Til sammen danner disse tre hoved forståelser av gamle Lierstranda dets nåværende stedsidentitet (Agnew, 1987), som følgelig vil bli utvidet i sammenheng med en diskusjon rundt fjordbyens utvikling.

4.2.1. Hvordan forstår informantene fjordbyens utvikling

Fjordbyen per i dag «2023» er fortsatt i start fasen. Det vil si at prosjektets planområde som sett i figur 5 ikke har tatt form enda (Lier kommune, 2017, s. 3). Som er resultat av dette ble alle informantene spurt; «Har du hørt om fjordbyen prosjektet? Hvis ja, hvor fikk du høre om prosjektets utvikling, og synes du at det har vært god og tydelig promotering (steds-branding) av fjordbyen?» under intervjuene. Formuleringen av dette spørsmålet har som hensikt å kunne fremme informantenes stedsforståelse av fjordbyens fremtidige utvikling, og deretter kartlegge deres assosiert bilde/identitet til planområdet ut ifra hvor informantene fikk sin kunnskap fra. Resultatet av dette kan bli sett i tabellen nedenfor.

Tabell 3: Oversikt over informantenes kjennskap til Fjordbyen

Informant	Informantenes kjennskap til Fjordbyen prosjektet
Gruppe 1: Lokal innbyggere fra gamle Lierstranda	
Anita	«Ja, for vi har jo vært på møter. Ja, vi har vel egentlig hørt om det lenge da, gjennom næringslivsforeningen i Lierbyen. Vi var jo der når vi hadde butikk i Lierbyen sentrum, så vi har jo vært på masse møter om det. Det er jo egentlig litt sånn 20 år type eller så alle har vel visst, men aldri har man tenkt at det skulle bli så stort som det ble. Eller blir. Pluss at man har jo fulgt med på sykehustomta da fram og tilbake» (Gruppe-intervju).
Bente	«Vi fikk høre gjennom sikkert avisene tenker jeg da. Ja, at de har tenkt å legge sykehjem, og det kommer vel masse boliger, og det kommer sikkert masse, både kafeer og butikker og masse, det blir jo sikkert et lite samfunn der nede. Og så har vi jo hørt litt om at de har jo fylt ut masse med grus eller stein bort ved Gilhus, fra Holmestrand. Så det blir jo litt sånn kanaler har vi hørt. Kanalene blir jo litt sånn som i København har jeg skjønt med masse fint» (Gruppe-intervju).
Christian	«Det slapp jo som en bombe når Gjelsten innkalte til pressekonferanse og la frem planene om fjordbyen. Det var da det skjedde. Ja, altså. Jeg har hørt om det i alle avisene og i alle kommunestyremøter. Jeg satt også i et utvalg som het rehabilitering Lierstranda hvor fordi jeg eide den eiendommen som ligger så sentralt, så satt jeg i et sånn kommunalt utvalg hvor vi gjorde en del ting i forbindelse med rehabiliteringen»
David	«Jeg jobber jo i eiendom, så jeg har jobbet med prosjektet eller altså prøve å kjøpe eiendom også der. Men ja, masse aviser jeg leser om, altså alt av hva arkitektene tenker, kommunen tenker, ordfører, alt sånne ting. Nei altså det som er litt uklart er jo kanskje, en ting er jo sykehuset, men hva annet de har lyst til å skape for lokalbefolkningen, den har jeg ikke følt at jeg har fått noe tak i på. Ja så akkurat det med sykehuset vet vi at det blir veldig bra og det blir et kjempestort anlegg, men hva som skjer på sikt og hva det skal bety for de som bor i området. Det er veldig uklart egentlig»
Gruppe 2: Innbyggere fra nærområdet	
Emma	«For det meste gjennom familie og venner»
Frida	«Jeg er ikke en som leser mye i Drammens Tidende. Jeg leser de nasjonale tidsskriftene, så hvis jeg hadde lest mer da Drammens Tidende så hadde jeg kanskje fått med meg noe mer om det. Sånn sett så har jeg egentlig fått det med meg bare fordi at man ser det mer av det som skjer, og man hører om det via folk man snakker med, naboer, bedriftseiere, folk som bor på Lierstranda, og folk som tenker også samme tankene at ohhh, en dag så blir det en fjordby og kanskje vi skal bo der»
Gruppe 3: Planleggere	
Georg	«Ja det vil jeg si. Helt til fra starten har det vært en lang prosess, så det har jo gått litt i rykk og napp og vært innoen del tunge både nasjonale, regionale, lokale prosesser før det har kommet til der vi er i planprosess som nå skal på offentlig høring. Det er planlagt med å bruke kunst som en utviklingskraft igjennom byutviklingen sånn at man kan brande fjordbyen gjennom kultur og kunstaktiviteter da, som på en måte et middel til å gjøre fjordbyen mer kjent både nasjonalt og internasjonalt. Vi har ikke så veldig mange gode sammenlignings caser i Norge»
Henrik	«Jeg har jo fått egen varsling privat om fjordbyen og planer, i og med at i mitt eget virke da så er jo dette interessant å følge med på. Fordi dette handler jo også om min jobb i hverdagen og hvilke ting som rører seg og nettopp som påvirker da også eksisterende boliger og eiendom i området. Ja, altså, dette er jo litt sånn indrefilet i området med både i forhold til sol og lokasjon og alt i forhold til Drammen/Lier da, så denne fjordarmen inn mot fra amtmannssvingen og helt inn til sentrum. Så det er klart at dette har folk vært veldig opptatt av, men det har tatt lang tid da å få det på plass på grunn av tømte diskusjoner og ikke minst håndtering av gift i avfall og sånn som har vært en stor sak»

Gruppe 4: Politikere fra Lier Kommune	
Ingrid	«Ja altså sånn som nå har jeg fått en henvendelse fra noen som heter business arena Oslo på vegne av Estate som driver sånne store markeds og store konkurransearenaer for mange av de som driver med eiendomsutvikling og sånn i Norge, om vi ville være med på det nå i mai. Og det var jo fordi at de kjente til prosjektet og hadde hørt om at dette var et av de store prosjektene som virkelig det var driv i og sånn nå. Så jeg tror egentlig vi har klart å markedsføre det her ganske godt»
Julie	«Jeg er litt usikker på det med branding og hvor mye innbyggerne generelt måte ha fått med seg av at det skal komme en fjordby. Men som politiker har vi jo jobbet veldig mye med prosjektet. Så jeg vil si at vi har jo fått det godt under huden for å si det sånn. Det er klart at vi som er politikere har jobbet mye med det sånn politisk, så det er ikke sikkert en annen innbygger ville svart på samme måte ikke sant. Jeg svarer på en måte litt sånn fra innsiden og sånt for at vi sitter på innsiden av prosjektet, som politikere så er jeg litt usikker på hvor mye den vanlige innbyggeren egentlig har fått med seg. Det er jeg faktisk usikker på fordi at det er på en måte ikke noe vi driver med»

Resultatene ovenfor henviser til en blanding av tolkninger, hvor en felles konsensus blant informantene kan sees i relasjon med det at alle anerkjente at fjordbyens utvikling hadde til en viss grad blitt reklamert. Det vil si at alle informantene hadde hørt om utviklingsprosjektet, men fikk samtidig høre om de utviklingsdetaljene gjennom forskjellige mediekkanaler og aktører. Informantene i denne sammenheng hadde dannet ulike stedsforståelser av hvordan planområdet til fjordbyen ville se ut basert på deres inntak av informasjon, som omfattet prosjektets promoterte bilder og rykter på forskjellige måter (Kaefer, 2021, s. 7). Årsaken for disse forskjellene i stedskommunikasjon er hovedsakelig knyttet til det faktum at fjordbyen ikke har tatt noe form enda, og at fjordbyens fremtidige utvikling har dermed blitt kun kommunisert gjennom planforslag og visualiseringer for å fremme områdets fremtidige bilde og stedsidentitet.

Fjordbyens stedsforståelse kan dermed sees til å være basert på innholdet og resultatet av steds-kommunikasjon, produsert og distribuert både formelt og uformelt (Kaefer, 2021). Dette vil si at fjordbyens utvikling og stedsidentitet kan bli kommunisert og merket som ett type stedsprodukt, men hvis denne stedsprodukt ikke er replikert og kommunisert i samsvar med befolkningen, både i forhold til selve planområdet og til gamle Lierstranda, så vil områdets endelige stedsforståelse bli noe annet enn det som var promotert (Kavaratzis et al., 2015, s. 65). Derfor vil resten av dette delkapittelet sette søkelys på hva informantene har hørt om fjordbyen, og hvordan de nåværende stedskarakteristikkene som har blitt kartlagt i forbindelse med gamle Lierstranda kan bli utvidet i sammenheng med informantenes forståelse til prosjektet. Det vil si at steder er like mye sosialt som fysisk, og eksisterer dermed like mye i opplevelsen, øyet, og intensjonen til beholderen som i planområdets promoterte fysiske egenskaper (Relph 1976, s. 5). Dette er en tilnærming som understreker at steders identiteter er samproduserte mellom menneskelig og fysiske egenskaper.

4.2.2. Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en lokasjon perspektiv

Gamle Lierstranda sett som en lokasjon har så langt har fremmet områdets infrastruktur og innhold som forvirrende og sliten, samt at det mangler en form for lokal samhørighet, både innefra og med omgivelsene. Omradetes sentrale beliggenhet i Lier kommune, og til Drammen kan sees som stedets stimulerende egenskap for de tidligere arealbruks endringer. Dette er en påstand som har like mye betydning i dag ved at fjordbyens fremtidige planområde fikk godkjennelse til å ta befinne seg sør for jernbanen ved gamle Lierstranda (Fjordbyen, u.å. b), som sett i figur5. Denne beslutningen vil antageligvis påvirke gamle Lierstranda på en stor skala dersom utviklingen går som planlagt. En antagelse informant Georg (planlegger) resonnerer med når han forteller;

«Ja dette vil være en radikal endring til noe annet som vil tjene kommunen og miljøet mye bedre enn det det er i dag. Altså omgivelsene vil selvfølgelig bli påvirket. Det skal bli en veldig høy utnyttelse her, og det betyr at du bygger høyt og tett. Så det er jo ikke til å slå under en stol at det vil ha noen påvirkning på nære omgivelsene. Så noen vil nok kanskje oppleve det som at fra enkelte eiendommer sider at kanskje det er noe massivt. Men dette er da det som er bestilt, man ønsker å fortette så tungt at det er til det beste for både Lier og nærområdet, og konsentrere det der istedenfor å ha en spredt bebyggelse med enda mer biltrafikk og behov for andre tiltak andre steder. Nå er på en måte reguleringsområdet grensa på nordsiden av strandveien. Hvor er fortsettelsen? Jo, det er jo derfra og i det røde i området der, så dette her vil være verdi utviklende for egentlig alle, og spesielt de som bor på gamle Lierstranda.»

Informanten anerkjenner her at en naturlig fortsettelse av fjordbyens utvikling langs fjorden vil foregå i gamle Lierstranda. Gamle Lierstrandas stedsidentitet kan i den forstand bli sett på som relasjonell ved at det vil utvikles kontinuerlig i samspill med omgivelsene sine, altså fjordbyen. Det vil si at stedets infrastruktur og innhold er ikke gitt og statisk, men heller dynamisk ved at det vil skapes kontinuerlig i en gjentatt prosess (Førde et al., 2013, s. 25). Et velkjent konsept i forbindelse med Lierstranda på bakgrunn av at området som en helhet har vært utsatt for store endringer siden 50-60- tallet (Kleven, et al., 2014, s. 14). Et mønster som ser ut til å gjenta seg selv ved at gamle Lierstrandans nåværende fysiske karakteristikk vil bli påvirket av fjordbyens fremtidige utvikling. Dette var forklart på en god måte av informant Henrik (planlegger) når han sier;

«Men det er klart at hvordan det blir rett utenfor den grensen vil jo kunne påvirke også hvordan de vil reagere. De som eier bolig, kanskje de vil omsøke til mer næring, eller om de vil gå bolig veien. Det vil jo være veldig avhengig av hvordan det området nærmest denne trekanten vil bli regulert. Blir det parker der eller blir det næringsbygg der? Ja, ikke sant, blir det parker og grønt der, så vil det appellere til mer bolig. Blir det mere næringsbygg tett inntil og motorvei tett inntil på begge sider, så vil det appellere til å søke endret til næring. For hvis de legger til mere grøntareal og sykkelstier og lekeområder og så videre, så vil det da appellere til bedre boliger og mere boligutvikling som henger sammen med Frydenlund som er naboområdet. Ja, så

det er hvordan de blir integrert i forhold til boligdel og kvaliteter som ligger rundt da. Sånn er det jo alltid på området. Det er jo kvaliteter rundt som avgjør boligpriser, infrastruktur, butikker og servicetilbud.»

Informanten fremstiller utvikling som samprodusert her, ved at retningen på fjordbyens utvikling vil ha store innvirkninger på gamle Lierstrandas fremtidige infrastruktur og innhold (Relph 1976, s. 5). Det at en integrering av områdene via grøntareal med gode mobilitets koblinger vil appellere til en mer bolig/nabolags utvikling, i mosetting til næring og industri dersom området langs fjorden blir okkupert av næringsbygg. Denne tankegangen går innom teorien av ny-urbanisering ved at lokale samfunn har en tendens til å bli erstattet med større overordnede samfunn, og i den prosessen endre bruken sin i støtte av den transformeringen (Katz, 1994). Utviklingen av gamle Lierstranda kan dermed sees til å være knyttet til den retningen fjordbyen velger å utvikles på.

Blant informantene var det en enighet rundt det at fjordbyens utvikling ville ha en tydelig innvirkning på gamle Lierstrandas fremtidige infrastruktur, men samtidig en vis uenighet om hvor stor denne innvirkning burde være. I forventning av fjordbyens fremtidige utvikling var noen av informantene positiv til store fysiske endringer av gamle Lierstranda, mens andre var kun interessert i et stedsløft av den allerede eksisterende strukturen. Informant Christian (lokal innbygger) nevner dette dilemmaet når han sier;

«Jeg tror ikke man kommer til å rasere, altså hvis du skulle vært kynisk, så hadde det sikkert vært mest fornuftig å rive hele dritten og bygge nye hus her liksom. Men det det er ikke sånn det fungerer. For det første, så er man ute etter å beholde det gamle autentiske ja, ikke sant? For det er jo litt historie å kjøre gjennom Lierstranda. I hvert fall for jeg som har levd noen år og har bodd her hele mitt liv.»

Her er det en anerkjennelse at hvis en tenker rent effektiv byutvikling, så hadde en bygget gamle Lierstranda fra bunnen-opp i relasjon med fjordbyens utvikling. Samtidig så ville dette ha ekskludert den menneskelige komponenten av planlegging som setter søkelys på områdets historie. Ifølge informant Georg (planlegger); «Er det derfor planlagt å bruke kunst som en utviklingskraft gjennom byutviklingen sånn at man kan brande fjordbyen gjennom kultur og kunstaktiviteter». Et viktig element i planlegging når en skal utvikle bærekraftig. Dette er fordi steder eksisterer like mye i opplevelsen, øyet, og intensjonen til beholderen som i planområdets fysiske forandring (Relph 1976, s. 5). Den dominerende responsen og ønske blant alle lokal informantene var dermed en av et stedsløft overfor en stedstransformasjon. Alle informantene i denne sammenheng hadde en positiv tilnærming til fjordbyens utvikling, spesielt i konteksten av områdets nåværende ulemper. Det vil referere til den forvirrende og

sliten infrastruktur som er forventet å få et løft på bakgrunn av stedstransformasjonen som vil skje langs fjorden. Denne investeringen i området vil genere en kjempe effekt på stedet sett fra et objektivt perspektiv, men også skapt noen bekymringer blant noen av informantene ved at sentraliseringen av tjenester, næring og mennesker til fjorden ikke vil være kun positivt. Dette er noe Informant Julie (politiker) påpeker når hun sier;

«Ja, jeg tenker jo først og fremst på det visuelle sant, at det kan bli litt innestengt sant. Det kommer jo an på hvor høyt man skal bygge i fjordbyen da, men det er jo liksom, det ligger jo i tiden at vi skal bygge høyt og få mye inn på det arealet at det kan bli innestengt. Utsikt lys, solforhold sånne ting. Men det som er spennende er jo i forhold til det med lyd og støy. Ja altså hvordan området vil bli utsatt for støy. Jeg tror nok det er den største trusselen for det området. Støybildet.»

Informanten i dette tilfellet viser til noen fysiske ulemper med fjordbyens utvikling som kan påvirke gamle Lierstranda negativt. Det vil si høyere støynivå, ved at tusenvis av ny mennesker vil tiltrekkes til fjordbyen og deres omgivelser, samt selve høyden på bebyggelsene i planområdet til fjordbyen. Flere av informantene påpekte det med støy nivå siden gamle Lierstranda ligger så sentralt til den utviklingen som vil ta sted langs fjorden. Dette er en stor diskusjon i seg selv og er kun inkludert for å vise de bekymringer som noen av informantene har. En bekymring Lier kommune (u.å.) har tenkt på da de lagde en konsekvensutredning for fjordbyens følgelig påvirkning på det lokale støynivået. Planforslaget ifølge kommunen, legger opp til lite eller ingen netto nyskapt veitrafikk som følge av tiltakene som skal på plass, i tillegg til at det forutsetter at eksisterende (støyende) industrivirksomhet forsvinner og at de er erstattet med ingen nye støyende virksomhet. Allikevel så kan deler av området fortsatt forvente støynivåer over anbefalte utendørs lydnivåer for boliger s. 20). Dette er noe informant Frida (innbygger fra nærområdet) diskuterer når hun sier;

«Absolutt. Jeg tror det kommer til å løfte Lierstranda masse. Jeg tror allerede så begynner man å se tegn på at privatpersoner kjøper eiendommer der fordi de vet at det kommer til å bli et attraktivt sted å bo faktisk. Selv om du har veiene som alltid kommer til å være der, men det er altså noe moderne samfunn lærer seg å leve med, mer enn det de gjorde som bodde der den gang de veiene kom. Og man finner måter å ha støyskjermer på, skjerm for støy og diverse. Og så tror jeg at de kommer til å oppgradere boligene som er der og å bygge nye og bedre boliger.»

Informanten forteller her at høy støynivåer ikke er et nytt konsept for gamle Lierstranda, men heller en fortsettelse av det som har preget området de siste tiårene. En modernisering og stedsloft av området kan dermed føre til bedre støydempende verktøy, uansett hvis antallet på trafikk og mennesker øker. At området totalt sett, hadde blitt bedre rustet til å tåle støy som et resultat av fjordbyens påvirkning, men dette er bare spekulativt og er tatt opp for å vise informantenes bekymringer og tankeprosesser.

4.2.3. Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en «sense of place»-perspektiv
Fra et lokasjons perspektiv så har fjordbyens utvikling ifølge informantene stort sett blitt mottatt som positiv, med noen bekymringer i forhold til støy og utformings detaljer. Det vil si at investeringen til området er hovedsakelig tolket som ønskelig da det vil genere overførbare innvirkninger på gamle Lierstranda sett fra et objektivt perspektiv. Er dette også tilfellet når en ser på påvirkningen av fjordbyen fra en subjektiv tolkning? Formålet med denne delen av oppgaven blir dermed å presentere det unike med gamle Lierstranda, og følgelig utvide områdets nåværende stedsfølelse i relasjon med fjordbyens fremtidige utvikling/påvirkning.

I delkapittelet 4.1.3 ble det fremmet at gamle Lierstranda som et sted er opplevd i relasjon med handel inne visse næringer av noen, eller som en bolig og barnefamiliestrøk av andre, hvor en felles enighet er dannet rundt områdets sentrale beliggenhet. Denne sentrale beliggenhet er sett som grunnlaget bak stedets forståelse og bruk i relasjon med resten av Drammen og Lier, enten med tanke på handel eller bolig. Altså det unike som gir stedet sin nåværende «sense of place» (Kavaratzis et al., 2015, s. 58). Her er det viktig å understreke at «sense of place» kan også skapes ut ifra hva en tror stedet skal bli i framtiden. Fordi det er ikke bare de historiske og nåværende opplevelser av sted som skaper en «sense of place», men også personenes oppfatninger om hva det kan bli og bør bli i framtiden (Røe, 2002, s.76). Dette er det som skal presenteres nå, med vekt på de subjektive tankene informantene har i forbindelse med samspillet av fjordbyen og gamle Lierstranda. Informant David (innbygger) begynner diskusjonen ved å gi meiningen sin rundt områdets fremtidige potensiale;

«Ja, jeg tror det blir bedre fordi når du får en utvikling i et område så blåser det alltid opp en viss optimisme, så det vil si at folk får en tilhørighet i form at man kanskje får annen type næring da, butikker, kafeer og så videre ikke sant. Så teoretisk hvis de utvikler dette her ordentlig og det blir et rom her som du kan bruke, altså da snakker vi lekeplasser og barer, kafeer alt mulige ting, så vil også lokalbefolkningen bruke dette her i helgene, ukedagene, som arbeidsplasser og så videre. Det vil skape et miljø, som i dag er fraværende, ikke sant? Man kunne ha også beholdt en historie som er kanskje litt glemt da, man kunne ha faktisk kalt det et museum eller hva enn det er. At man faktisk gjør et eller annet som gjør at folk får en tilhørighet til fortiden da.»

Informanten anerkjenner her at gamle Lierstranda i dag mangler visse aktiviteter som hadde gitt området en felles kultur eller identitet. Ifølge informanten, utbygning av rommet med tankegang på sosial praksis burde ikke bare ta sted på selve planområdet til fjordbyen, men også i gamle Lierstranda. I teori så hadde det lokale markedet sett positivt på etablering av sosiale tjenester i gamle Lierstranda på bakgrunn av den utbyggings retning som tas på planområdet til fjordbyen. En utvikling som kan kontrolleres av myndighetene til en viss

grad, og som hadde hatt en stor innvirkning på begge områdenes sosiale handel og følgelig stedsforståelse. Dette er noe informant Frida (politiker fra Lier) tar opp når hun sier;

«Ja så jeg tenker at gamle Lierstranda ville jo fått tilgang til mye mer tjenester og tilbud hvis vi gjør det riktig, fordi det er veldig kort vei over til fjordbyen med tanke på butikker, og et større mangfold av utvalg og tjenestetilbud. Men det kommer vel an på hvordan det blir i fjordbyen også sant? For at vi har jo vært veldig redd for det at dette skal bli en sånn der nye barcode sant, og det skal bare bli dyrere leiligheter for de med mye penger. Fordi det også vil prege hva slags butikker og hva slags tjenestetilbud som etableres av der. Altså, blir fjordbyen forenlig med den eksisterende beboere sammensetningen som vi har på Lierstranda nå?..»

Informanten avslutter her sitatet med et viktig samfunnsspørsmål, hvor hun tar opp viktigheten rundt det at fjordbyens utvikling må sees i relasjon med den eksisterende beboernes sammensetning. Derfor er det viktig at fjordbyens utvikling er noe lokal befolkningen i gamle Lierstranda kan identifisere seg med, hvis ikke så blir områdets allerede mangel av en stedsans, enda mer fraværende. Steder i den logikk må oppfattes av de menneskelige egenskapene som danner grunnlaget for konstitusjonen av sosiale relasjoner, som folk deretter kan identifisere seg med (Agnew, 1987, s. 28). Det vil si at gamle Lierstranda som et område må være like interessant på bakgrunn av sine sosiale egenskaper, som stedets fysiske aspekter for å skape en form for felleskap og stedstilhørighet. I dag så kan gamle Lierstrandas sentrale beliggenhet bli sett på som områdets hovedattraksjon og utnyttelse, i motsetning til stedets sosiale handlinger. En stedsutvikling inkluderende av fellesområder langs fjorden ville dermed kunne endre det mønsteret og i teori skape en stedsfølelse basert også på sosiale handlinger.

Dette var et diskusjonstema flere av informantene tok opp under intervjuene, hvor det ble universelt uttrykt positive oppfattinger om fjordbyens utvikling i forbindelse med hvordan det ville skape en felles stedsfølelse i gamle Lierstranda, basert på de sosiale tjenester som vil komme. Informant Emma (informant fra nærområdet) nevner dette når hun sier;

«Jeg tror den næringsdrift som er der i dag kommer til å bli mer tilrettelagt for de menneskene som bor der på bakgrunn av det tilbudet av næring som vil komme der nede, for i dag så er det til nabolag, det er til privatpersoner, det er til enkel logistikk for innbygger på Lierstranda og nærliggende områder, så jeg tror det kommer til å bli mye mer sjarmerende. Mye mer tilrettelagt for sosiale tjenester. (...). Jeg bor jo på Nøste som er et steinkast fra fjordbyen, så sånn sett så kommer det til å påvirke både området og nabolaget fordi det som er der nede har vært til nå bare industri. Det er ikke noe, det har ikke vært noe for oss å nyte av den grunn, som bor her da. Men det kommer jo til å bli noe med både nye arbeidsmuligheter for mange fordi at helseparken er der, flere områder å oppholde seg i, andre tjenester som kommer etterpå, skjønner vi kan rusle ned en tur på en ettermiddag, og tanken om kaffe, gå langs fjordbyen, gå på tur med hunden, eller hvis du har barn, så er det ting som skjer.

Man kan bo ute i fjorden, bade sånn sett så tror jeg det bare er positivt utvikling. Jeg tror at graden av tilhørighet kommer dermed til å øke ja, og at gamle Lierstranda kommer til å bare ligge noen hakk etter. Men dra seg opp på samme kurven over på samme sted.»

Denne forestilling om fjordbyen kan sees parallelt med hva informantene oppfatter som gamle Lierstrandas fremtidig «sense of place». Det at gamle Lierstranda ikke vil være et sted hvor ingenting skjer lenger, dersom man tenker sosialt, men at det heller vil være en speileffekt av fjordbyens utvikling og aktivitet. Gamle Lierstrandas stedsforståelse sett i den større konteksten av Drammen og Lier kommune vil dermed vokse frem i sammenheng med fjordbyens identitet. Det at gamle Lierstranda vil bli en fortsettelse av fjordbyen til en viss grad på bakgrunn av sin nærhet til utviklingen.

Markedsføringsstrategier i den forstand kan sees til å ha påvirket informantenes oppfatninger av gamle Lierstranda, ved at de assosierer mange av de samme kvalitetene som vil ta sted på planområdet til fjordbyen i konteksten av gamle Lierstrandas fremtidige bruk. En stedsmerkevaring effekt som kan ha store innvirkninger på lokal samfunnets mobilitet, ved at det kan tiltrekke og skifte befolkningens bo preferanser (Caldwell & Friere, 2004, s. 50).

Dette kan bli sett i samsvar med informantenes resonnement der diskusjoner om bomønstre var knyttet opp mot fjordbyens annonserte utvikling. Dette er en tankegang informant Christian (lokal innbygger) går innom når han sier;

«Ja definitivt når du bygger så stort, eller du gjør så stort som du gjør i dag, så vil det bety noe for hvem som flytter inn i området, så du vil åpne opp for en helt annen type gruppe mennesker. Jeg tror det kommer til å tiltrekke seg mange småbarnsfamilier som ellers ikke har villet bo der. Jeg tror også at det ikke blir en lavinntekt region. Det kommer til å bli en vanlig middelklasse område, en forlengelse av det som allerede er på Nøste egentlig. Og fordi det også er så nært til arbeidsplasser i fjordbyen og alt som skjer i helseparken, så tror jeg det kommer til å være mye av den grunn også at du kommer til å få oppgradert hele Lierstranda ja.»

Her er det en anerkjennelse at fjordbyens størrelse og følgelig tjenestetilbud vil transformere og gjøre området samt omgivelsene sine attraktivt for flere bruksgrupper. Et konsept som resonnerer med fjordbyens utvikling i den forstand at det å tiltrekke ulike grupper til området, spesielt barnefamilier, er en stor driver bak prosjektets konseptualisering. På basisen at det vil være en løsning til Lier kommunes fremtidige eldrebølge problemer (Multiconsult, 2019, s. 8). Et diskusjonstema Anita (lokal innbygger) går innom når hun beskriver meningene sine om nyinnflyttede;

«Det du får med folk som kommer inn da, med kanskje mer økonomiske muskler er jo at du får et konkurransemiljø, så vil det ville være mye rehabilitering som gir et løft. Det får en økning, du får kanskje høyere utdannet mennesker og så videre og så

videre. Så rent sånn ja, kanskje det ikke blir den samme kulturen, men kulturen er jo på en måte fraværende i dag, så jeg tror kanskje du får folk som etablerer seg mer på en litt annen måte enn det vi har i dag da. Så sånn sett, så tror jeg det har bare en positiv effekt. Ja det blir dyrere, men det blir freshere.»

Informant Henriks sin tidligere kommentar kan sees til å bygge på dette sitatet, ved at «det vil jo være avhengig av hvordan området nærmeste gamle Lierstranda blir regulert». Fordi gamle Lierstrandas «sense of place» ifølge informantene ser ut til å være koblet til byggestilen fjordbyen tar, og vil dermed utvikle seg i den grad fjordbyen gjør. Det vil si at gamle Lierstrandas fremtidige stedsfølelse vil være samprodusert og relativ med fjordbyens beslutninger (Berg et al., 2004, s. 42). Det unike med gamle Lierstranda blir fortsatt områdets sentrale beliggenhet, spesielt med tanke på fjordbyens fremtidige sentralisering til nærområdet, men at områdets identitet vil dermed bestemmes av krefter utenfor dens innflytelsessfære. Det betyr at gamle Lierstranda kan bli et attraktivt område for barnefamilier å bosette seg i for eksempel, men bare på bakgrunn av hva som bygges utenfor dets område. For dagens nåværende struktur støtter en mer forvirrende stedsopplevelse av gamle Lierstranda som antageligvis vil gå mer i retningen av næring dersom det bygges tett og næringsbasert langs fjorden.

4.2.4. Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda, sett fra en «locale»-perspektiv
Til nå så har en objektiv og subjektiv forståelse av fjordbyen blitt sett på. Og i begge tilfeller så har fjordbyens fremtidige utvikling blitt ansett som hovedsakelig positiv når sett i relasjon med gamle Lierstranda. Er dette også tilfellet når en ser på fjordbyens utvikling fra en «locale»-perspektiv?

I delkapittelet 4.1.4 ble det fremmet at gamle Lierstranda har en redusert eller fraværende følelse av felleskap på bakgrunn av områdets nåværende infrastruktur, når sett fra et «locale»-perspektiv. Gamle Lierstrandas fysiske struktur kan dermed sees som en hinder for lokal sosial handling, med unntak av noen små møteplasser. Samtidig så ble det kartlagt i delkapittelet 4.2.3 at informantenes oppfatninger av områdets felleskap ble forandret positivt når sett i relasjon med fjordbyens fremtidige utvikling. Dette er fordi informantene assosierte mange av de samme kvalitetene som ville finne sted på planområdet til fjordbyen i sammenheng med gamle Lierstrandas fremtidige bruk. Her er det altså et resonnement blant informantene at stedsidentiteten til gamle Lierstranda vil være koblet til det promoterte steds rykte som fjordbyen har fått (Kaefer, 2021, s. 7). I denne sammenheng vil informant Bente (lokal innbygger) male et steds bilde for oss om hvordan fjordbyens fremtidige utvikling vil påvirke gamle Lierstranda hverdagsbruk;

«Vi har ikke noe naturlig møtepunkt på Lierstranda i dag. Ved en sån type utvikling, så vil du garantert få det. Utetrening kan det være. Det kommer vel masse boliger, og det kommer sikkert både kafeer og butikker og masse, det blir jo sikkert et lite samfunn. Og så har vi jo hørt at det blir sån kanaler. Jeg tror fellesskapet vil rett og slett bare øke, og at man hadde følt seg mer tilknyttet til stedet hvis det er mer som skjer, og dermed blitt mer stolt og glad av området sitt. Jeg tror det hadde skapt mer fellesskap og sosialisering enn det som er her nå i hvert fall.»

Informanten anerkjenner her at utviklingen av fjordbyen og dets tilsvarende rom kan bli sett i sammenheng med hvor gamle Lierstrandas fremtidige sosiale relasjoner vil konstitueres (Agnew, 1987, s. 28). Det vil si at avstanden mellom områdene er så liten at fjordbyens møteplasser vil mest sannsynlig være gamle Lierstrandas møteplasser. Et utgangspunkt som bygger på realiteten at det er et fravær av sosial handel på gamle Lierstranda i dag som må dermed supplementeres gjennom fjordbyens utvikling. Dette er en påstand som antar at mange av de hverdagsaktiviteter hvor individer krysser hverandre i tid og rom vil ta sted på tvers av grensene til gamle Lierstranda og fjordbyen (Berg et al., 2004, s. 44). Dette er noe informant Emma nevnte tidligere i oppgaven når hun sa; «jeg skjønner at vi kan rusle ned en tur på en ettermiddag å ta en kaffe, gå langs fjordbyen, gå på tur med hunden, eller hvis du har barn, så er det ting som skjer». Informanten i denne situasjon lager et scenario hvor områdenes fysiske strukturer er kryssende med hverandre, hvor sosial praksis er mulig gjort på bakgrunn av den infrastrukturen som vil tillate det. Vil dette være virkeligheten? Det er i denne forstand at informant Georg (planlegger) presenterer tankegangen sin bak de viktig forrustinger som må på plass for at gamle Lierstrandas kobles til fjordbyen. Hvor han sier;

«Nei, det har vært en del av premissene. Det skal ikke adskilles. Det skal åpnes. I dag er det adskilt, og med de 3 krysningene en på amtmannssvingen, en på Jensvoll og en ved Strandbrua/Brakerøya, så åpner du opp for den tilgjengeligheten etter hvert som byen vokser fram. Nå kommer ikke alt på en gang, for det er jo dyre krysninger. Det er jo bruer vi snakker om, men den første som kan komme er i forbindelse med skolen på Gilhus ved amtmannssvingen. Og den vil jo umiddelbart være en forlengelse av gang og sykkelveinet på gamle Lierstranda. Og den vil kanskje bruke noe av kommunens arealer til idrett og uteoppholdsareal i tilknytning til skolen. Så det vil jo, hvis det går som planlagt da, så vil jo gamle Lierstranda og fjordbyen knyttes sammen nærmest med en gang fordi den forbindelsen må åpnes i forbindelse med at det etableres skole ved Gilhus gård. (...). Ja, det er et politisk vedtak, at det er prioritet. Det er der man ønsker at den neste skolen ligger, og så får vi se om det blir sån i forhold til eiendomsutviklingen for øvrig på øst her så. Men jeg er optimist og tror at det kan skje, og da vil jo gamle Lierstranda og deler av fjordbyen, det vil si den østlige delen på Gilhus kobles sammen tidlig med sykkelvei.»

Informanten presenterer her et planforslag som støtter denne konsept om å koble områdene sammen, hvor tre forskjellige krysningene vil muliggjøre mobilitet av mennesker, og følgelig sosial handel dersom det er gjort riktig. Ifølge informant Ingrid (politiker i Lier), så er dette

ikke noe som vil skje i morgen og en burde dermed ta et langtidsperspektiv til denne konseptet. Hvor hun går videre og forteller;

«Altså fjordbyutviklingen er jo et av Norges største byutviklingsprosjekter, og det å transformere et helt område til en helt ny by kommer til å ta veldig, veldig mange år. Så det er jo ikke sikkert at det kommer til å prege de som bor der i dag i veldig stor grad. Altså. Det kommer i hvert fall til å gjøre det over tid, så vi snakker om en langvarig transformasjonsprosess da som jeg tror kommer til å være positiv. Både for de som bor der i dag, men kanskje i aller størst grad for framtidens generasjoner. Det kan jo virke at gamle Lierstranda ligger tett innpå veldig mange sentrale funksjoner, så det spørs nok litt hvordan man ser det tror jeg. Men det er lettere å få det integrert inn mot fjorden og det som skal skje ut mot fjorden når vi kommer i gang, og får bygd disse overgangene og så videre.»

Informanten anerkjenner her at mange av de stedskvalitetene som folk forbinder med fjordbyens promoterte utvikling ikke vil ta form i den nære fremtid, men heller over flere tiår. Siden realiteten bak fjordbyens utvikling er det at fremtidige generasjoner vil bli mer påvirket av prosjektets fremgang enn dagens beboende. Dette er en påstand som tyder på at de hverdags-aktivitetene som mange av informantene hadde sett for seg vil ikke kunne realiseres over de neste tiårene, men heller over et lengre tidsperspektiv. Det vil si at gamle Lierstranda kan forvente å ligge i en slags mellomfase over de neste tiårene, hvor området følgelig vil endre og forme seg i forbindelse med fjordbyens utvikling over tid. En stedsidentitet som er usikker på mange måter, og en tilnærming informant Christan (lokal innbygger) resonnerer med når han sier;

«Nei, altså det kommer jo til å bli bedre her enn det var en ja. Men at Fjordbyen skal gi så veldig mye mer til stedet her er jeg ikke helt sikker på. Det er selvfølgelig vanskelig å vite. Ok, det blir jo badeplasser, blir båthavnen eller blir masse promenader og det blir jo fantastisk, så jeg får jo håpe at man vil benytte eller at det vil bli en sammenkobling mellom de 2 stedene når det blir ferdig. Men svaret på det er veldig vanskelig å si siden det vil ta 30-40 år før hele prosjektet er ferdig.»

Her er det en forståelse at utviklingen av fjordbyen vil være en lang og usikker prosess. Det som ikke er usikkert ifølge informantene er det at gamle Lierstrandas fravær av et felleskap vil bli forbedret på bakgrunn av fjordbyens fremtidige utvikling. At en følelse av felleskap vil dermed blomstre i sammenheng med de sosiale rom som blir produsert langs fjorden, hvor gamle Lierstrandas identitet i forbindelse med stedets felleskap vil handle om hva den kan bli og bør bli i relasjon med fjordbyens fremtidige utvikling, i motsetning til hva det er i dag. Siden området som en helhet vil knyttes mer til fjordbyen enn resten av Drammen og Lier kommune (Røe, 2002, s.76).

4.3. Overordnet diskusjon

I dette delkapittelet tar oppgaven for seg en overordnet diskusjon hvor de større linjene mellom teori og resultater vil bli videre diskutert og drøftet. Til nå har oppgavens diskusjonsdel vært sentrert rundt Agnews (1989) tre hoved forståelser av sted, sett i sammenheng med datamaterialet til informantene. Dette delkapittelet har dermed som formål om å ytterligere diskutere de funnene presentert i de forrige delkapitlene, men i et større omfang. Det vil si hvorfor gamle Lierstranda kan sees til å befinne seg i en slags mellom fase i dag, basert på informantenes oppfatninger av stedet, samtidig som hvilken relasjon gamle Lierstranda og fjordbyen vil ha med hverandre. Vil det bli en integrering av gamle Lierstranda i forbindelse med fjordbyen, eller vil områdene bli adskilt? Dette er noe som skal diskuteres videre ved å kartlegge hva de viktigste forutsetningene er for at områdene skal bli integrert.

4.3.1. Gamle Lierstrandas identitetskrise

Sett fra en lokasjon og «sense of place» perspektiv har gamle Lierstranda fremmet området som sentralt beliggende, både i form av områdets plassering og stedsforståelse i relasjon med resten av Drammen og Lier kommune. Den sentrale beliggenheten mellom E-18 og andre lokal hovedveier har gjort området veldig trafikkert, men samtidig attraktiv for et utvalg av næringer og personer. Et lokasjonsvalg som tas i betraktning på bakgrunn av stedets rimelige priser, samt det å kunne være lokalisert nær bykjernen til Drammen og Lier. Denne lokasjonen til infrastrukturen kommer derimot med ulemper som høye støynivåer og slitasje. Slike karakteristikk er ikke ny til gamle Lierstranda, men heller en fortsettelse av det som har preget området siden konstruksjonen av E-18 til sin nordlige del, og jernbanen og stengselen av fjorden til sin sørlige del (Lier Kommune, 2022, s. 14), som sett i figur4.

Ifølge informantene har denne inneklemt oppfatningen av gamle Lierstranda, objektivt sett, hatt innvirkninger på stedets karakter og stedsforståelse, og følgelig deres grad av felleskap og stedstilhørighet til området. Årsaken til dette kan bli sett i sammenheng med de utviklingspraksiser som tok sted etter andre verdenskrig, hvor hensikten med planleggingen skiftet mot transportløsninger for middelklassen. Denne skift i transportutvikling ser ut til å ha endret preferansen av lokalsentre i fordel av regional sentralisering, i håp om å gi forbedret tilgang til muligheter og ressurser (Katz, 1994, s. 222). Dette er en overgeneralisering på mange måter, men likevel en stedsutvikling som har påvirket gamle Lierstranda, ved at den utviklingen som fant sted på 60-70 tallet erstattet områdets lokale selvstendighet med hensikten om å løse regionenes større transportsystem og arealbruk problemer (Kleven, et al, 2014, s. 14). Store deler av gamle Lierstrandass lokalsamfunn ble følgelig revet eller ombygget på bakgrunn av

dette. Gamle Lierstrandas tidligere utvikling kan dermed sees i relasjon med informantenes nåværende mangel på stedstilknytning til området.

Informantenes oppfatninger av gamle Lierstranda har i den forstand blitt påvirket av de store endringene i stedets fysiske struktur. Dette er en påstand som forklarer hvorfor informantene oppfattet området som en representasjon før i tiden, og noe annet i dag. Ifølge Berg et al. (2004), så antas mennesker som bor på samme sted å utvikle tilnærmet like måter å oppleve stedet på. Stedstilknytning blir derfor et kollektivt fenomen basert på hvordan stedet får betydning gjennom de menneskene som lever der og deres aktiviteter (s. 18). Det vil si at de store endringer i utviklingen har ikke frakoblet gamle Lierstrandas nåværende struktur og forhold i forbindelse med omgivelsene sine, men heller endret sitt bruk og stedsforståelse i konteksten av regionen som en helhet. Videre kan denne endringen av stedets bruk bli sett på som grunn-laget bak områdets mangel på fellesskap i dag, der steds karakteristikkene i gamle Lierstranda gikk vekk fra å være oppfattet som et lokalsenter hvor en hadde alt på et sted, til å være adskilt og manglende av sosial handel. Her er det altså en anerkjennelse at befolknings praktiske bruk av stedet er det som skaper en felles identitet (Berg et al., 2004, s. 44).

Det er med dette utgangspunktet at man kan si at gamle Lierstranda, sett fra et «locale»-perspektiv, ligger i en slags mellomfase, hvor området som en helhet har en identitetskrise på basisen av at det venter på en utvikling som vil opprette og etablere en felles steds-identitet igjen. Dette er en tankegang de fleste informantene resonnerer med ved at de karakteriserte området som sjarmløst i dag, på bakgrunn av at folk velger å bruke tiden siden utenfor grensen til gamle Lierstranda, utenom å bo eller bruke området for noen små ærend. Dette er noe informant David (lokal innbygger) påpeker når han sier;

«I dag så flytter folk, de bruker bare dette Lierstranda området som en sånn flytta fase. Så det er det som krever at utviklerne er skikkelig gode på konsepter. Det trenger ikke å være store ting, men det må ligge noe der. Det blir et miljø av det, ikke sant? Så enkle er vi mennesker at det må komme med noe som gjør at folk bare, oi shit, der har jeg lyst til å bo. Fordi da kommer identiteten. For da bor folk der over tid og bruker stedet.»

Det er i denne sammenheng at en felles konsensus oppsto blant informantene, en hovedsakelig positivt til fjordbyens fremtidige utvikling dersom det ville skape gode forbindelser til gamle Lierstranda, samt fellesområder som kunne benyttes på tvers av grensene. Dette var ifølge informantene de viktigste aspektene bak fjordbyens utvikling, siden det ville skape aktivitet og dermed gjør området mer tiltrekkende. Dette ifølge informant David hadde også økt befolkningens steds-tilknytning til gamle Lierstranda og følgelig fått

folk til å bo der over en lengere periode, samt tiltrekke folk utenfra til å bruke stedet for noe mer enn bare småhandel. Denne utviklingsfremgang ligger sentralt i fjordbyens nåværende merkvaring, på basisen at det vil prøve å motvirke forestillingen at planlegging frakobler folk fra steder (Steuteville, 2018). Dette er noe informant Georg (planlegger) tar opp når han sier;

«Den identiteten kommer, men den vil være selvfølgelig noe helt annet enn det historien vår. Men da er det kanskje en ny epoke da, hvor Lierstranda for forhåpentligvis seg en positiv nyere identitet. Som kan bli så bra som det vi har nå planlagt for. Det har jeg faktisk tro på at det kommer til å bli. De er over seg av begeistring i hvilket potensiale det ligger i å skape en helt ny by. Det er det ikke så mange som får gjort, og det kan vi gjøre på Lierstranda. Og det er litt spesielt fordi at vi har ikke noen spesiell bykjerne utover gamle Lierstranda som vi må forholde oss til. Det er ikke noe infrastruktur der, vi må bygge opp alt fra nytt. Vann og avløp, veier, torg, plasser og fjordpark. Det skal vi etablere etter hvert som byen vokser frem.»

Informanten anerkjenner her at fjordbyens utvikling vil hovedsakelig bygges fra bunnen-opp, med gamle Lierstranda som en av de få bykjernene som fjordbyens utvikling må ta hensyn til. Dette er på bakgrunn av hvordan fjordbyens utvikling vi ta form langs fjorden, hvor det er i dag bare er industri, lager og logistikk (Lier Kommune, 2022, s. 68), og som grenser til gamle Lierstrandens sørlige del som sett i figur 5. Det ble også nevnt av informanten at dette vil være en ny epoke for gamle Lierstranda, der området vil følgelig endre og forme seg i forbindelse med fjordbyens utvikling over tid, og forhåpentligvis skape en nyere positiv identitet. En påminnelse om at gamle Lierstrandens nåværende karakter ikke er noe å skryte over, og at området vil prøve å bruke fjordbyens utvikling for å forandre stedets fremtidige identitet, til noe mer sjarmerende og personlig. Det er i denne sammenheng at gamle Lierstranda i dag kan sees til å befinne seg i en slags mellomfase, på bakgrunn av at områdets karakter ble forandret av tidligere utviklingsprosjekter, og vil videre bli forandret av et utviklingsprosjekt i fremtiden. En slik tankegang ifølge Berg et al. (2004) bygger på teorien om at steder ikke er statiske med faste identiteter, men snarere dynamiske med skiftende identiteter, ettersom stedene i seg selv er i konstant utvikling (s. 18).

Fjordbyens promoterte utviklingskonsepter må dermed sees i sammenheng med hvordan de vil omforme og transformere måten en vil navigere ens hverdag i de skapte rom (Steuteville, 2018, s. 9). Informant Ingrid påpekte tidligere i oppgaven at de stedskvalitetene som folk forbinder med fjordbyens promoterte utvikling ikke vil ta form i den nære fremtid, men heller over flere tiår. Derfor må fjordbyens utvikling ta for seg de aspektene som innbyggerne ved gamle Lierstranda ville kunne tilhøre til, ikke basert på dagens ønsker, men heller på hva deres behov vil være om 20-30 år. Hvis ikke, så vil denne identitetskrise som området

befinner seg i bli forlenget. Dette er en tankegang informant David (lokal innbygger) går innom når han sier;

«Når det kommer til kultur, så vil de som utvikler Lierstranda nå ha en stor rolle og et stort ansvar knyttet til hvordan det stedet her blir de neste 50 årene. Hvilke krav er det de får på seg, det blir utrolig viktig. Fordi de også må være dyktig på dette her med å skape en tilhørighet, så de må tenke infrastruktur, ikke i dag, men om 20 år. Hva vil vi bruke om 20 år? Fordi det er ofte det som er problemet med utvikling, at man planlegger det der, og så går det 10 år, og så er det på en måte eldre og så folk i blokker. Og så er det ikke noe uterom ikke noe felles oppholdsareal som folk kan komme i kontakt med hverandre. Vi nordmenn holder oss til oss selv, så vi trenger å bli tvunget inn i sosiale situasjoner, det må de være flinke til å legge opp til. Så gjør de det så kan de skape en kultur her, hvis ikke så blir det bare et sted. Fasit. Men det er en veldig vanskelig miks. Fordi det kan være drittdyrt å utvikle det. Så tjener du ikke penger på det, det kan vi ikke ha. De må jo tjene penger på det de driver med, men samtidig så skal de gi noe tilbake. Det blir spennende å se om de kommer med noen kule konsepter.»

Informanten nevner her at et stort ansvar vil bli satt på de som har stor innflytelse på de beslutninger som vil tas i forbindelse med fjordbyens fremtidige utvikling. Samtidig nevner informanten at det vil være spennende å se hvilke konsepter som kan dukke opp for å gi noe til offentligheten, og ikke bare til bolig. Det er i denne forstand at informanten tar opp kampen om å kreve rom tilbake, hvor fjordbyens utvikling blir sett på som en ressurs som burde holdes til en viss grad til felles bruk, og ikke bare til bolig og næring. Her er det altså en diskusjon som blir tatt opp rundt tidligere ombygging praksiser, og hvordan de har skapt mangfoldig ekskludering og følgelig motstand (Jonas et al., 2015, s. 260). Dette er ikke et nytt konsept for gamle Lierstranda siden området historie er en av stedstransformasjoner, som så utfyllingen av fjordlinja for industribygg på 60-70 tallet som ekskluderte lokale innbyggerne av fjordens bruk (Lier Kommune, 2022, s. 14). Denne stedstransformasjon er bare en av mange tidligere innvirkninger på området identitet og stedsforståelse, og er noe alle informantene håper vil bli motvirket med introduksjonen av fjordbyen, spesielt når fjordbyen har blitt promotert som et prosjekt som vil ta fjorden tilbake (Lier Kommune, 2022, s.25).

Fjordbyens utvikling må i denne forstand sees i sammenheng med omgivelsene sine, som i dette tilfellet er gamle Lierstranda. Utviklingen bør dermed svare til de lokale strukturene og tradisjoner i tid og rom. Det vil si at utbygging introdusert gjennom fjordbyens utvikling ikke burde oppfattes som gjenstander isolert fra omgivelsene sine, men heller bidra til de romlige definisjonene av gater, parker og andre åpne områder som skaper en form for lokalt felleskap på tvers av områdenes grenser (Katz, 1994, s. 15). En slik tilnærming hadde gjort at gamle Lierstrandastedsforståelse og identitet hadde utviklet seg i forbindelse med fjordbyens, og at

den identitetskrise som området befinner seg i per nå, på bakgrunn av områdets mellomfase, hadde blitt løst, sett fra et «locale»-perspektiv.

4.3.2. Relasjonen mellom gamle Lierstranda og fjordbyen

En viktig del av gamle Lierstrandas og fjordbyens fremtidige stedsidentitet er knyttet til de relasjonene områdene vil ha med hverandre. Vil det bli en integrering av gamle Lierstranda i forbindelse med fjordbyen, eller vil områdene bli adskilt? Dette er en diskusjon som nå skal drøftes i sammenheng med informantenes oppfatninger, både fra et fysisk og sosioøkonomisk perspektiv. Ifølge informant Christian (lokal innbygger), så har gamle Lierstranda alltid vært et område preget av et klasseskille sett i forhold med resten av Drammen og Lier. Videre forteller han;

«Det er her arbeiderne bodde. Ja, du kan jo bare se når nasjonal som var den største industriplassen i Drammen var her. Og så hadde du den gamle blokka som lå der og den nasjonale blokka som den het, der bodde arbeiderne. Og så bodde funksjonærene, de bodde i Nøstbakken. Ja oppover der i rekkehus og til dels eneboliger, ble funksjonærene borte, og så bodde vel nå direktør og de som satt på toppen vel ved Toppenhaug og nøste. Så ja, det var et veldig klasseskille.»

Gamle Lierstrandas historie kan i den sammenheng kobles sammen med områdets stedstilknytning til industri. Stedets tidligere karakter som et arbeiderstrøk er knyttet til de leilighetskompleksene som fant sted der, og som følgelig fungerte som arbeiderboliger for de ansatte i National Industri (Lier Kommune, 2022, s. 12). De fikk navnet Nøsteboligen eller «Nationalbrakkka» og hadde formålet å være en multifunksjonell industri/bolig bybebyggelse frem til slutten av 60- tallet. Årsaken til dette er at senere på 70-tallet så måtte de rives ned på grunn av motorvei utbyggingen som førte til store endringer i området (Fjordbyen, a, u.å.). Dette stedsrykte av et arbeidsstrøk er fortsatt synlig i dag, der flertallet av informantene karakteriserte gamle Lierstranda som en lavinntekt region preget av sin tidligere bruk. Som nevnt tidligere i delkapitlet 4.2.4, vil gamle Lierstrandas nåværende stedsidentitet bli følgelig påvirket av den utviklingsretningen fjordbyen tar, noe som vil bestemme hvis dagnes stedsrykte blir stående eller forandret.

Denne tankegang bygger på antagelsen at gamle Lierstranda i dag befinner seg i en mellomfase, der stedets karakter passer ikke et arbeidsstrøk lenger, men er heller ikke et vanlig middelklasseområde. Derfor er relasjonen mellom gamle Lierstranda og fjordbyens utvikling grunnleggende, siden det vil bestemme hvilken retning området går. En lavinntekts region sentrert rundt diverse næringer, eller en forlengelse av det som allerede er på Nøste for eksempel, det vil si et barnefamiliestrøk (Multiconsult, 2019).

Spørsmålet rundt fjordbyens utviklingsretning står dermed sentralt, samt hvilke forutsetninger som må på plass for at gamle Lierstranda og fjordbyen skal bli integrert. Konsensusen blant informantene er hovedsakelig positiv til fjordbyens utvikling dersom det vil skape gode forbindelser til gamle Lierstranda. I motsetning så hadde et skille mellom områdene skapt en bekymring om at gamle Lierstranda blir liggende i skyggen av fjordbyens utvikling. En tilstand gamle Lierstranda allerede til en viss grad resonnerer med når en ser på stedets nåværende relasjon med resten av Drammen og Lier. Dette er en bekymring informant Julie (politikker fra Lier) er oppmerksom på når hun sier;

«Ja, men vi har jo allerede en adskillelse der på grunn av veien ikke sant, men der tenker jeg at vi har jo muligheter for å koble det mer sammen med gangbroer og få knyttet det tettere til, så jeg tenker at det må vi være i oppmerksomme på. For jeg er veldig redd for at gamle Lierstranda blir veldig sånn isolert sånn at du har trafikkmaskinen rundt sant. Og så blir fjordbyen en sånn isolert kloss foran. Ja der må vi tenke litt sånn fysisk integrering med gode forbindelser over med gangbroer og sånt fordi det vil jo åpne seg nye muligheter også, når en åpner jo strandsonen sant. Når fjordbyen kommer, så kan man jo faktisk bevege seg langs vannet. Og da vil jo de på Lierstranda også få tilgang til et areal som de aldri eller ikke har hatt på mange, mange år. Så det kan jo bli en sånn karakter, altså det. Ja, det at det kan bli en positiv forandring. Men det må ikke havne altså, jeg er litt redd for at det havner litt i skyggen bak fjordbyen da hvis det bygges så veldig høyt.»

Informanten anerkjenner her at fjordbyen ikke må bli en isolert utbyggelse foran gamle Lierstranda, men heller at områdene må kobles sammen gjennom fysisk integrering. Et slikt konsept er vanskeligere å gjennomføre i praksis derimot, siden alt krever tid og ressurser. Dette betyr at for å få skape gode forbindelser mellom områdene gjennom gangbroer og krysningene, så må det planlegges, investeres og gjennomføres mye. En slik tankegang resonnerer informanten Georg (planlegger) med på bakgrunn av at det er politisk vedtatt at det skal være forbindelser mellom områdene, men at en ikke burde forvente at alt kommer samtidig på grunn av kostingen. Dette kan sees i relasjonen med hvordan tidligere og nåværende arealbruk har stor betydning for fremtidige ombyggingsprosjekter, altså i den forstand av kostnader og hindringer som oppstår ved å ville integrere områder sammen, som for eksempel sett med gamle Lierstranda og fjordbyen

Det er i denne sammenheng at Katz (1994) nevner det at tidligere beslutninger legger strenge føringer for fremtiden. Bygningers lokalisering, veinett og motorveier gir en direkte varighet i måten samfunn blir utformet i henhold til et steds fysiske og sosiale egenskaper (altså at det som er allerede bygd påvirker samfunnets fremtid) (s. 117). Dette går innom konseptet til ny-urbanisering i den forstand at mange utviklingsprosjekter baserer seg på ideen at de vil fikse

de arvene skapt av tidligere beslutninger og arealbruk (Steuteville, 2018, s. 9). Et konsept fjordbyen ser ut til å promotere ved at det vil prøve å motvirke de tidligere beslutninger som adskilte gamle Lierstranda fra fjorden. Imidlertid så er realiteten basert på barrierer, som vil si at det ligger en jernbane og veinett (Strandveien) mellom områdene i dag (Lier Kommune, 2022, s. 14). Hindringer i den forstand som vil komplisere de beslutninger som hadde skapt gode forbindelser mellom områdene på en rimelig og effektiv måte. Det vil si at en kan forvente en sammenkobling av områdene, men over en lengre tidsperiode en forventet.

Fjordbyens innvirkning på gamle Lierstranda handler dermed om en form for byutvikling. Hva bygger man først, og hvilken rekkefølge tar man når en bygger et så stort utviklingsprosjekt? Ifølge informant Georg (planlegger) så kan fjordbyens utvikling når den er ferdig utbygget bli sammenlignet med hvor stor Hønefoss er i dag. Dette er en påstand som tyder på at en relasjon mellom fjordbyen og gamle Lierstranda er garantert dersom prosjektet er realisert, fordi det vil være vanskelig for gamle Lierstranda å ligge isolert fra fjordbyens innvirkning dersom utviklingsprosjekt blir like stort som promotert. Videre sier Informant Georg

«Hvis det går som planlagt, så vil gamle Lierstranda og fjordbyen knyttes sammen nærmest med en gang fordi den forbindelsen må åpnes på grunn at det blir etablert skole ved Gilhus gård. Så det er første, og så kommer de andre etter hvert og lengre ut i tid. Tømmerterminalen sånn ved Jensvolls krysningen der, det vil være der, og ligger jo der og har ligget der i 50 år, men har fått beskjed om å flytte ut, men vi jobber jo med å få det plassert et annet sted og det er ikke like enkelt, så derfor får vi ikke heller begynt på midten før vi liksom har kontroll på alle mulige tilnærminger. Så det vi har lagt opp, det er jo å begynne fra begge sider og bygge oss fra øst og vest samtidig om midten etter hvert. (...). Det vi har da kjørt er jo en områdeplanlegging for oppstart av fortsettelsen, det vil si hvordan fjordbyen skal på en måte bygge opp under det knutepunktet som Brakerøya faktisk blir. Så jeg vil si at det som vil skje i fortsettelsen er jo naturlig nok en fortetting rundt knutepunktet hvor det har mange arbeidsplasser, men også hvor boligene og annen type næring begynner å knytte seg til. For det ville bli mye service og handel også rundt dette her som blir kanskje en nytt mini Aker brygge da, fra terminal bukta og opp til Brakerøya stasjon. Mens det lenger østover over tømmerterminalen og inn mot Gilhus, blir en større og større andel rene boliger og nesten ikke noe næring i det hele tatt, annet enn litt offentlige institusjoner og skoler og sosial infrastruktur.»

Hvis fjordbyens utvikling går som nevnt ovenfor, så kan en spekulere at gamle Lierstrandas relasjon til fjordbyen vil være sterkest i den østlige delen av planområdet, som sett i figur 10. Dette er på grunn av hvordan byggestilen langs fjordbyens østlige del vil komplementere gamle Lierstranda best, i form av rene boliger med lite næring og gode fellesområder, samt at det blir områdenes første knutepunkt ifølge informanten. I teorien kan dette danne en form for fellesskap og stedstilknytning mellom områdene ved at de vil dele mange av de samme

stedskvalitetene. I den forstand kan en følelse av felleskap oppstå ved at en kollektiv stedsoppfating dannes, gjennom områdenes institusjoner, ideer, og aktiviteter (Berg et al., 2004, s. 18). En slik tilnærming har potensialet til å gi gamle Lierstranda en sammensatt steds karakter, slik at områdets nåværende identitetskrise blir løst.

Stedsutvikling er i slik forstand aldri så svart og hvitt. En slik påstand kan videre sees i sammenheng med informantenes stedsoppfatninger, hvor det ble tatt opp bekymringer om et potensielt classeskille. Dersom utbyggingen av fjordbyen ikke gjøres riktig, kan det skape en «vi» og «dere» relasjon mellom områdene. I denne sammenheng oppstår det en bekymring basert på fjordbyens utvikling dersom det blir utviklet som en bolig bebyggelse isolert fra omgivelsene sine, med ingen fellesområder. I denne forstand så kan ulike gruppeidentiteter oppstå på bakgrunnen av sosiale, kulturelle, og geografiske trekk som individer relaterer seg til. De som identifiserer seg med et fellesskap vil følgelig se på seg selv som annerledes enn de utenfor, og vil også i bli oppfattet slik av andre. Gruppeidentitet er dermed etablert på likheter innenfor en gruppe (vi), samtidig som den gruppen er definert som forskjellig av de på utsiden (dere) (Jordhus-Lier & Stokke, 2017, s. 176). Derfor er det viktig at rekkefølgen i hvordan fjordbyen utvikles tas i hensyn med omgivelsene, sånn at et classeskille ikke oppstår på grunn av lukkede forbindelser, fellesområder og tjenester. Dette er noe informant Georg (planlegger) beskriver når han sier;

«Det er negativt hvis det blir bare en ensartet på en måte gruppe, eller befolkning som bosetter seg i området. For et classeskille, det er jo ingen kommuner som er tjent med. Det som jeg liksom sa litt innledningsvis, fjordbyen skal være for folk flest, og da må jo nærområdet være det også. Det er ikke stort nok kundegrunnlag, så vi må jo skape en by som i sum har en sosial bærekraft i den forstand at her er det en by for alle folk flest. Alle skal kunne på en måte ha muligheten til å komme inn her.»

Informanten anerkjenner at for å skape en bærekraftig og mangfoldig bruk av fjordbyen så må dens relasjoner med nærområdene være gode. Det vil si at man må bygge videre på tankegangen om å inkludere diverse grupper gjennom tilpassede fellesområder, i stedet for boligkomplekser med fire hvite vegger og en parkeringskjeller. Dette er noe fjordbyen ønsker å promotere ved at prosjektet vil prøve å skape en stedstilhørighet for de som bor langs fjorden, men også for de som vil bruke og bo vedsiden av fjorden. Utviklingen er sentrert rundt Lier kommunens fremtidige behov (Lier kommune, 2017, s. 3), men også basert på befolkningens ønske om å ha større kontroll over hvordan lokalplassen deres skal brukes, altså det å ta fjorden tilbake (Jonas et al., 2015, s. 257). Derfor kan rekkefølgen og byggestilen til fjordbyens utvikling, samt områdets tilpasset fellestjenester og tilkoblinger bli vurdert som de viktigste forutsetningene for gamle Lierstrandens integrasjon til fjordbyen.

4.4. Oppsummering av resultater og diskusjon

Dette kapitlet skal gi en oppsummering av de viktigste funnene og legge til rette for en overordnet diskusjon. I henhold til overordnet redegjørelse og drøfting av resultater har det kommet frem en rekke aspekter som har betydning for gamle Lierstrandens nåværende stedsidentitet sett i forbindelse med fjordbyens fremtidige utvikling.

For det første, begynte oppgaven med å presentere og diskutere gamle Lierstrandens stedsidentitet. Formålet med studien var å kartlegge gamle Lierstrandens nåværende steds karakteristikk ved å se på de tre hoved forståelsene av sted som presentert gjennom Agnew (1987). Det vil si hvordan en kan beskrive gamle Lierstrandens nåværende identitet basert på en lokasjon (objektiv), «sense of place» (subjektiv) og «locale» (intersubjektiv) tilnærming. Samlet sett så danner de teoretiske forståelsene av sted de mest sentrale aspektene bak diskusjonen om stedsidentitet, hvor sted kan enten sees som noe gitt i seg selv «location», en tilnærming som må oppleves av de menneskene og tingene som fyller det «sense of place», eller som en integrert del av den sosiale interaksjon «locale» (Berg et al., 2004, s. 45). Altså en forståelse av gamle Lierstranda stedsidentitet gjennom stedets lokalisering, opplevelse og praktiske bruk (Førde et al., 2013, s. 13).

Gjennom en kort oppsummering, så danner de tre hoved forståelser av gamle Lierstranda disse funn; Gamle Lierstranda sett som en lokasjon (objektiv) har fremmet områdets infrastruktur og innhold som forvirrende og sliten, samt at det mangler en form for lokal samhörighet både innefra og med omgivelsene sine. Området sett fra en «sense of place»-perspektiv har fremmet tankegangen at gamle Lierstranda som et sted er opplevd i relasjon med handel inne visse næringer, eller som en bolig og barnefamiliestrøk av andre, hvor i begge tilfeller så er områdets sentrale beliggenhet sett på som grunnlaget bak stedets forståelse og bruk. Til slutt så ble gamle Lierstranda sett fra en «locale»-perspektiv, hvor områdets nåværende struktur fremstår som en hindring for sosiale handling, med unntak av noen små lokale møteplasser. En form for felleskap er dermed redusert eller fraværende på bakgrunn av områdets fysiske utforming. Til sammen danner disse tre hoved forståelser av gamle Lierstranda dets nåværende stedsidentitet (Agnew, 1987). Dette er en tilnærming basert på en analyse av diskusjonene som bli gjennomført med informantene.

For det andre, så gikk oppgaven videre til å presentere og diskutere resultatene knyttet til fjordbyens fremtidige utvikling. Informantene ble først spurt om deres kjennskap til fjordbyen prosjektet, og deretter hvordan de trodde det ville påvirke gamle Lierstrandens nåværende

stedsidentitet. Hensikten med denne delen av studien var å kartlegge de forskjellige målgruppenes tolkninger av fjordbyens fremtidige påvirkning, og hvordan det i teorien ville endre gamle Lierstrandens infrastruktur, opplevelse og praktisk bruk. Det vil si at Agnews (1987) tre hoved forståelser av sted igjen ble anvendt, men med formålet om å videre analysere de funnene som ble presentert i forbindelse med gamle Lierstrandens nåværende stedsidentitet. Tanken var å kartlegge hvordan planleggere, politikere og lokale innbyggere tolker fjordbyens utvikling i forbindelse med prosjektets bredere innflytelsessfære. Med andre ord, var det ønskelig å identifisere hvilke konsekvenser fjordbyen kommer til å ha på gamle Lierstranda som en helhet, både positivt og negativt.

Det er i denne forstand at informantenes oppfatninger av gamle Lierstranda, sett fra et «lokasjons»-perspektiv, dannet en hovedsakelig positiv forestilling til fjordbyens kommende utvikling. Hvor hen den lokale fysiske strukturen er tenkt til å bli forbedret. Det vil si at den forvirrende og slitne infrastrukturen som i dag preger gamle Lierstranda kan forventes å få et løft på bakgrunn av den stedstransformasjonen som vil ta form langs fjorden. Investeringen til nærområdet på bakgrunn av fjordbyens utvikling vil genere en kjempeeffekt på stedet objektivt sett. Samtidig så ble det fremmet av informantene at gamle Lierstrandens utvikling mest sannsynlig vil være samprodusert med fjordbyens utvikling. Det vil si at en integrering av områdene via fellesarealer med gode koblinger vil appellere mot en mer bolig/neighborhood utvikling, mens en utvikling sentrert rundt næringsbygg og dårlige forbindelser ville følgelig appellere mot en næringsutvikling i gamle Lierstranda. Til slutt så var det noen bekymringer knyttet til fjordbyens utvikling, hvor frykten lå i økende støynivåer og høyden på bebyggelsene. Det ble diskutert at en modernisering og stedsløft av området kunne i teorien ført til bedre støydependende verktøy, uansett hvorvidt totalsummen på støy økte i omgivelsene eller ikke. Gamle Lierstranda hadde totalt sett blitt bedre rustet til et problem som har preget området i flere tiår på bakgrunn av fjordbyens utvikling. Dette er bare spekulativt og er tatt opp for å vise informantenes bekymringer og tankegang.

Fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda sett fra en «sense of place»-tilnærming, har derimot fremmet tankegangen om at gamle Lierstranda ikke vil bli opplevd som et sted preget av en forvirrende stedsopplevelse lenger, men heller at det vil være en speileffekt av fjordbyens utvikling og aktivitet. Det vil si at gamle Lierstrandens fremtidige stedsfølelse vil være samprodusert og relativ med fjordbyens beslutninger (Berg et al., 2004, s. 42). Det unike med gamle Lierstranda vil fortsatt være områdets sentrale beliggenhet, spesielt med tanke på fjordbyens fremtidige sentralisering til nærområdet, men at områdets forhold i regionen vil bli

bestemt av krefter utenfor sin innflytelsessfære. Det at gamle Lierstranda kan bli et attraktivt bo-område for barnefamilier for eksempel, men kun på bakgrunn av hva som bygges langs fjorden fremstår tydelig. Dagens nåværende struktur støtter en mer forvirrende stedsopplevelse av gamle Lierstranda, som antageligvis vil gå mer i retningen av næring hvis det bygges næringsbasert langs fjorden. En slik stedsutvikling består av fellesområder, og vil dermed ha muligheten til å endre det nåværende mønsteret i gamle Lierstranda, som i teorien kan skape en stedsfølelse like mye basert på sosiale handlinger som de fysiske egenskaper som gir området sin nåværende «sense of place». En slik stedsutvikling må følgelig sees i sammenheng med beboerens sammensetning, siden det tar opp et viktig samfunnsspørsmål rundt stedstilknytning. Det at fjordbyens fremtidige utbygning burde være noe lokal befolkningen i gamle Lierstranda kan identifisere med, sånn at områdets allerede forvirrende stedsopplevelse ikke blir like forvirrende etter fjordbyens konstruksjon.

Til slutt så ble fjordbyens påvirkning på gamle Lierstranda sett fra et «locale»-perspektiv. I dette tilfellet så ble det dannet en forståelse at fjordbyens utvikling ville være en lang og usikker prosess, men samtidig en prosess som ville danne en følelse av felleskap. Det vil si at avstanden mellom områdene er så liten at fjordbyens møteplasser vil mest sannsynlig være gamle Lierstrandas møteplasser. Dette betyr at mange av de hverdagsaktivitetene hvor individer krysser hverandre i tid og rom vil ta sted på tvers av grensene til gamle Lierstranda og fjordbyen, siden gamle Lierstrandas nåværende bruk er preget av et fravær av sosialhandel. Denne tankegangen synliggjør at de promoterte stedskvalitetene knyttet til fjordbyens utvikling vil kunne realiseres i fremtiden, men over en lengre tidsperiode enn forventet. Realiteten bak fjordbyens utvikling er dermed mer rettet mot de fremtidige generasjoner enn dagens beboende, siden de vil bli mer utsatt til prosjektets ferdigprodukt. Dette betyr at en form for felleskap vil blomstre i sammenheng med de sosiale rommene som blir produsert langs fjorden, men at dette vil skje over tid. Gamle Lierstrandas bruk vil dermed handle like mye om hva den kan bli og bør bli i sammenheng med fjordbyen, overfor hva det er i dag. Ettersom området som en helhet vil knyttes mer til fjordbyen enn resten av Drammen og Lier kommune.

Videre så går oppgaven over til en overordnet diskusjon, hvor de hovedfunn som ble presentert tidligere blir analysert i lys av gamle Lierstrandas nåværende identitetskrise, samt sin relasjon med fjordbyens fremtidige utvikling. Det stille altså spørsmål ved hvorvidt det vil bli en integrering av gamle Lierstranda i forbindelse med fjordbyen, eller områdene vil bli adskilt?

Først diskuteres det at gamle Lierstranda sett fra et «locale»-perspektiv befinner seg i en identitetskrise, på bakgrunn av hvordan området i dag ligger i en slags mellomfase. Dette kan sees i relasjon med hvordan stedets karakter og forståelse har tidligere blitt forandret av utviklingsprosjekter, og vil videre bli forandret av et utviklingsprosjekt i fremtiden. Det vil si at de tidligere endringer i områdets arealbruk har ikke frakoblet gamle Lierstrandas nåværende struktur og forhold i forbindelse med omgivelsene sine, men heller endret sitt bruk og stedsforståelse i konteksten av regionen som en helhet. Videre kan denne endringen av stedets bruk bli sett på som grunnlaget bak områdets mangel på fellesskap i dag, der stedskarakteristikkene i gamle Lierstranda gikk vekk fra å være oppfattet som et lokalsenter hvor en hadde alt på et sted, til å være adskilt og manglende av sosial handel. De tidligere endringer i områdets fysiske struktur kan dermed sees til å ha følelig påvirket informantenes oppfatninger av de sosiale kvalitetene stedet har. Dette er en tankegang som forklarer hvorfor informantene oppfattet gamle Lierstranda som en representasjon før i tida, og som noe annet i dag og i fremtiden. Det vil si at gamle Lierstranda kan forvente å ligge i en slags mellomfase over de neste tiårene hvor området følgelig vil endre og forme seg i forbindelse med fjordbyen, og at den identitetskrise som området befinner seg i per nå vil sakte men sikkert bli løst, sett fra et «locale»-perspektiv (praktiske bruk). Siden gamle Lierstrandas fremtidige stedsidentitet vil knyttes mer til fjordbyen enn resten av Drammen og Lier kommune

Avslutningsvis så gikk diskusjons delen av oppgaven innom en samtale om hvordan gamle Lierstrandas og fjordbyens fremtidige stedsidentitet er knyttet til de relasjonene områdene vil ha med hverandre. Vil det bli en integrering av gamle Lierstranda i forbindelse med fjordbyen, eller vil områdene bli adskilt? Oppsummert, så kan rekkefølgen og byggestilen til fjordbyens utvikling, samt områdets tilpasset fellestjenester og tilkoblinger bli vurdert som de viktigste forutsetningene for gamle Lierstrandas integrasjon til fjordbyen. Disse årsakene ifølge informantene vil bestemme hvis gamle Lierstranda får en god forbindelse med fjordbyen, eller hvis områdene blir adskilt fra hverandre.

5. Konklusjon

Denne oppgaven startet med en nysgjerrighet og et ønske om å forstå sammenhengen mellom bidrag til stedsutvikling og derav stedsforståelse. Oppgavens problemstilling ble dermed formulert med et formål om å forske på hvordan fjordbyens fremtidige utvikling ville påvirke stedsidentiteten til det tilgrensende område kjent som gamle Lierstranda. I tillegg hadde oppgaven som hensikt å undersøke hvordan denne stedsidentiteten ville endre seg i forbindelse med at et av Norges største utviklingsprosjekter ville finne sted rett ved grensen til gamle Lierstranda (Lier kommune, 2018). Oppgaven har til hensikt å dekke kunnskapshull, da jeg identifisere et manglende forskingsarbeid for å avdekke hvordan fjordbyens utvikling ville påvirke sine nærliggende omgivelser. Ti informanter ble utvalgt og rekruttert på bak-grunn av sine kvalifikasjoner og beliggenhet til casestudiet, og deretter spurt om sine nåværende stedsoppfatninger av gamle Lierstranda basert på Agnews tre hovedforståelser av sted. Avslutningsvis ble informanten spurt om sine fremtidige stedsoppfatninger av fjordbyens utvikling i relasjon med deres eksisterende stedsforståelse av gamle Lierstranda. Denne forskningsstrategi ønsket fremme hvordan det fremstår tydelig at gamle Lierstrandans nåværende stedsidentitet befinner seg i en identitetskrise.

Funn i oppgaven viser at følelsen av felleskap og stedstilhørighet ikke bare eksisterer blant de informantene som bor utenfor gamle Lierstranda, men også blant de lokale innbyggerne. Det vil si at en mangel på «insideness» var universelt tydelig blant alle informantene (Relph, 1976). Det fremstod interessant å videre diskutere om utvikling av fjordbyen ville fungere som en redning for området, med tanke på etableringen av sosial handel, siden informantene antyder at området som en helhet har et underskudd av det. Ideen om moderne urbanisering i denne sammenheng fremmet konseptet at områder til en viss grad er preget av sine tidligere bygde miljø, hvor dagens arealbruk kan bli koblet til tidligere inntrykk og arv. Fremtidens byutviklingsprosjekter må derfor endre områdene gjennom nyere byutviklingskonsepter og ideer, samtidig som viktige kulturelle inntrykk tas hensyn til (Steuteville, 2018).

Gjennom et innblikk i Lierstrandans tidligere utviklingsprosjekter, kom det frem at området kjent som gamle Lierstranda ligger i en slags mellomfase, på bakgrunn av hvordan området tidligere ble forandret av utviklingsprosjekter, og nå vil bli videre forandret av et fremtidig utviklingsprosjekt. Dette er en tankegang som bygger på prinsippet om at steder ikke er en gitt statiske ramme for sosial interaksjon, men heller et rom som endrer seg kontinuerlig som følge av stedets fremtidige utvikling og bruk (Berg et al., 2004, s. 18). I denne sammenheng

kunne informantene om hvordan gamle Lierstranda kan forvente å ligge i en slags mellomfase over de neste tiårene sett fra et «locale»-perspektiv (felleskap), hvor stedet vil endre seg i forbindelse med fjordbyens utvikling, og ta nye former. Denne utviklingen kan sikre at den nåværende identitetskrise som området befinner seg i per nå løses i fremtiden.

Det fremstår tydelig at gamle Lierstrandas relasjon med fjordbyen kommer til å være avhengig av flere egenskaper knyttet til prosjektets fremtidige utvikling. Dette er noe informantene trakk frem under intervjuene når de ble spurt om fjordbyens mulige innvirkning på gamle Lierstranda, fra et fremtidsperspektiv. Oppgaven er i den forstand satt ut til å utforske hvordan gamle Lierstrandas og fjordbyens promoterte stedsidentitet er knyttet til de relasjonene områdene vil ha med hverandre, og hvorvidt det vil bli en integrering av gamle Lierstranda i forbindelse med fjordbyen? Ifølge informantene er gamle Lierstranda som en helhet preget av et dårlig inntrykk, på bakgrunn av stedets tidligere arealbruk. Fjordbyens utvikling kan dermed bli sett på som en fortsettelse av Drammen og Liers mål om å endre områdets inntrykk. Dette gjøres gjennom å motvirke de barrierene som har adskilt fjorden fra gamle Lierstranda, ved å tilrettelegge fjordens bruk for folk og næring, overfor dagens industri. Fjordbyens fremtidige stedsutvikling kan slik knyttes med sitt promotert slagord - der folk, fjord og fremtid møtes – for å skape en visualisering av planområdets fremtidige utvikling, og dermed områdets planlagte stedsidentitet (Eidos Eiendomsutvikling, u.å.).

Måten fjordbyens fremtidige utvikling kan påvirke gamle Lierstrandras identitet og inntrykk på, er basert på fjordbyens relasjon med sine nærmeste beboende omgivelser. Det kan her stilles spørsmål ved hvorvidt det vil bli en integrering av områdene eller en adskillelse? Gjennom en analyse og diskusjon av informantenes datamateriale, så har noen viktige trekk blitt fremhevet. Oppsummert, så kan rekkefølgen og byggestilen til fjordbyens utvikling, samt områdets tilpassede fellestjenester og tilkoblinger bli vurdert som de viktigste forutsetningene for gamle Lierstrandras integrasjon til fjordbyen. Disse årsakene vil ifølge informantene bestemme hvorvidt gamle Lierstranda får en god forbindelse med fjordbyen, og om det vil påvirke områdenes identitet.

Svaret på oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål peker ikke på en konkret løsning, men reflekterer heller rundt hvilket bidrag stedsutvikling har for området stedsforståelse. Det å skape sosial bærekraft handler like mye om å forstå hvordan omgivelsene vil bli påvirket av et utviklingsprosjekt, som selve området som vil bli transformert. Dette er det oppgaven har analysert og diskutert ved å tilby en studie som vil supplere den allerede eksisterende forskingen rundt fjordbyens utvikling

5.1. Veien videre

En videre forskning kan knyttes til kommune, siden fjordbyens omfang ikke er en lokal affære, men heller noe vi kan forstå som regionalt påvirkende. Det vil si at det hadde vært interessant å fullføre en omfattende kvalitativ forskning om Lier kommunes nåværende stedsidentitet-inntrykk, og hvordan det kan påvirke fjordbyens fremtidige planområde. Ifølge Statistiske sentralbyrå (SSB), omfatter Lier kommune et stort totalareal delt på cirka 28,000 innbyggere (2023). Derfor er kommunens planlagte sentralisering til fjorden på bakgrunn av fjordbyens utvikling et interessant tema å forske videre på, siden fjordbyens ambisjoner er satt til å tiltrekke 16.000 arbeidsplasser, og 16.000 innbyggere (Lier kommune, 2017 s. 3). Denne stedsutviklingen vil selvfølgelig ikke skje over natten, men kommer allikevel til å ha store implikasjoner på Lier kommunes fremtidige bruk og dynamikk. Påvirkningen vil heller ikke bare forekomme mellom fjordbyen og gamle Lierstranda som diskutert i denne oppgaven, men også mellom Lier kommune og fjordbyen. Dette er en tankegang også informant Julie (politiker fra Lier) tar opp når hun sier;

«Det som har vært litt min, altså ikke bekymring da, men noe som jeg tenker at vi skal være litt sånn på vakt for, er det at vi skal fortsatt være en kommune. Det skal være Lier kommune. Det skal ikke være fjordbyen, også gamle Lier, sånn at det blir 2 separat. Jeg er litt på vakt for at det blir 2 samfunn på en måte. Vi skal jo ha utvikling i resten av kommunen også, selv om vi slå på stortromma og gjøre dette her. Så det tenker jeg noe vi må bare være obs på, og det er jo akkurat det du peker på i forhold til gamle Lierstranda, altså området. At man får ikke sånn todelte, her har vi i fjordbyen, og så har vi på en måte resten av Lier bak herfra og utover og så. Og hvordan vi skal på en måte klare å være en kommune for alle sammen. Da må vi både være strategiske og oppmerksomme. Vi må ikke lage fjordbyen til å bli et sånn lukket samfunn, at vi får en kommune i kommunen»

Det er i denne sammenheng nyttig å kunne kartlegge hva befolkningen i Lier ønsker seg i forbindelse med fjordbyens utvikling. Grunnlaget for denne refleksjonen er at de som bor utenfor prosjekts planområdet må kunne ha en stedstilknytning til fjordbyens bruk, samtidig som at de fremtidige beboende på planområdet til fjordbyen må også ha en stedstilknytning til Lier kommune. Det vil si at fjordbyens stedsutvikling må forskes videre på, gjennom hvordan prosjektet har regional påvirkning. Denne oppgavens fremgang og resultater kan dermed bli sett på som en del av et mye større prosjekt, for å forstå hvordan et av Norges største utviklingsprosjekter vil kunne skape en velfungerende dynamikk i forbindelse med sine omgivelser og store innflytelsessfare. Det skal være naturlig for de utenfor fjordbyens planområde til å bruke de tilbudene tilgjengelig der, og vice versa, sånn at fjordbyen blir ikke et lukket samfunn eller en kommune i kommunen som nevnt av informant Julie.

6. Referanser

- Agnew, J. A. (1987). *Place and politics: The geographical mediation of state and society*. London; Routledge library editions.
- Anker, T. (2020). *Analyse i praksis: En håndbok for masterstudenter*. Cappelen Damm Akademisk.
- Aure, M., Berg, N.G., Cruickshank, J., & Dale, B. (2015). *Med sans for sted: Nyere teorier*. Fagbokforlaget.
- Aarsæther, N., Falleth, E., Nyseth, T & Kristiansen, R (2018). *Plan og samfunn: Plan, praksis, teori*. Cappelen Damm Akademisk.
- Benson, M. (2014). Trajectories of middle-class belonging. *Urban studies*. Edinburgh, Scotland), 51(14), s. 3097–3112. <https://doi.org/10.1177/0042098013516522>
- Berg, N. G., Dale, B., Lysgård, H. K., & Løfgren, A. (2004). *Mennesker, steder og regionale endringer*. Tapir akademisk forslag: Norges forskningsråd.
- Bhattacharjee, A. (2012). *Social science research: Principles, methods, and practices*. (2. Utgave). Scholar commons university of south Florida.
- Braun, V., & Clarke, V. (2012). *Thematic analysis. Handbook of research methods in psychology*. (2. Utgave). American Psychological Association.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. (5. Utgave). Oxford university press.
- Caldwell, N., & Freirem, J. R. (2004). The differences between branding a country, a region and a city: Applying the Brand Box Model. (12. Utgave), s. 50–61. <https://doi.org/10.1057/palgrave.bm.2540201>
- Carlsson, Y. (2001). *Et sted mellom Venezia og Harry-by. En utredning om stedsidentitet, stedsimage og stedskvalitet i Drammen og Drammensregionen*. NIBR prosjektrapport 2001:03. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/5840>
- Cilliers, E. J., & Timmermans, W. (2014). The Importance of Creative Participatory planning in the Public Place-Making Process. *Environment and Planning: Planning and Design*. (41. Utgave). <https://doi.org/10.1068/b39098>

- Eidos Eiendomsutvikling. (u.å.). Fra industri, lager og logistikk til ny fjordby. Hentet 16. Januar 2023 fra <https://www.eidos.no/prosjekter-omraderegulering/fra-industri-lager-og-logistikk-til-ny-fjordby>
- Førde, A., Kramvig, B., Berg, N. G., & Dale, B. (2013). Å finne sted: metodologiske perspektiver i stedsanalyser. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Fjordbyen. a. (u.å.). *Og så kom toget*. Fjordbyen, Lier og Drammen. Hentet 24. Januar 2023 fra <https://fjordbyenlierdrammen.no/fjordbyen-historie-1973/og-sa-kom-toget>
- Fjordbyen. b. (u.å.). Samarbeidet om fjordby starter. Fjordbyen, Lier og Drammen. Hentet 30. Januar 2023 fra <https://fjordbyenlierdrammen.no/fjordbyen-historie-2010/samarbeidet-om-fjordby-starter>
- Fjordbyen. c. (u.å.) Områdeplanen er levert til Lier. Fjordbyen, Lier og Drammen. Hentet 31. Januar fra <https://fjordbyenlierdrammen.no/omradeplanen-er-levert-til-lier>
- Giddens, A. (1984): *The constitution of society*. Cambridge: Polity Press
- Granum, E. (2022, 09. Desember). Hektisk år på Lierstranda tømmerterminalen. Viken Skog. Hentet 25. Mai 2023 fra <https://www.viken.skog.no/aktuelt/artikler/hektisk-ar-pa-lierstranda-tommerterminal>
- Johannessen, L., Rafoss, T., & Rasmussen, E. (2020). Hvordan bruke teori? Nyttig verktøy i kvalitativ analyse. Universitetsforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2021). Introduksjon til - Samfunnsvitenskapelig metode. (6. utgave). Abstrakt forlag.
- Jonas, A., McCann, E., & Thomas, M. (2015). Critical introductions to geography. Urban geography: *A critical introduction*. Wiley Blackwell.
- Jordhus-Lier, D. Stokke, K. (2017). Samfunnsgeografi, En innføring. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo. Cappelen Damm Akademisk.
- Kaefer, F. (2021). Insider's guide to place branding: *shaping the identity and reputation of cities, regions and countries*. Springer.
- Katz, P. (1994). The New Urbanism: Toward an architecture of community. McGraw-Hill, Inc.

- Kavaratzis, M. (2005). Place branding: *A review of trends and conceptual models*. The marketing review. (5. Utgave), s. 329-342. <https://doi.org/10.1362/146934705775186854>
- Kavaratzis, M. Waranby, G., & Ashworth, G. J. (2015). *Rethinking Place Branding: Comprehensive Brand Development for Cities and Regions*. Springer international Publishing.
- Keller, S. (2003). *Community: Pursuing the dream, living the reality*. Princeton studies in cultural sociology. Princeton university press.
- Kleven, T., Willumsen, I., & Nielsen, G. (2014). Hvordan Drammen reiste seg: *Hva seks byplansjefer forteller om byutviklingen 1980–2011*. Bull. <https://bullby.net/wp-content/uploads/2015/04/Hvordan-Drammen-reiste-seg.pdf>
- Kristersson, T. (2016). Place identity and participatory planning. Hentet 15. Februar https://www.hdm.lth.se/fileadmin/hdm/Education/Undergrad/ABAN06_2016/Place_identity_and_participatory_planning_-_Tilda_Kristersson.pdf
- Lier kommune. (2017). Områderegulering for fjordbyen Lier-Drammen. Planbeskrivelse fra Eidos eiendomsutvikling AS. (Rapport nummer 2017/231). Lier Kommune. <https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/fjordbyen-planbeskrivelse-16.jan.23.pdf>
- Lier kommune. (2018). Planprogram for områderegulering Fjordbyen. <https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/planprogram-for-omradereguleringsplan-for-fjordbyen---vedtatt-8.5.2018.pdf>
- Lier kommune. (2019). Kommuneplans Samfunnsdel 2019-2028: Vedtatt av Lier kommunestyre. https://www.lier.kommune.no/globalassets/10.-politikk-og-samfunn/samfunn/kommuneplan/kommuneplanens-samfunnsdel/handlingsplanenssamfunnsdel_2019-2028.pdf
- Lier kommune. (2022). Stedsanalyse Fjordbyen Lierstranda: Oversikt. <https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/stedsanalyse-fjordbyen-lierstranda.pdf>
- Lier kommune. (u.å.). Fjordbyen Lier Drammen. Fagrapport konsekvensutredning: STØY. Laget av rådgivingsgruppen, WSP, Link Arkitektur og Multiconsult.

https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/ku-rapport_stoy.pdf

Multiconsult. (2019). Analyse av fremtidig eiendomsmarked i Oslo-området. (Rapport nummer 2019/0.1). Multiconsult Norge AS.

<https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/analyse-av-eiendomsmarkedet-i-oslo-regionen.pdf>

Multiconsult. (2021, 09. April). Fjordbyens betydning for Lier kommune. (Rapport).

<https://www.lier.kommune.no/contentassets/6511279eb526499d97de6f499b7a15c7/fjordbyens-betydning-for-lier-kommune.pdf>

Myklemyr, A. (1998, 20. Juni). *Brakerøya Bydelen som tapte for bilen*. Drammens tidende. Hentet 24. Januar 2023 fra <https://www.dt.no/kultur/brakeroya-bydelen-som-tapte-for-bilen/s/2-2.1748-1.2548622>

Norberg-Schulz, C. (1996). *Stedskunst*. Oslo: Gyldendal.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A. & Tomaney, J. (2017). *Local and regional development*. (2. Utgave). Routledge.

Relph, E. C. (1976). *Place and Placelessness*. London: Pion. Print.

Røe, P. G. (2002). Sosiokulturelle stedsanalyser: et supplement til de tradisjonelle stedsanalyser. (34. Utgave), s. 76-81. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3045-2002-04-05-07>

SSB. (2023, 24. februar). Kommune Lier (Viken). Statistisk sentralbyrå. Hentet 02. Mars 2023 fra <https://www.ssb.no/kommunefakta/lier>

Steuteville, R. (2018). *The congress for the New Urbanism, CNU. 25 great ideas of new urbanism*. <https://www.cnu.org/sites/default/files/25-great-ideas-book.pdf>

Sweeney, J., Mee, K., McGuirk, P. & Ruming, K. (2018). Assambling placemaking: making and remaking place in a regenerating city. *Cultural geographies*, 25(4), s. 571-587. <https://doi.org/10.1177%2F1474474018778560>

Thorsnæs, G., & Lauritzen, P. R. (2023, 01. Juni). *Lier*: i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 23. Januar 2023 fra <https://snl.no/Lier>

Thuen, T. (2001). Sted og identitet. Nordlit, (10. Utgave), s. 79–93. Hentet 22. Februar fra <https://doi.org/10.7557/13.2088>

Toftdahl, H., & Bruvoll, A. (2014). Næringsutvikling i Drammen og Lier som del av Drammensregionen. (Rapport nummer 2014/22). Vista Analyse AS.
<https://www.lier.kommune.no/globalassets/10.-politikk-og-samfunn/samfunn/fjordbyen/naringsanalyse-drammen-og-lier.pdf>

Weiss, R, S. (1994). Learning from strangers: The art and method of qualitative interview studies. New York: The free press.

Wold, E, H. (2021, 09. Mars). Brakerøya - bydelen som forsvant: Dagsavisen. Hentet 23. Januar 2023 fra <https://www.dagsavisen.no/fremtiden/2021/03/09/brakeroya-bydelen-som-forsvant/>

7. Vedlegg

7.1. Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Fjordbyen – En case om stedsidentitet

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å problematisere de ulike perspektivene bak utviklingsprosjektet fjordbyen i Lier. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål:

Dette er en master student oppgave.

Formålet med oppgaven er å *undersøke hvilke og hvilken betydning fjordbyens utvikling vil ha på gammel Lierstrandens lokale stedsidentitet - dagens kontra fremtidige identitet- samtidig som hvilke oppfatninger lokale innbyggere har kontra politikere og planleggere*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

UIA – Universitetet i Agder er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du har blitt kontaktet for delta i denne intervjuet på grunn av din rolle i prosjektets planlegging, eller prosjektets påvirkning på deg. Utvalget er tredelt ved å trekke ut lokale innbyggere i nærheten av prosjekts utvikling, planleggere som har deltatt i planleggingsfasen av prosjektet, og politikere som har vært involvert med prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metode for data innsamling blir intervju, hvor hvis du velger å delta kommer til å ta deg ca. 30 minutter. Opplysninger som jobb stilling, politisk parti hvis man er politikere, eller geografisk tilknytning kan blir spurt om, og dermed fortløpende transkribert og anonymisert. Dermed vil ikke informasjonen være gjenkjennelig for andre. Jeg vil forholde meg til strenge retningslinjer fra både NSD og UiA om anonymisering.

Noen av de viktigste spørsmålene som kommer til å bli spurt

- Hvilken assosiasjon eller eventuelt rolle har du i forbindelse med fjordbyens utvikling? (politikker, planlegger, innbygger)
- Hvordan vil du beskrive Lierstranda?
- Vil du si at fjordbyens utvikling vil ha en påvirkning på gammel Lierstranda som en
 - helhet?
 - Etc..

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Eneste som vil ha tilgang til opplysningene dine er veilederen min (Jørn).
- De tiltakene som vil bli gjort for å beholde personopplysningene dine anonymt er - Kontaktopplysningene dine vil bli erstattet med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, samtidig vil datamaterialet lagres på en forskningsserver som er innelåst/kryptert.

Du som deltaker vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon, og eventuelt hvilke typer opplysninger som vil publiseres.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes *når oppgaven blir godkjent* [02/06/2023]. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger anonymiseres og lagres på universitetets nettbase.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *universitet i Agder* har personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- *Universitet i Agder* ved *Giorgo Nikos Pappayliou*, telefonnummer +47 94426638, epost - giorgogp@gmail.com.
- Veileder: Universitet i Agder. Jørn Andreas Cruickshank, telefonnummer +47 38 14 10 22
Epost - jorn.cruickshank@uia.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Giorgo Nikos Pappayliou

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Fjordbyen, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i et dybdeintervju opptil - 1 time

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.2. NSD Godkjenning

Vurdering av behandling av personopplysninger

 Skriv ut

 24.01.2023 ▾

Referansenummer

680946

Vurderingstype

Standard

Dato

24.01.2023

Prosjektittel

Masteroppgave om fjordbyen - En case om stedsidentitet

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Agder / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for global utvikling og samfunnsplanlegging

Prosjektansvarlig

Jørn Andreas Cruickshank

Student

Giorgo Pappayliou

Prosjektperiode

02.01.2023 - 15.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.06.2023.

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

TYPE PERSONOPPLYSNINGER

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om politisk oppfatning.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

7.3. Intervjuguide: Utvalg 1 (lokale innbyggere)

- Masteroppgave om Fjordbyen – En case om stedsidentitet

Litt bakgrunnsinformasjon:

- Har du hørt om prosjektet fjordbyen?
 - Hvis ja, hvor fikk du høre om prosjekts utvikling? (avis, nyhetene, internett, venn/familie, etc..)
 - Synes du det har vært god eller tydelig stedsmerkevaring av prosjektet? Dvs. at kommunen samt planleggere har reklamert hva som kommer til å foregå på selve planområdet
- Hva kan du si om fjordbyens utvikling i forbindelse med utbygging detaljer?
 - Altså hvilke kvaliteter/tjenester forbinder du med fjordbyens utvikling? (Arbeidsplasser, bolig, fellesarealer, tjenester, etc)
 - Hvordan vil det være annerledes enn dagens industri orientert tilnærming.
- Har du noe steds tilknytning til Lierstranda?
 - Bolig, jobb, familie, etc...
- Har du hatt noe assosiasjon eller eventuelt rolle i forbindelse med fjordbyens utvikling? Deltatt i noen medvirkningsprosjekter eller hatt noe innspill?
 - Hvis ja, føler du at dine meninger ble hørt og samarbeidet i planområdets utvikling.

Stedsteori – gammel lierstranda.

I dine ord,

- Hvordan vil du beskrive Lierstranda? (Location)

- Fysiske egenskaper, infrastruktur og geografi (Objektiv)
- Hvilke aktiviteter opplever du som unikt til Lierstranda som gir stedet sin karakter.
(Sense of place)
 - Hva hadde du sagt er kulturen i forbindelse med Lierstranda
 - Stedsoppfatning (Subjektiv)
- Hva slags form for felleskap har du til Lierstranda? (Locale)
 - Altså møteplasser, foreninger og grupper (fysisk eller digitalt).
 - Stedstilknytning (Intersubjektiv)

Fjordbyens utvikling

- Vil du si at fjordbyens utvikling vil ha en påvirkning på gammel Lierstranda som en helhet?
 - Områdets karakter, kultur eller tjenester
 - Hvis ja, hvordan så. Hvis nei, hvordan så?
 - Hvilke positive eller negative egenskaper har du til den påstand?
- Kommer fjordbyens utvikling til å påvirke deg positivt eller negativt?
 - Boligpris
 - Utsikt
 - Tjenester
 - Jobb muligheter
- Vil graden av tilhørighet og følelsen av et fellesskap i Lierstranda bli uberørt på grunn av fjordbyens utvikling, eller øke?
 - Eller vil opplevelser av løsrivelse, adskillelse, eller en eller annen form for splittelse mellom «jeg» og stedet oppstå?

Avslutnings kommentar!

7.4. Intervjuguide: Utvalg 2 (politikere og planleggere)

- Masteroppgave om Fjordbyen – En case om stedsidentitet

Stedsteori – gammel lierstranda.

- Har du noe steds tilknytning til Lierstranda?
 - Bolig, jobb, familie, etc...
- Hvordan vil du beskrive Lierstranda? (Location)
 - Fysiske egenskaper, infrastruktur og geografi (Objektiv)
- Hvilke aktiviteter opplever du som unikt til Lierstranda som gir stedet sin karakter.
(Sense of place)

- Hva hadde du sagt er kulturen i forbindelse med Lierstranda
- Stedsoppfatning (Subjektiv)
- Hva slags former for felleskap vil du si Lierstranda har i dag? (Locale)
 - Altså møteplasser, foreninger og grupper (fysisk eller digitalt).
 - Stedstilknytning (Intersubjektiv)

Fjordbyens utvikling

- Hva kan du si om fjordbyens utvikling i forbindelse med utbygging detaljer?
 - Altså hvilke kvaliteter/tjenester forbinder du med fjordbyens utvikling? (Arbeidsplasser, bolig, fellesarealer, tjenester, etc)
 - Hvordan vil det være annerledes enn dagens industri orientert tilnærming.
- Vil du si at fjordbyens utvikling vil ha en påvirkning på gammel Lierstranda som en helhet?
 - Områdets karakter, kultur eller tjenester
 - Hvis ja, hvordan så. Hvis nei, hvordan så?
 - Hvilke positive eller negative egenskaper har du til den påstand?
- Har du hatt noe assosiasjon eller eventuelt rolle i forbindelse med fjordbyens utvikling? (politikkere)

- Eller

- Har dere gjennomført noen medvirkningsprosjekter i henhold til den lokal befolkning ved Lierstranda? (Planleggere)
 - Hvis ja, har innspillet til beboende blitt hørt og samarbeidet i planområdets utvikling.
- Synes du det har vært god eller tydelig stedsmerkevaring av prosjektet?
 - Dvs. at kommunen samt politikere/planleggere har reklamert hva som kommer til å foregå på selve planområdet
- Vil graden av tilhørighet og følelsen av et fellesskap i Lierstranda bli uberørt på grunn av fjordbyens utvikling, eller øke?
 - Eller vil opplevelser av løsrivelse, adskillelse, eller en eller annen form for splittelse mellom «jeg» og stedet oppstå?

Avslutnings kommentar!